

VAŠA POT, VAŠ SUV!

Ekskluzivna zimska ponudba!

Ne oklevajte in se na popolnoma svojo pot zapeljite z vozilom iz družine Volkswagen SUV. Izberite T-Roc, Tiguan, Tiguan Allspace ali Touareg, s prihrankom do 5.000 EUR*, vzdrževanjem za samo 1 EUR na mesec** in smučmi nove generacije Elan Amphibio 12.

Več o ponudbi pri pooblaščenih prodajalcih vozil Volkswagen in na www.volkswagen.si.

Volkswagen

Emisije CO₂: 175–111 g/km. Kombinirana poraba goriva: 7,7–4,4 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Ponudba velja za vozila na zalogi in za vsa nova naročila do 31.3.2019. *Prihranek vključuje popust na vozilo, ki se razlikuje glede na model vozila in BON v obliki znižanja maloprodajne cene vozila v vrednosti 1.000 EUR z DDV, do katerega je kupec vozila upravičen v primeru sklenitve pogodbe o finančnem leasingu, z družbo Porsche Leasing SLO d.o.o., ki vključuje tudi VW zavarovanje vozila (permanentno zavarovanje avtomobilskega kaska pri zavarovalnici Porsche Versicherungs AG, podružnica v Sloveniji, ter permanentno zavarovanje avtomobilske odgovornosti pri zavarovalnici Sava d.d.) pod pogoji akcije ALLINBON19 in **VZDRŽEVANJE ZA 1 EUR/mesec, ki obsega redne servise vozila, kateri se izvajajo po prilagodljivem servisnem intervalu – »Long Life« do največ 60.000 prevoženih km, oziroma do preteka dobe 4-ih let od prevzema vozila, za ceno 1 EUR/mesec (DDV je vključen). Več na www.porscheleasing.si. Slike so simbolne. Porsche Slovenija d.o.o., Bravničarjeva 5, 1000 Ljubljana.

PLAYBOY

FEBRUAR-MAREC 2019

INTERVJU Z ALEŠEM
ŠTEGROM

NOAH CHARNEY O LJUBEZNI
PO AMERIŠKO

URE Z ŽENEVSKEGA SEJMA

RENAULT KOLEOS
NA SMUČIŠČU

KORČULA – ŠAMPIONKA
HRVAŠKEGA TURIZMA

REPORTAŽA IZ
SOCIALISTIČNEGA
EKOPARADIŽA

*Ana
Tanasković*

5,99 €

9 771580 629004 >

Renault KOLEOS

SUV Renault

Poraba pri mešanem ciklu 8,2–8,4 l/100 km. Emisije CO₂ 163–168 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6C. Emisija NOx: 0,0373–0,0438 g/km. Emisija trdnih delcev: 0,00012–0,00017 g/km. Število delcev (x10¹¹): 3,14–4,63. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki

RENAULT
Passion for life

povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM_{10} in $PM_{2,5}$ ter dušikovih oksidov. Slika je simbolna. Renault Nissan Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana.

PLAYBOY SLOVENIJA

Glavni in odgovorni urednik: **Borut Omerzel**
Art direktorica: **Renata Grabner Čapelnik**
Digitalna obdelava fotografij: **Simon Kjostarov**

Skeniranje: **AM LJUBLJANA, d. o. o.**

Sodelavci: Mišo Alkalaj, Nika Arsovski, Esad Babačić, Branko Božič, Andrej Bučar, Staša Cafuta Trček, Noah Charney, Tina Curk, Neja Drozg, Jasmina Dvoršek, Igor Fabjan, Sebastian Horvat, Darjo Hrib, Matevž Hribar, Jakica Jesih, Primož Jurman, Brane Kastelic, Gaber Keržnik, Urška Košir, Hermina Kovačič, Špela Kožar, Goran Krstič, Bojan Levič, Danaja Lorenčič, Jaka Lucu, Dušan Lukič, Dijana Matković, Max Modic, Gregor Pavšič, Stjepan Pervan, Sebastijan Plevnjak, Petra Rozman, Vasja Semolič, David Stropnik, Tina Torelli, Zvone Šeruga, Erik Šifrer, Nataša Zajc, Gregor Zalokar, Marjan Žiberna

Fotografi: Andraž Blaznik, Aleš Bravničar, Bor Dobrin, Matej Grošelj, Saša Kapetanovič, Helena Kermelj, Urška Košir, Ivana Krešič, Marko Delbello Očepek, Aleš Pavletič, Uroš Podlogar, Primož Predalič, Črt Slavec, Boštjan Vidraj

Izdaja: ADRIA MEDIA LJUBLJANA, založništvo in trženje, d. o. o., Bleiweisova cesta 30, 1000 Ljubljana, www.adriamedia.si

Predsednik uprave: **Tomaž Drozg**
Uredniška direktorica: **Meta Kač**
Direktorica prodaje in marketinga: **Špela Gutnik**
Svetovalka uprave za oglasno trženje: **Gordana Kos**

Oglasno trženje:
ADRIA MEDIA LJUBLJANA, založništvo in trženje, d. o. o., Bleiweisova cesta 30, 1000 Ljubljana, tel.: 3000 731, faks: 3000 715,
trženje revije: **Nina Pranjič**, 01/3000 717;
nina.pranjic@adriamedia.si
trženje spletnih strani: **Urška Čadež Kržišnik**, 01/3000 794; urska.cadez.krzisnik@adriamedia.si

Naročniška služba:
Informacije o naročninah: 01/3000 789, 01/3000 762
Telefonsko naročanje: 04/511 64 44
Spletno naročanje: <http://www.adriamedia.si/>;
narocnine@adriamedia.si

Naročanje starejših izvodov: 01 3000 789;
Pri naročanju starejših izvodov revij poština ni vključena v ceno.

Uredništvo:
Playboy, Bleiweisova c. 30, 5. nadstropje, 1000 Ljubljana, tel.: 01 3000 700, faks: 01 3000 713,
e-pošta: playboy@adriamedia.si

Tisk: **Radin print, d. o. o., Sveta nedelja, Hrvaška**

Distribucija: **Izberi d.o.o.**

PLAYBOY ENTERPRISES, INTERNATIONAL
Hugh M. Hefner – USTANOVITELJ

U. S. PLAYBOY
Ben Kohn – Chief Executive Officer
Cooper Hefner – Chief Creative Officer
Michael Phillips – SVP, Digital Products
James Rickman – Executive Editor

PLAYBOY INTERNATIONAL PUBLISHING
Reena Patel – Chief Commercial Officer & Head of Operations
Hazel Thomson – Senior Director, International Licensing

PLAYBOY, PLAYMATE, PLAYMATE OF THE MONTH, PLAYMATE OF THE YEAR, RABBIT HEAD DESIGN and FEMLIN DESIGN are trademarks of and used under license from Playboy Enterprises International, Inc.

© 2019 AM LJUBLJANA, d. o. o.

© 2019 PLAYBOY, as to material published January/February 2019 U.S. Editions of PLAYBOY.

Na podlagi drugega odstavka 41. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 117/06) in prvega odstavka 52. člena Pravilnika o izvajanju zakona na dodano vrednost (Uradni list RS, št. 141/06 in 52/07), sodi revija med izdelke, za katere se obračuna in plačuje davek na dodano vrednost po stopnji 9,5 %.

Naklada: 5.800 izvodov

ISSN: 1580-6294

Fotografija na naslovnici: **Urška Košir**

ADRIAMEDIA
LJUBLJANA

Bodimo dežela ljuboholikov

Ob peticiji staršev za spremembo šolskega sistema in ob aferi ministra za kulturo sem hočes nočes pomislil na Skandinavijo, saj se zadnje čase, vsaj kar se šolstva tiče, rado postavlja za zgled Finsko, kjer imajo otroci manj pouka, manj šolskih nalog, več so zunaj učilnic in ob vsem tem dosegajo boljše uspehe. Pred leti sem imel namreč priložnost kot predavatelj za krajši čas izkusiti ne finsko, ampak dansko visoko šolstvo. Videl sem, da je neprimerno bolj materialno preskrbljeno kot naše, predvsem pa sem se imel možnost družiti z nekaj tamkajšnjimi študenti. Na tem resda malem vzorcu sem uvidel, da težijo k samostojnosti, da jih gre veliko od doma takoj po dopolnjeni polnoletnosti, k čemur jih država spodbuja tudi materialno. Še pomembneje je, da sem v tamkajšnji družbi doživel to, da se odrasli (tudi starši v stiku s šolo) vedejo dostojno. Ne pa, da so samopašni in da se do soljudi vedejo svinjsko (živalim se za to primerjavo opravičujem). Praviloma ne grabijo in lastninijo vsepovprek, mar jim je tudi za druge, ne samo zase in za svoj žep. Tistim, ki se jim v življenju zalomi, tudi sistemsko pomagajo (to se je pri nas s propagiranjem vitke države zelo izgubilo ustavi navkljub), tiste, ki se ne vedejo socialno sprejemljivo, pa ljudje po nepisanem zakonu rigorozno izločijo, osamijo. Tudi v Skandinaviji seveda so ljudje, ki delajo zlo (spomnimo se, na primer, podkupovanja pri

prodaji orožja, ki je seglo tudi k nam), in tudi tam se soočajo s težavami novodobnega sveta (na primer alkoholizmom, migracijami), a v istem trenutku pomislim na to, da imajo tam med drugim pregledno urejeno nabavo zdravil in zdravstvenih pripomočkov, brez nepotrebnih posrednikov in oderuških provizij, torej brez legalizirane kraje oziroma korupcije. Poantirati želim, da se pri nas odrasli prepogosto ne vedemo zgledno in da smo odrasli tisti, ki moramo dostojno živeti, šele potem lahko od mlajših generacij pričakujemo in zahtevamo, da se vedejo lepo in da delujejo moralno, ne pa trumpistično.

Zdaj ob bližajoči se pomladi se mi zato zdi prav, da bi v naši lepi deželici, kjer je menda vsaj dvesto tisoč alkoholikov, kjer se vsako leto predpiše vedno več antidepresivov in kjer smo v svetovnem vrhu po številu samomorov, v ustavo zapisali tudi to, da smo država ljuboholikov. Se pravi, da se ne opijanjamo z alkoholom, močjo in prevaro, da se ne zadevamo s kokainom, heroinom, kerozinom, ampak z ljubeznijo. Z ljubeznijo do samega sebe, do drugih ljudi in do narave. A sam zapis v ustavo ni dovolj, tudi (moje) blebetanje o tem ne, vse to je treba spraviti v prakso. Je pa žalostno, da moram(o) o tem sploh pisati.

Anara Tanaskovič & Urška Košir

Aleš Bravničar & Tamara Jančič & ekipa

Saša Kapetanovič & Manja Pernek & Blaž Pečuh & Peter Kavčič

Katja Golob & Aleš Šteger

Lucija Mulej Mlakar

RANGE ROVER VELAR

SLEDI SVOJIM INSTINKTOM.

ABOVE & BEYOND

Nekateri ljudje radi poslušajo samo svojo glavo. Drugi pa sledijo izključno svojemu srcu.

Novi Range Rover Velar vam daje luksuz, da istočasno komunicirate z obema. Ko vam glava govori, poglej – to je legendarni Land Rover, ki ga nobena ovira ne more ustaviti, njegova zapeljiva silhueta pa skriva genialne oblikovalske rešitve in poudarja sijajne medeninaste detajle... potem se ustavite in – prisluhnite. To je zvok vašega veselo utripajočega srca.

Če bi radi izvedeli več, nas obiščite:

Avto Aktiv Intermercatus d.o.o.

Ljubljanska cesta 24
1236 Trzin

landrover.si

Povprečna poraba goriva: 5,4 - 9,4 l/100km. Emisije CO₂: 152 - 185 g/km. Uradna vrednost emisijske stopnje: EURO 6b. Specifične emisije NO_x: 3,1 - 75 g/km. Vrednost specifične emisije trdnih delcev pri dizelskih motorjih: 0,11 - 0,29 g/km. Število delcev pri dizelskih motorjih: 0,03E11 - 1,06E11. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževalcev zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Slika je simbolna.

VSEBINA

LETNIK 19 / ŠTEVILKA 2-3

IZBRANI TVITI Popolna subjektivnost našega objektivnega izbora **8**

SANJSKA DEKLETA Znanilke pomladi **10**

KOLUMNA NOAHA CHARNEYJA Ljubezen po ameriško **16**

V ZAKULISJU 1 Fotografiranje naslovnice in duplerice **20**

V ZAKULISJU 2 Tako je nastal naš drugi piktorial **22**

BMW S1000RR Lažji, okretnejši in hitrejši **26**

GLASBA Z glavo nad gladino **28**

FILM Od Rockyja do Creeda **30**

NAPOVEDNIK Poustvarjanje tehnološke zgodovine **32**

DICK LONG Skrupulozna tajnica Lili **34**

NAJNOVEJŠE URE Izbrani časomeri z največjega urarskega sejma SIHH **38**

TAMARA JANČIČ Nazaj k naravi **42**

PLAYBOYEV INTERVJU ALEŠ ŠTEGER Pesnik, pisatelj, prevajalec, generator številnih knjižnih in kulturnih pobud **50**

STRAST DO ŽIVLJENJA Renaultov special **59**

BLEŠČEČI USPEHI Izbrano iz Renaultovega sveta **60**

KOLEOS Prestižni SUV, s katerim prideš kamorkoli **64**

SKRITI BITI Avtomobili so vse bolj digitalizirani **70**

ANARA TANASKOVIČ V objemu gora **74**

30V IRENA MORO Slovenijo je ozavestila o pomembnosti zlata **90**

KORČULANSKE PJATANCE Šampion hrvaškega turizma **98**

MORGANA CARNEIRO DA SILVA Hudičevka v Pradi **104**

REPORTAŽA Socialistični ekoparadiž **112**

KOLUMNA LUCIJE MULEJ MLAKAR Pogovori z Erosom **118**

LY NO FAKERS CREATORS ONLY
CREATORS ONLY NO FAKERS
NO FAKERS CREATORS ONLY

CREATORS ONLY NO FAKERS*
CREATORS ONLY NO FAKERS

DOKAŽI, DA SI USTVARJALEC
[ADIDAS.COM/FOOTBALL](https://www.adidas.com/football)

* BREZ FEJKERJEV, SAMO ZA USTVARJALCE

CREATORS ONLY NO FAKERS
WWW.ADIDAS.COM
NO FAKERS CREATORS ONLY NO

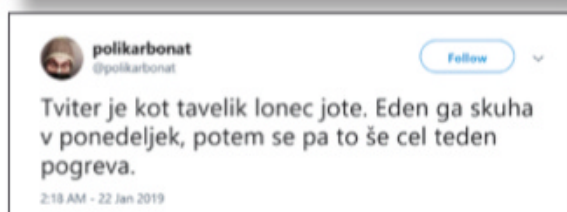
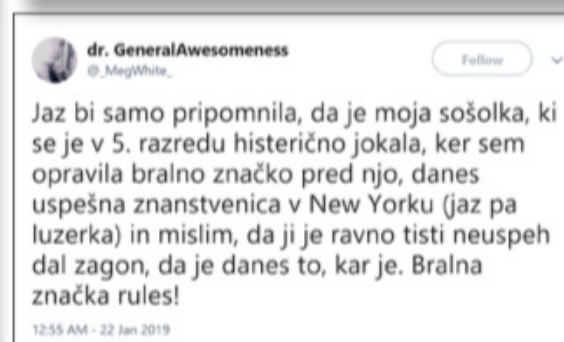
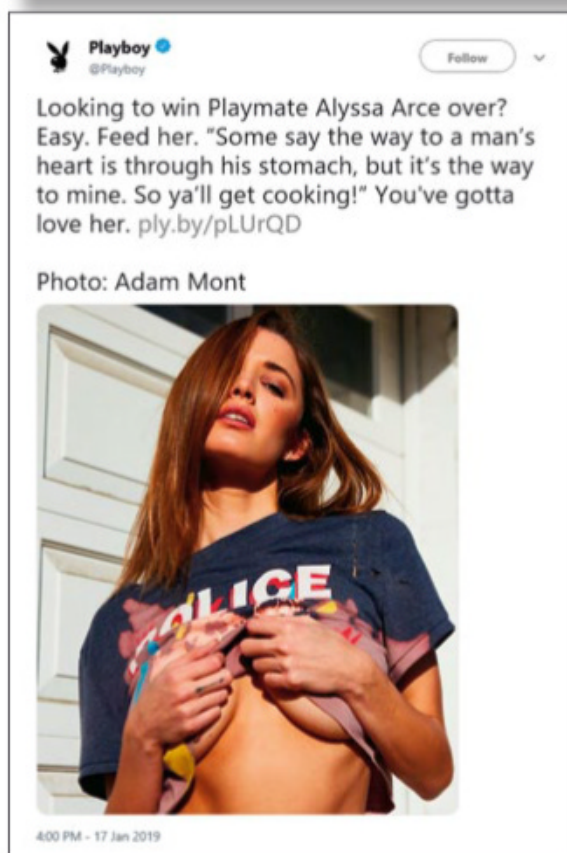

SOCIALNO OMREŽENI

#Playboyev izbor

V Playboyu sledimo najboljšim tvitom, instagramskim objavam in sploh vsemu, kar zanimivega vzremo v svojem absolutno subjektivnem uredniškem izboru, kadar to že počnemo ali ko nas na kaj iz tega digitalnega sveta opomni kdo iz cenjenega

bralstva. Uredništvo subjektivno izjavlja, da ni odvisno od spleta in socialnih omrežij. Naš izbor je malo zaresen in predvsem šaljiv, kakršne so tudi kakšne objave predsednika te republike na sončni strani Alp.

TOYOTA

ALWAYS A
BETTER WAY

NOVI

RAV4

**100% SUV.
100% HIBRIDNA MOČ.**

Novi RAV4 odlikuje **2,5-litrski pogonski sklop Hybrid Dynamic Force**, ki zagotavlja povsem novo raven dinamike, vznemirljivosti in strasti, medtem ko je z inteligentnimi rešitvami sistema **Toyota Safety Sense 2[®]** izboljšana varnost voznika in potnikov ter ostalih udeležencev v prometu.

TOYOTA.SI

Povprečna poraba goriva za modele RAV4 je 4,4 do 6,4 l/100km in emisije CO₂ 100 do 145 g/km. Emisijska stopnja modela Toyota RAV4: EURO 6d-temp. Emisija NO_x je od 0,0021 do 0,0156 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Toyota Adria d.o.o., Brnčičeva ulica 51, 1231 Ljubljana - Črnuče. Slika je simbolična.

Znanilke pomladi

FOTO **ALEŠ BRAVNIČAR**
TEKST **PLAYBOY**

Te fotografije so nastale pod Aleševo taktirko v prvi polovici tako mile slovenske zime, da je bila za lepotice vroče krvi dovolj le krpica ali dve, pa jim je bilo pred objektivom že prijetno toplo. Morgana, naša stara znanka izpred leta dni, ki jo lahko v hudičevo vroči različici uzrete tudi v drugi polovici revije, je na koritih smaragdne Soče posnela koledar za robne trakove Blažič, Jinny je v čarobnem ambientu hotela Nox našla zlato sobo in se odela v sijoče bleščice, ki jih krasi le njen čudoviti široki nasmeh, Tina pa nam je ponosno pokazala, kako lahko s predanostjo in železno voljo premikaš lastne meje – iz prvotnih stotih kilogramov ji je v osmih mesecih uspelo telo preoblikovati v zgolj 60 kilogramov čudovitih Venerinih oblin. Da so dekleta zadovoljna v svoji koži, lahko vidi vsak že od daleč. In zadovoljna dekleta so srečna dekleta. Navdušeno razmišljamo, kaj vse zanje in za nas prinaša letošnja pomlad ...

MORGANA CARNEIRO DA SILVA

JINNY RIBIČ

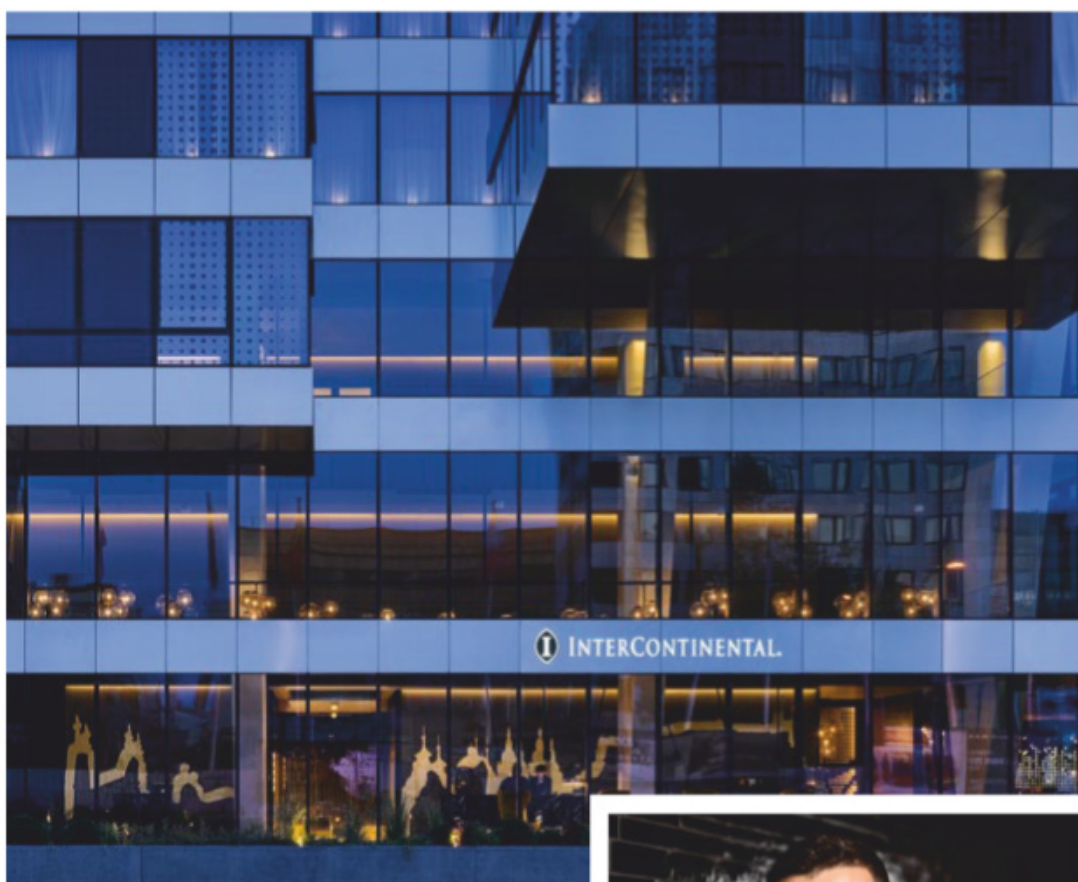
ASISTENT FOTOGRAFA: Andraž Blaznik. LIČENJE: Tina Modlic za makeup-modlic.si (Jinny) in Nataša Castaldi za no-makeup.si (Morgana). STILIRANJE: Alenka Birk (Morgana) in Inja Savski (Jinny). LUCI IN MODIFIKATORJI: amirarent.com. Nadkolenke Calzedonia, hlače nogavice Spanx Uptown, nedrček Intimissimi. Za gostoljubje in prijazen sprejem se zahvaljujemo Rudiju Gubensku in osebjem hotela Nox iz Ljubljane (hotelnox.com) ter ekipi Blažič robni trakovi (blazic.eu).

TINA MALIĆ

Nepozabna **kulinarična**

V vsej svoji lepoti in razkošnosti je hotel InterContinental obogatil Ljubljano. V njem ne uživajo samo gostje, ki obiščejo našo prestolnico, vanj na kavo in sladice radi zahajajo domačini, radi pa se razvajajo tudi v B-restavraciji s spektakularnim razgledom. Restavracijo so zaradi njene bogate kulinarične ponudbe poimenovali kar igra nasprotij.

Za meni v B-restavraciji skrbi chef Komnen Bakić, karizmatični in ponosni Črnogorec, ki je zaradi ljubezni do kulinarike prepotoval svet ter tako pridobil izkušnje v luksuznih restavracijah in prestižnih hotelih. Zadnjih nekaj let živi v Sloveniji, kjer se je posvetil približevanju lokalnemu prebivalstvu, raziskal je naše navade in prisluhnil našim željam.

Nov meni je kompleksen, bogat z različnimi okusi in strukturami, ki sestavljajo tehnično dovršene jedi, za katere chef Komnen Bakić uporablja prvovrstne sestavine, ki jih s premišljeno kuho prelevi v prave specialitete. Ena od takih je svinjski vrat, trenutno najbolj prodajan krožnik restavracije, ki zahteva kar 48-urno predpripravo. A chef Komnen sestavin ne prepušča naključju, saj je pri njihovem izvoru nezaupljiv in se zato najraje kar sam odpravi vse do Prekmurja, kjer preveri kakovost ribeya, prek Ptuja in pašnih piščancev pa vse do Istre po najrazkošnejši črni tartuf. Z začimbnicami ne

pretirava, saj ne želi zakriti pravega karakterja jedi in prikriti prvinskosti okusov. Prav tako jih med seboj ne meša, temveč pusti, da eno jed okarakterizira le ena, ki dominira nad drugimi. Čeprav so morda nekateri njegovi krožniki na prvi pogled zelo preprosti, imajo v ozadju izjemno zahtevno pripravo.

Zanimivost je ta, da potrebuje kar deset kilogramov paradižnikov, tistih

ČLAN PRESTIŽNEGA VIRTUOSA

Ljubljanski InterContinental je konec januarja postal član mreže najboljših luksuznih agencij na svetu, ki združuje 1700 najboljših hotelov, jaht, tour operaterjev in agentov. To bo imelo pozitiven vpliv na prepoznavnost Ljubljane in Slovenije kot luksuzne destinacije in bo k nam privedlo novo nišno skupino turistov z višjo kupno močjo.

KUHARJI MORAJO IGRATI ISTO MELODIJO IN ZVESTO SLEDITI ISTI FILOZOFIJI

Kuhinjsko dogajanje bi lahko primerjali z orkestrom, kjer ima vsak od članov zasedbe svojo vlogo, ključno pa je, da vsi igrajo isto melodijo in sledijo isti filozofiji. Pri novačenju novih 'instrumentalistov' uporabi Komnen znameniti 'jajčni test', še enega od svojih ekstremov. Priprava popolnih poširanih jajč, omlete s slano in holandske omake je namreč že marsikaterega priznanega kuharja spravila v zadrego. Ravno pri na prvi pogled enostavnih jedeh namreč ni prikrivanja in sklepanja kompromisov.

izkušnja na vrhu mesta

ČUDOVIT RAZGLED IZ B-RESTAVRACIJE

Slovenska kulinarčna tradicija Pogled na Alpe s severne strani restavracije je navdihnil začetek menija: izbrani slovenski narezki, postreženi s koruznim kruhom 'po babičinem receptu'. Zimskim popotnikom priporoča ječmenovo kašo z dimljeno svinjino, pomorščakom na kopnem pa črne raviole z brancinom. Vse jedi so trdno vpete v slovensko kulinarčno tradicijo in začinjene z mednarodnim vplivom. Komnenovo kuhanje je izjemno os ebno. Vrata restavracije so široko odprta vsem, ne glede na to, ali pridete sami in se za skupno mizo pridružite debati drugih ljubiteljev hrane, ali jo izberete za romantičen zmenek ali za poslovno kosilo ob uspešnem zaključku. Tako kot čebele, po katerih je B-restavracija dobila ime, cenijo skupnost in spodbujajo vse, da priletijo mimo ter uživajo v dobri hrani in prijetnem vzdušju na vrhu mesta.

najsočnejših in najslajših, da iz njih pridobi slab kilogram redukcije. Ker Komnen obožuje kontraste, bogatejše komponente krožnika kombinira z lažjimi, bolj svežimi. Tako boste lahko okusili poširanega romba z na pari kuhano zelenjavo, bogato jeguljo z gomoljnicami in krompirjem ali solatni krožnik crudo z avokadom, tuno na rukoli, pokrito z riževim papirjem ... Zagotovo bo vsak našel nekaj za svoj okus.

Pri Komnenu naj gostje svojih krožnikov ne bi dodatno solili, poprali ali dopolnjevali z oljem, kakor je to v navadi na domačih tleh – pravi, da je njegova čast gostom ponuditi popolno fuzijo okusov in obenem odgovornost, da sami presodijo, kaj pomeni, da je vsega ravno prav.

VELIKE SVETOVNE ZVEZDE IN KRITIKI TER OCENJEVALCI

Ko govorimo o kontrastih, velja to tudi za posebne želje estradnikov, ki prenočijo v hotelu. Najsi gre za svetovne zvezde iz zabavnega sveta ali visoke diplomate, po večini je ravno te mogoče zadovoljiti z najenostavnejšimi jedmi, pravi Komnen. Kritiki in ocenjevalci iz domačega okolja radi preverijo avtentičnost slovenskih jedi, npr. Komnenove interpretacije ričeta, praženega krompirja in pečenega piščanca, tiste tuje pa zanima, zakaj je prav jeguljo uvrstil na meni ali kaj je na njegovem govejem tatarju tako posebnega, da ga gostje naročajo tudi za s seboj.

KOLUMNA

Ljubezen PO AMERIŠKO

Seks in ljubezen imata skupnega čisto vse in hkrati popolnoma nič. To še zlasti drži v ZDA. Ko so me za letošnjo valentinovo sezono prosili, naj opredelim razlike med ameriško in slovensko ljubeznijo, mi je na pamet padlo bore malo odstopanj. Občutek ljubezni je namreč popolnoma človeški, univerzalen in z le drobnimi razlikami glede na lokacijo bivanja. Pri seksu pa je precej drugače, saj sem nedvomno opazil kar nekaj izstopajočih razlik v tem, kako se do seksa pristopa in o njem razmišlja v ZDA in Evropi.

Glavna razlika je morda prav v tem, da Američani o seksu razmišljajo kot o nečem, kar nekomu daš ali od nekoga dobiš, ne pa kot o deljeni izkušnji. Torej v parazitskem namesto v simbiotičnem smislu.

TEKST **NOAH CHARNEY**

To je še posebej izrazito, če poslušamo ameriške najstnike, saj je njihov glavni življenjski cilj prepričati dekleta, da bi jim dala seksualno potešitev. Gre za enosmerno cesta brez pomislekov, da bi bilo kaj vrnjeno, in seveda brez govora o deljenih čustvih ali kakršnekoli partnerstvu v tem fizičnem užitku. Najstniška ameriška dekleta pa se o seksualnosti največkrat pogovarjajo kot o nečem, kar dajo v upanju, da dobijo nekaj v zameno – redko je to užitek, prej čustveni darovi, na primer pozornost, samopotrditev ali povzdigovanje ega. Fantje govorijo o tem kot o trenutku ponosa, da lahko vzamejo, ne da bi karkoli vrnil. Celotne ideje, da je seksualnost nekaj lepega, kar si dva človeka delita na enakopravni ravni, se tako sploh ne omeni.

To je izrazit kontrast sodobni ameriški ideji poroke in zakona. Od šestdesetih let ta predstavlja absolutno enakopravnost. Če moški pride domov in reče ženi, naj mu pripravi večerjo, bo prej kot krožnik z zrezkom in krompirjem dobil pest v nos. Glede gospodinjskih in družinskih opravil mora biti vse pravično razdeljeno, pogosto pa se to odraža tudi v finančni sferi. V tem smislu je običajna slovenska ideja moškega, ki hodi v službo, žena pa ostane doma, skrbi za otroke in pripravlja obroke, za ameriška ušesa precej srednjeveška. Prav tako se

Američanom sliši srednjeveško, ko jim omenim slovensko težnjo h homofobiji. Predvsem Američanom, ki živijo v mestih ali pa na eni od obeh obal, sta homo- in biseksualnost popolnoma običajni in največkrat niti ne več zanimivi temi za pogovor.

Celo transseksualnost se bliža obči sprejetosti. Da se je o čemerkoli drugem kot o standardni heteroseksualnosti v Sloveniji skorajda nemogoče pogovarjati, se iz ameriške perspektive zdi nazadnjaško in zastarelo.

Se pa stvari obrnejo v spalnici, kjer ima večjo prednost Evropa.

Ena od glavnih razlik med evropskim in ameriškim seksom je hierarhija seksualne aktivnosti. V ZDA je drugačna kot kjerkoli

drugod, še posebej v Evropi. Danes hitro pozabimo, da so ZDA začele puritansko, kjer je bilo ob nedeljah prepovedano plesati, nositi črna oblačila ali se zabavati. Američani imajo še vedno malce te puritanske ostrine, čeprav verjetno ni naroda na svetu, ki bi bil seksualno tako pokvarjen. Nikogar ne preseneti, da se ameriški fantje o seksu učijo iz pornografije. To bržda velja tudi za staro celino. Potem pa so s tem, kar jim ponudi resnično življenje, neizogibno razočarani, predvsem v svoji nezmožnosti, da delujejo na atletskih nivojih, kot so jih videli v filmih. Oralni seks v ZDA ne velja za resnega in je nekaj, kar se lahko pripeti kar tako, mimogrede. Dejanski spolni akt pa je na drugi strani nekaj, kar je v številnih primerih prihranjeno samo za življenje po poroki. Morda se sliši hinavsko, da že od mladih let s precej preveč partnerji prakticiraš oralni seks, medtem pa nedolžnost braniš kot sveti gral, a je to resnica za številne ameriške ženske, pa tudi nekatere tamkajšnje moške, sploh iz verskih družin.

V Evropi je seksualnost bolj deljena izkušnja. Spolni odnos, ki je družni dogodek, se sklepa za normativ, oralni seks pa običajno pride kasneje v odnosu, ker se ga razume za bolj intimnega in požrtvovalnega kot samo seksualno dejanje. In na veliko načinov to drži. Medtem ko je torej ljubezen še vedno ljubezen tudi na drugi strani sveta in z le malce bolj subtilnimi dinamikami dolgotrajnih razmerij, ki se spreminjajo od države do države, pa je seksualnost med ZDA in Evropo zelo različno interpretirana. V Evropi je v seksu veliko več ljubezni ali pa vsaj precej manj občutka, da je seks enosmerna cesta s ciljem, da partnerju nekaj vzameš. ■

FOTO **PROFIMEDIA/FERRARI**

ZDRAVI KOT RIBE!

AM Ljubljana, d.o.o., Blewiscova 30, Ljubljana

ENOSTAVNO IN HITRO

DO DIAGNOZE.

Družinski medicinski priročnik, ki je vedno pri roki! Moja diagnoza vsebuje podrobne opise zdravstvenih težav in konkretne nasvete, kako ukrepati. Vključuje tudi preglednice za 48 najpogostejših simptomov, s katerimi enostavno preverite svojo diagnozo. Vzemite skrb za zdravje v svoje roke! Če želite, lahko preko Moje diagnoze naročite tudi posvet z zdravnikom specialistom. Do vsebine priročnika **Moja diagnoza** lahko preprosto dostopate prek spletne strani www.moja-diagnoza.si ali si naložite aplikacijo na tablico ali mobilni telefon. Preizkusite jo še danes – prvih 14 dni je uporaba brezplačna! Storitve omogoča Adria Media Ljubljana.

www.moja-diagnoza.si

MOJA DIAGNOZA
Naročite se na boljše zdravje

NOVICE

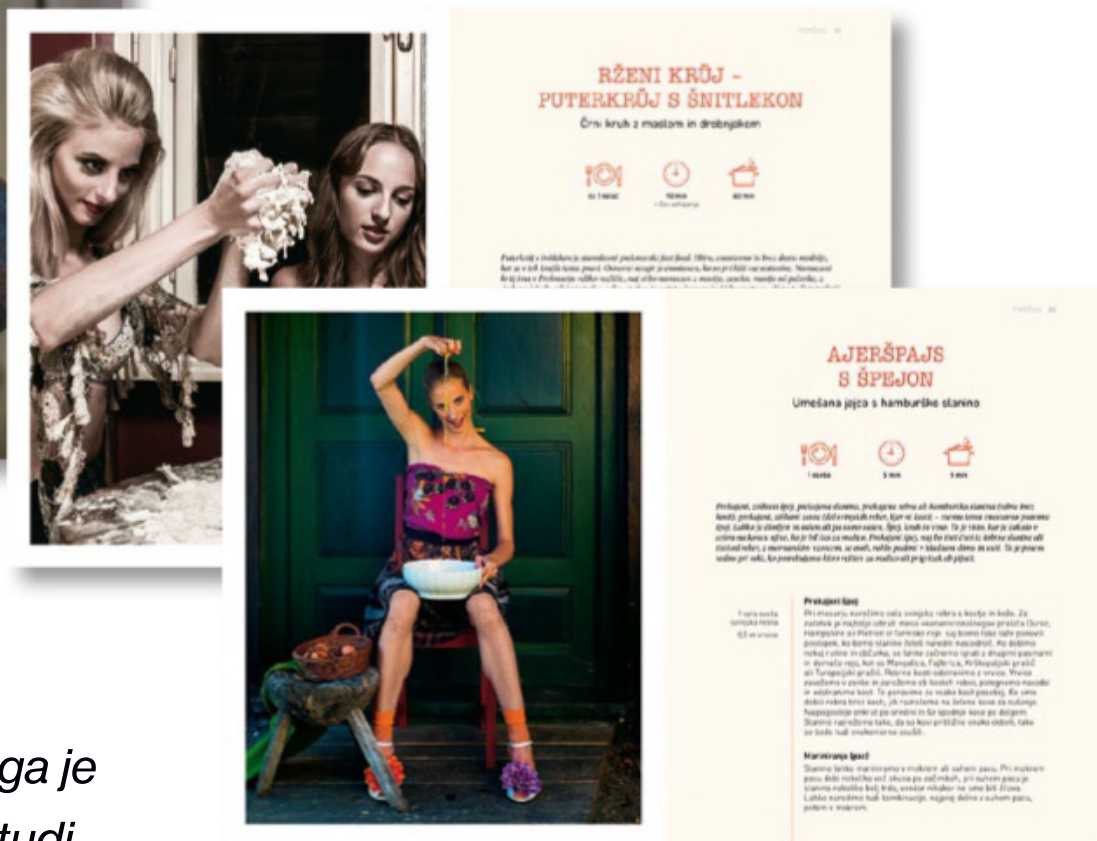
TRADICIONALNA PREKMURSKA KUCHARICA

Od förtuja do olstika

»Menim, da je to več kot kuharica, zagotovo pa najboljša regionalna kuharica vseh časov v Sloveniji,« pravi prof. dr. Janez Bogataj. »Knjiga je izjemna! Ne le kot izdelek, ampak tudi kot prispevek k ohranjanju pomembne prekmurske identitete za naslednje generacije, meni Aljoša Bagola, partner in izvršni kreativni direktor agencije Pristop Creative. Gre za delo **Mateja Fišerja TRADICIONALNA PREKMURSKA KUCHARICA: od förtuja do olstika.**

Matej Fišer pravi: »Namen projekta je bil pripraviti kuharsko knjigo, kot si jo želim brati sam in kot jo želijo brati moji prijatelji. Zaradi tega je nastala nekoliko drugače kot navadno verjetno nastajajo tovrstne kuharske knjige. Brez pritiska kalkulacije in brez pritiska zniževanja kakovosti.« Knjiga je namenjena mladi populaciji oziroma prenosu znanja in tradicije med generacijami, zato je temu prirejen tudi vizualni del. Tako v knjigi niso zgolj fotografije jedi, ampak je predstavljeno tudi širše okolje in v nekaterih primerih tudi veščine, ki so pomembne za izdelavo jedi. Tako je ob vrtanku (pletenici) v vizualnem delu pokazano pletenje las, kar je enaka veščina, ki jo potrebujemo za pletenje testa. Tako kot se ljudje za različne priložnosti različno oblečejo, so k jedem v knjigi dodani kostumi, ki jih je posebej za to knjigo naredila modna oblikovalka Štefka Radič. Od förtuja (predpasni-

ka) do olstika (kravate) pa pomeni, da knjiga združuje tako kmečke kot (malo)meščanske jedi v dobrem pomenu te besede. To ni enciklopedična izdaja, ampak pregled gastronomije v regiji, tako da imajo tudi jedi iz gozda, travnika, njive, reke, jezera pregled tega, kar imenujemo prekmurska kuhinja. Sušenje, dimljenje, kvašenje, priprava masla, peka domačega kruha, vlečenje testa za zavitek (retaš) so zgolj nekateri postopki, na katere prevečkrat pozabljamo, ker se v trgovinah dobijo že pripravljene ali polpripravljene jedi. Tako kot pri vseh dobrih kuhinjah je tudi osnova prekmurske kuhinje pristna kmečka kuharica, ki sledi ritmu narave. Knjiga je izšla v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku.

TEKST **PLAYBOY** FOTO **ZALOŽNIK**

NOVICE

IMAMO NOVEGA PREMIERA!

To ni bil vzklík z Gregorčičeve, ampak iz Londona, kjer je **Breitling** konec lanskega leta predstavil novo kolekcijo s starim imenom. **Premier** so se namreč imenovala že ure, ki so jih pri Breitlingu izdelovali v začetku štiridesetih let 20. stoletja, veljale pa so za najbolj elegantne, kar jih je ta znamka kdaj ustvarila. Nova zapoved je torej eleganca, kolikor je kronograf sploh lahko premore. Pod smokingom se skriva avtomatski mehanizem, v najprestižnejši verziji je to že uveljavljeni hišni kaliber Breitling 01, barvo njegovega metuljčka pa lahko izberete sami: med številčnicami v kombinacijah srebrne, črne in modre barve. Glede na vrsto usnjenega pasu ali kovinske zapestnice vas bo kronometrsko imenitnost premiera B01 stala med 7320 in 7900 evri.

TEKST **BOJAN LEVIČ** FOTO **BREITLING**

FITNESS

**TRENERSKI
PAKETI**

**ŠPORTNA
PREHRANA**

**LOKALNO
TOPLJENJE
MAŠČOBE**

**PARKIRNA
MESTA**

DELOVNI ČAS

PON - PET
05.30 - 23.00

SOB - NED
08.00 - 22.00

PRAZNIKI
09.00 - 21.00

ALFA GYM d.o.o.

Dunajska cesta 49, 1000 Ljubljana-Bežigrad (Astra)

Rezervacije in recepcija - **068 194 937**

info@alfa-gym.si | www.alfa-gym.si

20%
popust do konca
meseca APRILA 2019

NOVICE

LEPOTICA Z NASLOVNICE

Anara Tanaskovič, junakinja naše naslovnice in osrednjega dela revije, je že v srednji šoli vsako prosto minuto preživela s čopičem v roki. Podrobno in predano je raziskovala svet ličenja, neumorno vadila in z zagnanostjo pritegnila pozornost prijateljic, ki so potem postale njene prve mojstrovine. Po srednji šoli v Ljubljani si je Anara pridobila dragocena poznanstva in svoje sanje hitro spremenila v posel. Zdaj kot umetnica ličenja dela po vsej Sloveniji. Svoje znanje in izkušnje je na fotografiranju za Playboy uporabila na sebi. »Pri tem projektu sem resnično stopila iz svoje cone udobja in poudarek namenila svojemu naravnemu videzu. Pegice, naravno rdeča lička, brez pretiranih obraznih potez. Uporabila sem zemeljske tone. Skratka, vse to, kar po navadi ni moj slog, je pa ta podoba seveda vplivala na samo poziranje.« Zazrta v prihodnost Anara ve, da jo vodi le ena strast. »Še več ličenja in ustvarjanja,« zakliče. »Ljubitelji ličenja naj imajo oči na pecljih, ker bom kmalu razpisala tečaj, namenjen vsem, ki želijo razširiti znanje o ličenju in negi kože ali pa pridobiti uporabne trike mojstrov ličenja.« Anara sicer ve, da se učenje nikoli ne konča, zato stremlji k večnemu širjenju svojih obzorij, za malce bolj oddaljeno prihodnost pa načrtuje tudi življenje in delo v tujini.

TEKST **DARJO HRIB** FOTO **ERIK ŠIFRER**

NOVICE

NAVIDEZNA RESNIČNOST

Pravijo, da je HTC-jev **VIVE** trenutno najboljši VR-sistem za domačo uporabo na svetu. Vključuje naglavni sistem z dvema zaslonoma OLED 9,14 cm (3,6"), vsak s 1080 x 1200 točk (skupno 2160 x 1200 točk), ima vidno polje 110°, vgrajen mikrofoni, prilagodljiv trak, možnost uporabe skupaj s korekcijskimi očali. Ima tudi

obrazno blazinico za povečano udobje med uporabo in prednjo kamero, ki omogoča uporabo scenarijev obogatene resničnosti ali ogled realnega sveta, medtem ko smo v navideznem. Komplet vsebuje tudi dve krmilni enoti z brezžično povezavo in s povratnimi infor-

macijami v obliki vibriranja, ki se lahko uporabljata z enim polnjenjem do 6 ur, in dve bazni postaji. Pokrivata 360 stopinj uporabljenega prostora, medtem ko se lahko namestita na poljubno površino ali na standardna stojala, ki jih je treba dokupiti. **VIVE pro** pa je vrhun-

ska rešitev za profesionalne uporabnike VR. Vključuje naglavni sistem **VIVE pro**, brezžična krmilnika in izboljšani bazni postaji za sledenje steamVR s še večjo pokritostjo prostora. **VIVE pro** ima dvojna zaslona OLED s skupno ločljivostjo 2880 x 1600 točk, kar predstavlja 78-odstotno povečanje ločljivosti glede na osnovni **VIVE**. Poleg vizualnih funkcij ima **VIVE pro** vgrajene tudi slušalke z ojačevalnikom, ki ustvarjajo izjemno doživet občutek pri uporabi. Brezžični vmesnik **VIVE wireless adapter** pa omogoča brezžično igranje **VIVE** ali **VIVE pro** s skoraj ničelno zakasnitvijo.

TEKST **PLAYBOY** FOTO **VIR ROTAR**

RADIOCENTER.SI

„**NE ČAKAJ
POMLADI,
NE ČAKAJ
NA MILEY!**“

**PRENESI APLIKACIJO
IN BODI VEDNO V DRUŽBI
SAMIH ZVEZD!**

HITRADIO
center

NOVICE

V ZAKULISJU

Petindvajsetletna eksotična lepotica Morgana Carneiro da Silva, ki nas nedavno zopet draži kot sanjsko dekle na prvih straneh revije, se je s fotografom Alešem Bravničarjem podala v še eno fotografsko zgodbo. »Alešu popolnoma zaupam, tako da sem se brezskrbno prepustila njegovim željam in viziji.« Nastale so igrivo drzne fotografije z modnim pridihom, kjer je Morgana v središču kot zapeljivka v prestižnih Pradinih nogavicah – od tod tudi asociacija za naslov tega našega žgečkljivo modnega piktoriala, ki ga lahko občudujete v drugem delu revije, na straneh od 104 do 111. V leto 2019 je Morgana tako razkošno vstopila z razkritjem svojih čarov, a brez visoko letečih zaobljub in pričakovanj. »Leto 2019 zame ne bo kaj dosti drugače, kot je bilo leto 2018,« pove z nasmehom. »Kot vedno si tudi še naprej želim veliko osebnega razvoja, da bi bila vsak dan boljši človek in da se čim več naučim. Želim biti odlična žena in nekoč v prihodnosti dobra mama. Pa seveda bi se rada dobro naučila govoriti in pisati slovensko,« sklene v smehu.

TEKST **DARJO HRIB** FOTO **TINA MODLIČ**

PRAVA TELENODELA JE POLITIKA

Ta teden z Juretom Godlerjem
V ČETRTEK OB 22.00

 planet

ta teden
z Juretom Godlerjem

NISSAN X-TRAIL

ZIMSKA AVANTURA 4 X 4

TEKST **BORUT OMERZEL** FOTO **IGOR ZAPLATIL**

Nedotaknjena belina smučarju ponuja izjemen užitek. Ko na strmini zarežete v zavoj in za vami prši snežna zavesa, z velikim užitkom zavriskate.

Enako uživaško je tudi za volanom avtomobila, saj ko cesto sveže pobeli pršič, skoraj ni ovir, če imate dober štirikolesni pogon!

Nissanov veliki športni terenec X-TRAIL sodi med tiste avtomobile, ki ponujajo udobje in prostornost družinskega avtomobila, saj ga ne nazadnje lahko dobite tudi s sedmimi sedeži, hkrati pa se z njim lahko odpravite na čisto pravo avanturo, na kateri boste izkoristili inteligenten štirikolesni pogon. To je tako preprosto, da bolj ne bi moglo biti. Štirikolesni pogon voznik nastavlja z vrtljivim gumbom med sedežema. Večino časa ga lahko pustite v položaju za le prednji pogon, saj je oprijema kljub z navorom bogatemu dizelskemu motorju dovolj, da na od dežja spolzkih cestah ni potrebe po vklopu samodejnega štirikolesnega pogona ali stalnega štirikolesnega pogona. Ko pa pod kolesi zmanjka asfalta ali ko zapade svež sneg, tudi izkušenega voznika navduši s tem, kako premaga spolzko zahrbtno podlago. V globokem snegu enostavno zavrtite gumb v položaj 4WD LOCK (zaklenjen štirikolesni pogon), ki zagotavlja stalno razporejanje navora oziroma moči na prednji in zadnji par koles. Smo preizkusili!

Premagovanje zasneženih poti pa ni edina odlika X-TRAILA, saj je zelo prostoren in je kos vsem družinskim potrebam. Ko zložite zadnje sedeže, se za voznikom in sovoznikom odpre ogromen prtljažni prostor, kamor gre vsa športna oprema za vse vaše adrenalinske športe. In ko k temu dodamo še sodoben in uporaben informativno-razvedrilni komplet asistenčnih sistemov, ki so serijski del opreme, postane to cenovno zelo zanimiv športni terenec. Poudariti moramo, da je X-TRAIL pravi terenec in ne samo avto, ki je samo videti takšen.

X-TRAIL ponuja tudi prestiž in eleganco. Lahko se odločite za usnjeno oblaginjenje, na voljo pa je tudi vrhunsko ozvočenje Bose. Pri nakupih pa ne boste imeli težav, ko boste

imeli roke polne vreč, saj boste velik prtljažnik odprli s preprosto kretnjo noge, saj bo senzor poskrbel, da se bodo vrata prtljažnika odprla sama. Novi X-TRAIL je na voljo s tremi motorji, 163 'konj' močnim bencinskim in dvema turbodizelskima: 1,6 dCi z močjo 130 in 2,0 dCi z močjo 177 'konj'. Bencinski je na voljo le s prednjim pogonom in stane najmanj 25.900 evrov, z obema turbodizelskima pa lahko izberete tudi štirikolesni pogon. Cena X-TRAILA s štirikolesnim pogonom se začne pri dobrih 30.000 evrih, z bogato opremo in najmočnejšim motorjem pa je treba zanj odšteti 40 tisočakov.

NOVICE

LAŽJI, OKRETNEJŠI IN HITREJŠI

Pri novem BMW S1000RR je resda najbolj vpadljiva sprememba videza, saj so drugačne luči, analogni števec je zamenjal 6,5-palčni zaslon TFT in celoten motocikel je vitkejši ter s tem elegantnejši, toda še pomembneje je, da je za 10 kilogramov lažji, lažje vodljiv in hitrejši. Motor zdaj zmore 207 'konj' (8 več kot prej) in motocikel s polnim rezervoarjem vred tehta 197 kilogramov (11 kilogramov manj). Torej več moči pri manjši teži! Poleg tega je vgrajena tehnologija BMW ShiftCam, katere rezultat je večji navor pri manjših vrtljajih – že pri le dva tisoč vrtljajih zagotavlja navor 100 njutonmetrov. Sam motor je shujšal za štiri kilo-

grame, kar jim je uspelo z uporabo titana in drugih lahkih materialov, s čimer so dvignili prag vrtljajev do številke 14.500. Rain, road, dynamic in race so standardni načini vožnje, race pro pa je na voljo kot dodatna oprema, omogoča pa fino nastavljanje parametrov, med drugim zaviranje z motorjem. Seveda sta zraven še launch control in pit lane limiter, novost pa je pomoč pri speljevanju v klanec. Kot je pri BMW-ju v navadi, je mogoče dokupiti in nadgraditi skoraj vse, od platišč in drugih delov iz ogljikovih vlaken do sedeža, nastavljivega po višini, kar vse najdete pod imenom M Performance Parts.

TEKST **PETER KAVČIČ** FOTO **BMW**

IZHAJA VSAK
DRUGI ČETRTEK
V MESECU

avto magazin

AM LJUBLJANA, d.o.o., Bleiweisova cesta 30, SI-1000 Ljubljana foto: Shutterstock

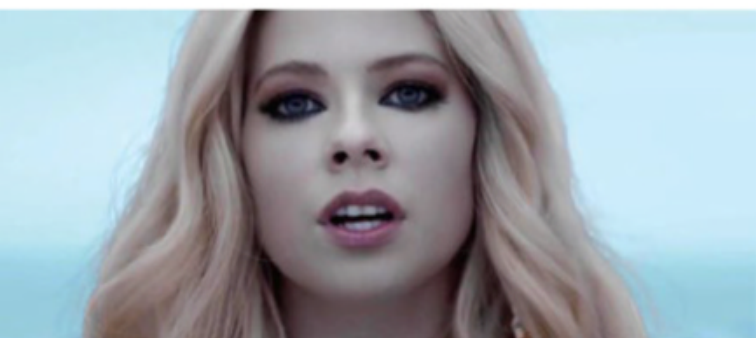
* NOVOSTI * TESTI
* VOZILI SMO * NOVICE
* PRIMERJAVE * RAZKRIVAMO
www.avto-magazin.si

GLASBA

Z glavo NAD gladino

Kako je kanadska rokerica premagala bolezen in se vrnila na lestvice.

»Takole se ga napijejo prefinjeni ljudje,« za Billboard pove 34-letna kanadska rokerica Avril Lavigne in srkne požirek roséja. Od nekdanj razbojniške deklice, ki je na začetku tisočletja postala sinonim za diametralno nasprotje Britney Spears (kar je, razumljivo, sovražila), bi morda pričakovali, da bo za popoldansko malico prej nagnila kakšen oster viski, a Avril je zdaj precej drugačna, kot smo jo poznali v času uspešnic *Sk8er boy*, *Complicated* ter kasneje *Girlfriend* in *What the Hell*. Uspešnic, ki so kar malce shizofreno funkcionirale nekje na razpotju zdrizastega popa in uporniškega roka. Avril je zdaj opustila pankersko barvite frizure, ima košato valovito blond zvezdniško grivo. Vsepovsod ne kaže fakičev, ampak se le modro nasmiha in spogleduje z objektivom. Za njo je namreč prekleto težka preizkušnja, ki jo je skorajda stala življenjeja.

Že leta 2015 smo skorajda pozabili nanjo. Vedeli smo, da bojdaj še ustvarja glasbo

TEKST **DARJO HRIB**

in da bo morda kmalu spet izdala video-spot, ki ga bomo skušali analizirati brez pretirane ironije. Vedeli smo tudi, da je poročena s Chadom Kroegerjem, pevcem globalno zaničevane skupine Nickelback. Nismo pa vedeli, ali naj ji to, da je z njim zdržala že dve leti, štejemo za dobro ali slabo. Potem pa se je tistega leta nenadoma pojavila v javnosti, le toliko, da je navrgla dve informacijski bombi. Najprej je povedala, da se ločuje od Kroegerja. Potem pa še, da je leto poprej fasala limsko boreliozo in da je še ni povsem prebolela.

Okužba, ki jo prenašajo klopi, je Avril zadela tako močno, da se je dejansko bojevala za življenje. Ležala je v postelji in ves čas imela občutek, da se utaplja. Da je na robu in da lahko vsak trenutek še zadnjič vdihne. Pred leti je v komadu *My Happy Ending* sicer strašljivo zapela *So much for my happy ending* ('toliko o mojem srečnem koncu'), a se je ta njena življenjska drama vendarle razpletla v srečen konec.

Ko se je počutila bolje, je sedla za klavir in se skozi bolečino prebijala z glasbo, kar je navdihnilo projekt, ki bo v začetku letošnje pomladi načrtal nov mejnik v karieri kanadske lepote. Avril je na podlagi trpkih izkušenj namreč sestavila album *Head Above Water*, na katerem z ducatom ducat skladb predstavlja svojo zgodbo boja, preboja in obstoja. Uvodni singel, enako naslovljen *Head Above*

Water, poslušalca zelo nazorno popelje v prav tiste občutke, ko se je na vrhuncu okužbe počutila, kot da se neprestano utaplja, pri tem pa le skuša obdržati glavo nad gladino. Zato se skladba bolj kot pop balada posluša kot molitev.

Zgodbi smo prisluhnili in v sebi nekako resetirali kritično distanco do Avril. Uzrli smo jo v popolnoma novi luči. Odraslo, prenovljeno, osveženo. Opustila je svojo prej tako izrazito uporniško najstniško pozo – vendarle je iz deklice postala dama – in končno dovolila, da se njena ustvarjalnost neomejeno razliva prek meja navidezne alternative. Navidezne zato, ker Avril nikoli resnično ni bila alternativa. Bila je krik sredi mainstreama, a krik, ki ga ni bilo mogoče zanikati. To so dobro vedeli tudi drugi glasbeniki, ki jim je jeznorita deklica z razmršeno pričesko in pretirano dozo senčil na vekah (da je bila videti kot malce bolj dostojanstvena Courtney Love) potem pisala čustveno nabite komade. Za Kelly Clarkson, Demi Lovato, Leono Lewis. Že pri štirinajstih je Avril pela skupaj s Shanaio Twain.

»Jebeno obožujem Shanaio,« pravi Avril. »Super seksi bejba je.« In ni treba biti ljubitelj kantrija, da se strinjaš s to izjavo.

Avril rada pove, da ima glasba izredno moč. Ko slišimo njeno zgodbo in zatem na Billboardovi lestvici po dolgih letih spet ugledamo njen komad, se zavemo, kako zelo to drži. ■

FOTO **PROFIMEDIA**

ROMEO & JULIJA & RON

OD ROCKYJA DO CREEDA

*Boksarska
saga je
pravzaprav
simbolična
repriza
celotne
Stallonove
kariere.*

FILM

Na velika platna prihaja nova boksarska drama *Creed*, *Creed II*. Drugi del zgodbe o mladem boksarju Adonisu 'Creedu' Johnsonu je pravzaprav nadaljevanje šestdelne zgodbe o Rockyju Balboi, legendarnem distributerju travmatskih poškodb možganov,

TEKST **DARJO HRIB**

ki je Sylvestra Stallona zgradil v hollywoodsko ikono. A ko to boksarsko sago vržemo pod drobnogled, opazimo številne vzporednice z igralsko kariero danes 72-letnega italijanskega žrebca, ki je nekoč za ušivih 200 dolarjev nastopil v mehkeem pornografskem filmu, ker je nujno potreboval denar za najemnino.

Že kar nekajkrat je bilo med oboževalci filmov omenjeno, da je *Rocky* v bistvu avtobiografski film. Zgodba o revnem fantu, ki praktično živi na ulici, v prostem času (tega ima glede na okoliščine precej) pa boksa, dokler nekega dne ne izkoristi priložnosti in se požene med zvezde, je dejansko življenjska zgodba Sylvestra Stallona.

Rocky je njegov scenarij, njegovo remek delo, in ko je ugotovil, da je napisal zmagovalni film, je naredil verjetno najboljšo potezo v svojem življenju – tvegati je in ga prodal s pogojem, da sam nastopi v naslovni vlogi. In skoraj bi mu uspelo na vseh nivojih. Prvi *Rocky* je bil namreč totalen uspeh, pobral je celo kopico oskarjev, a kaj, ko niti eden ni bil namenjen neposredno Stallonu. Nadaljnja zgodba o Rockyju je potem hote ali ne hote sledila razvoju Stallonove kariere.

V drugem *Rockyju* se tako slavni boksar vrne v realno življenje in spet počne vse narobe. Kratka in sladka slava mu ni prinesla pričakovanega učinka. Potem pa ga Apollo Creed, njegov nekdanji nasprotnik in kasneje dober prijatelj (taisti Creed, čigar sina zdaj uri v istoimenskih nadaljevanjih), obsodi, da je bil njegov zmagoslavni trenutek iz prvega *Rockyja* zgolj začetniška sreča. Na novo motivirani Rocky se odloči vrniti v ring in dokazati, da ni bil samo muha enodnevnica.

V tem odseva Stallonova takratna realnost, ko je režiral propadli film *Paradise Alley* in potem *Rocky II* posnel zgolj zato, da je dokazal, da ga lahko. S tem se ni dokazal le sebi, ampak tudi svetu. Postal je vroča roba filmskega sveta. Ko se je lotil še vojne franšize *Rambo*, obenem pa blestel v *Cobri* in *Tangu & Cash*, je njegova kariera dosegla prvi pravi vrhunec. *Rocky III* in *Rocky IV* sta bila potem kot odsev teh neslutnih višav, kjer uspešni šampion razmetava svoje magične pesti in klesti vse, kar mu pride

v domet. V enem filmu prebuda tako Hulka Hogana kot Mr. Tja, potem pa nalomi še Dolpha Lundgrena, pa čeprav je 196 centimetrov visoki švedski blondinec proti 177-centimetrskemu Stallonu kot masiven stolp mesa in mišic. Podobno kot Stallona v resničnem življenju Rockyja takrat ni mogel nihče ustaviti – razen narave.

Leta 1990 se zgodi peti *Rocky*. Naš vrli boksar je sedaj že prestar, da bi še naprej z lobanjo ustavljal krošje in direkte za štiri glave višjih silakov, zato bankrotira in njegov naslov šampiona začnejo ogrožati mlajši in boljši boksarji. Vzporednice z resničnim življenjem? To je čas, ko je Stallone začel čutiti, da ne more ves čas početi vedno istih stvari, obenem pa, da njegova nenavadna dikcija, ki se sliši kot mešanica newyorškega zavijanja, italijanskega naglasa in ustne kapi, ne sodi v prestižne vloge. Ta realizacija je Stallona vodila v obdobje, ko se je pojavljal v nad vse specifičnih filmih – od *Judge Dredd* in *Daylight* do bežnega komičnega poskusa v šaljivki *Stop – ali moja mama strelja*. Svojo zvezdniško podobo je tako oklestil, da ga kmalu niso mogli porabiti drugje kot le še za glas animirane mravlje v risanki Antz.

Čez 15 let je potem na platna udaril še zadnji, šesti *Rocky*, naslovljen s polnim imenom – *Rocky Balboa*. V njem je nekdaj urni in trpežni Rocky le še odmev preteklosti, potisnjen na obrobje vidnega, kjer lahko vsi zgolj ugibajo o njegovih zmožnostih in zagonu. Rocky tukaj še zadnjič stopi v ring in zamahne v iskanju stare slave. Kot mu uspe v filmu, se to vsaj malo prevede tudi v realnost. Kritiki pohvalijo zadnjega *Rockyja*, obenem pa mu uspe še dodatni met s četrtrim, ravno tako uspešnim *Rambom*. S tem Stallone dobi potrdilo, da niti kot filmar niti kot igralec še ni odpisan. Letom navkljub.

Ob tem ozavešči, da nikoli več ne bo stal v ringu in da mora dovoliti, da na njegovo mesto stopi kakšen mlajši talent. Stallone se tako na platnu kot v realnosti pomakne rahlo v ozadje. Dovolj, da naslov v boksarski sagi, ki mu je ukrojila hollywoodski obstoj, prevzame novo ime – Creed – in da v vlogo protagonista stopi mlajši mišičnjak – Michael B. Jordan. Rocky kot Stallone in Stallone kot Rocky tako v eni kot v drugi dimenziji prestopi v vlogo mentorja, ki svoje dolgoletno znanje zdaj podaja naslednjim generacijam. In po neštetih udarcih tako v ringu kot v življenju je to čudovito dostojanstvena vloga, ki jo tudi v drugem Creedu izvede kot pravi hollywoodski veteran. ■

FOTO **PROFIMEDIA**

NAPOVEDNIK

Predani PRAVIM VIBRACIJAM

Kdo: Lenny Kravitz Kdaj: 27. aprila Kje: Dvorana Stožice, Ljubljana

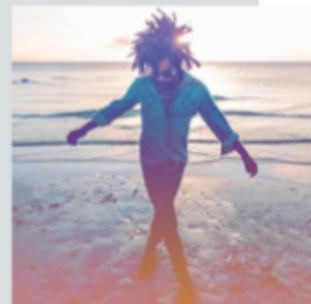
Prav je, da vas na tole opozorimo zgodaj, saj sumimo, da bodo karte hitro pošle. Ker le kdo želi zamuditi obisk famoznega Lennyja Kravitz, ki je na svetovni sceni že 30 let. Simpatičnega rekorderja po številu gremijev za najboljši moški vokalni rok nastop (vse štiri kipce je pobral zapovrstjo v letih 1999 do 2002) žanrsko dejansko ne moremo opredeliti, četudi ga kritiki in javnost največkrat obravnavajo kot rokerja. Danes 54-letni gospod namreč ustvarja rok v prepletu roka z bluzom, fankom, popom in tudi tršimi variantami svojih temeljnih melodij. Ni treba poudarjati, da ima zajeten nabor hitov, ki jih – vsaj refren – znajo prepevati številni, če pač ortodoksno ne poslušajo samo popa ali narodnjakov s te ali one strani Kolpe. Recimo *American Woman* in *Fly Away*, ki sta na prelomu tisočletja definirala marsikatero študentsko žurko, pa seveda esencijalna *Are You Gonna Go My Way* in *Mr. Cab Driver*,

ki sta bila v razponu treh let nepogrešljiv inventar vsake spodobne plejliste. A to je vse skupaj polpretekla zgodovina, saj so danes vsi uhlji našpičeni za njegov aktualni album *Raise Vibration*, 11. po vrsti in na policah od lanskega septembra. Ta album po 30 letih snovanja glasbe na poseben način opredeljuje glasbenika, ki je tu in tam taval tudi v filmskih vodah (še pomnite *Igre lakote*?). *Raise Vibration* kot počasnejši, resnejši album nas je prijetno presenetil, saj je prinesel Kravitz kot umetnika, ki kljub znanemu imenu celostno bolj prija izbranemu okusu glasbenih gurmanov, s čimer ostaja nekje na robu navidezne meje mainstreama in druge godbe. Šus velikega Kravitz na najnovejšem albumu sicer nima več istega zagona in svežine kot nekoč, a ne moremo spregledati, da ga še vedno vodijo neustavljiva strast, romantičnost fanka, ki je pomešan z elementi roka, in pa to, da bo on vedno tisti posebnost z ogromnim šalom. ■

POTOVANJE NA VELIKO PLATNO

Lenny Kravitz se je večkrat izkazal tudi kot igralec. Ne samo v trilogiji *Igre lakote*, kjer je nastopil kot stilist, ki je skrbel za javno podobo bojevnice Katniss, ampak med drugim tudi v glasbeni TV-seriji *Star* in s številnimi nagradami nagrajeni drami *Precious*, kjer je za vlogo medicinca Johna prejel kup nominacij za številne filmske nagrade. Z obema nogama globoko v šovbiznisu pa je te gene prenesel tudi naprej. Njegova hčerka, prelepa Zoe Kravitz, ki danes šteje 30 let, je ravno tako tipala po glasbenih vodah in se precej bolj izrazito uveljavila kot uspešna igralka, ki smo jo občudovali v sagi *Divergent*, *Možeh X* in *Fantastičnih zvereh*.

VEČNI ŠOV

Kaj: The Show Must Go On – The World's Greatest Queen Show
Kdaj: 3. aprila
Kje: Dvorana Tivoli, Ljubljana
Senzacionalna poustvaritev celotnega doživetja zasedbe Queen se v bržda najbolj spektakularni različici pripeti prav v sklopu dogodka, ki je že tako ali tako oklican za svetovno največji Queen šov. Na eni strani The Bohemians, tribute zasedba z 20-letno kariero oživljanja hitov legendarnih Queenov, ob njih pa 24-članski simfonični orkester Royal Symphony Orchestra, ki je igral tudi za muzikal Evita.

KLAVIRSKI VIRTUOZ

Kdo: Maksim Mrvica
Kdaj: 17. marca
Kje: Gallusova dvorana Cankarjevega doma, Ljubljana
Spet je na sceni! Znani hrvaški crossover pianist, ki je pred leti že nekajkrat navdušil slovensko publiko, se končno vrača v Ljubljano. Za njim je izjemno leto. Po razprodanem koncertu v sydneyjski operi in uspešni turneji po Kitajski se pod okriljem novega albuma *New Silk Road* podaja na obširno turnejo, ki ga bo vodila po treh celinah in vmes pripeljala tudi v našo prestolnico.

NININ DAN ŽENA

Kdo: Nina Pušlar
Kdaj: 10. marca
Kje: SNG Maribor
Da vas pomembne ženske (ali pa le tista ena) v vašem življenju ne bodo gledale postrani, ker boste spet pozabili na dan žena, si lahko tokrat predčasno zagotovite bonus točke in jim privoščite koncert simpatične lepote Nine Pušlar, ki bo ob dnevu žena pripravila prav poseben nastop v Mariboru. Ker so vam njeni hiti tako ali tako pri srcu, boste v tem darilu uživali tudi vi.

TEKST **DARJO HRIB** FOTO **PROFIMEDIA**

ADIDAS FOOTBALL

VRHUNSKA TEHNOLOGIJA ZA VRHUNSKO IGRO

Profesionalni in rekreativni nogometaši boste očarani nad udarno kolekcijo kopačk Exhibit, s katero je adidas zaznamoval prihod letošnjega leta. Ne glede na to, ali prisegate na model COPA 19.1, X 18.1, predator 19.1 ali nemeziz 18.1, bo nadzor nad igriščem zagotovljen, nasprotniki pa bodo zaradi kombinacije stila in izvrstnih tehničnih lastnosti obnemeli na mestu. Napreden dizajn, kombinacija revolucionarnih materialov in inovativna zmogljivostna tehnologija navdušujejo tudi nogometne zvezde, kot so Leo Messi, Gareth Bale, Mesut Özil in Paul Pogba.

Adut najnovejše adidasove kolekcije Exhibit je zagotovo model COPA 19.1. Doslej najnaprednejša adidasova kopačka se letos predstavlja v sončno rumeni in črni barvi, zasnovana pa je s tehnologijo SOCKFIT COLLAR, ki se popolnoma prilaga obliki stopala ter zagotavlja optimalno podporo. Za stabilizacijo in izboljššan oprijem poskrbi posebna tehnologija COMFORTFRAME, zasnova postavitve čepov in njihove oblike pa optimizira rotiranje.

Kot ulit za najhitrejše napadalce je model X 18.1, ki med pospeševanjem ohranja izjemno stabilnost in prileganje z vgrajenim 3D-kalupom za peto ter raztegljivim materialom nizkega ovratnika CLAW COLLAR. Odzivnost žoge in obču-

tek lahkosti omogoča zgornji del iz ultra tanke mreže SKELETAL WEAVE, medtem ko tehnologija SPEEDMESH ponuja nadzorovan dotik žoge brez omejevanja gibanja stopala. Kopačka X 18.1 je tokrat na voljo v udarni rdeči barvi s kovinsko srebrnimi črtami.

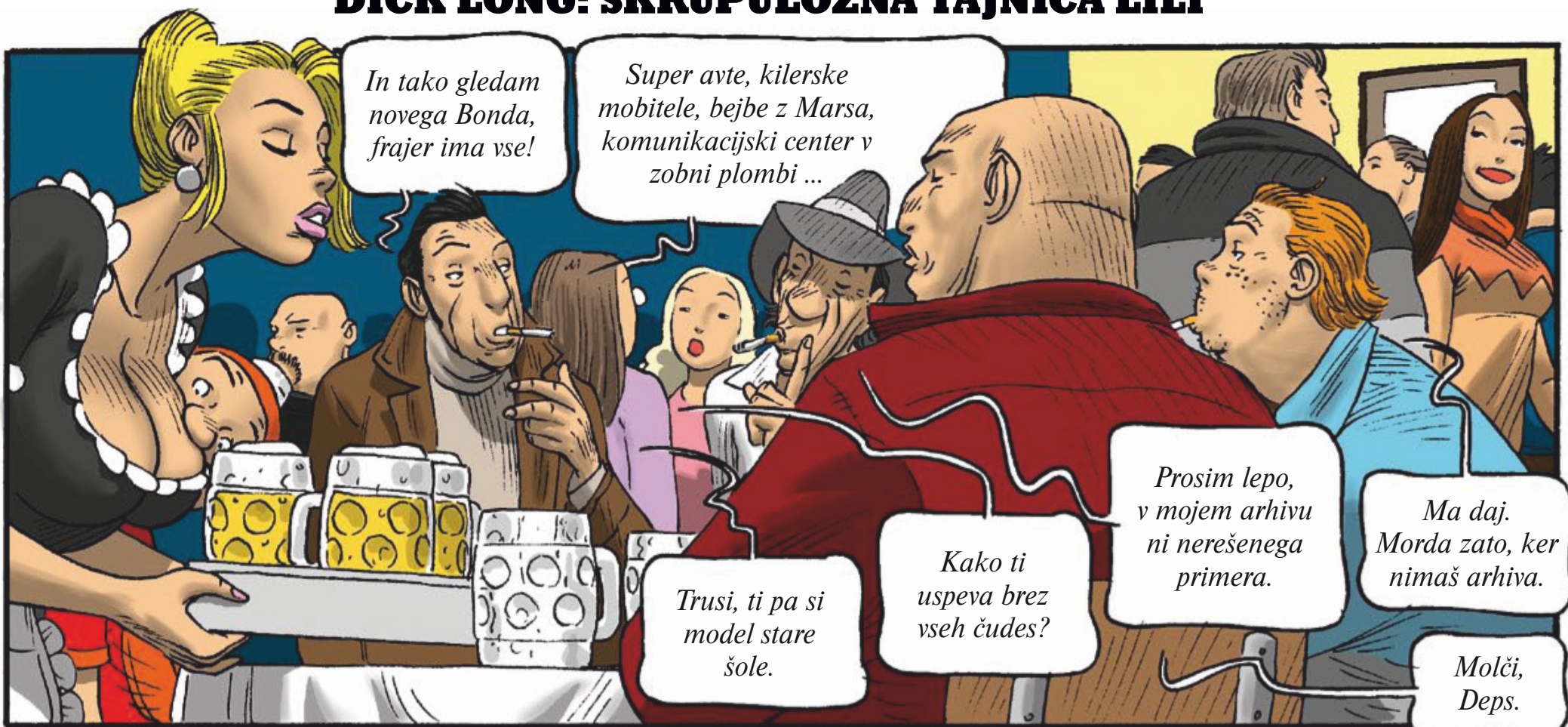
Nad vpadljivim sončno rumenim modelom Nemeziz, s katerim nasprotnikom preglavice povzroča tudi briljantni Leo Messi, se navdušujejo najokretnejši nogometaši. Kopačka se ponaša s sistemom za boljši oprijem AGILITYBANDAGE, ki s tehnologijo TORSIONTAPES stabilizira stopalo in omogoča ultimativno prileganje. Sistem tako imenovanega ovratnika dual-lock uravnoteži gleženj in nogometašu omogo-

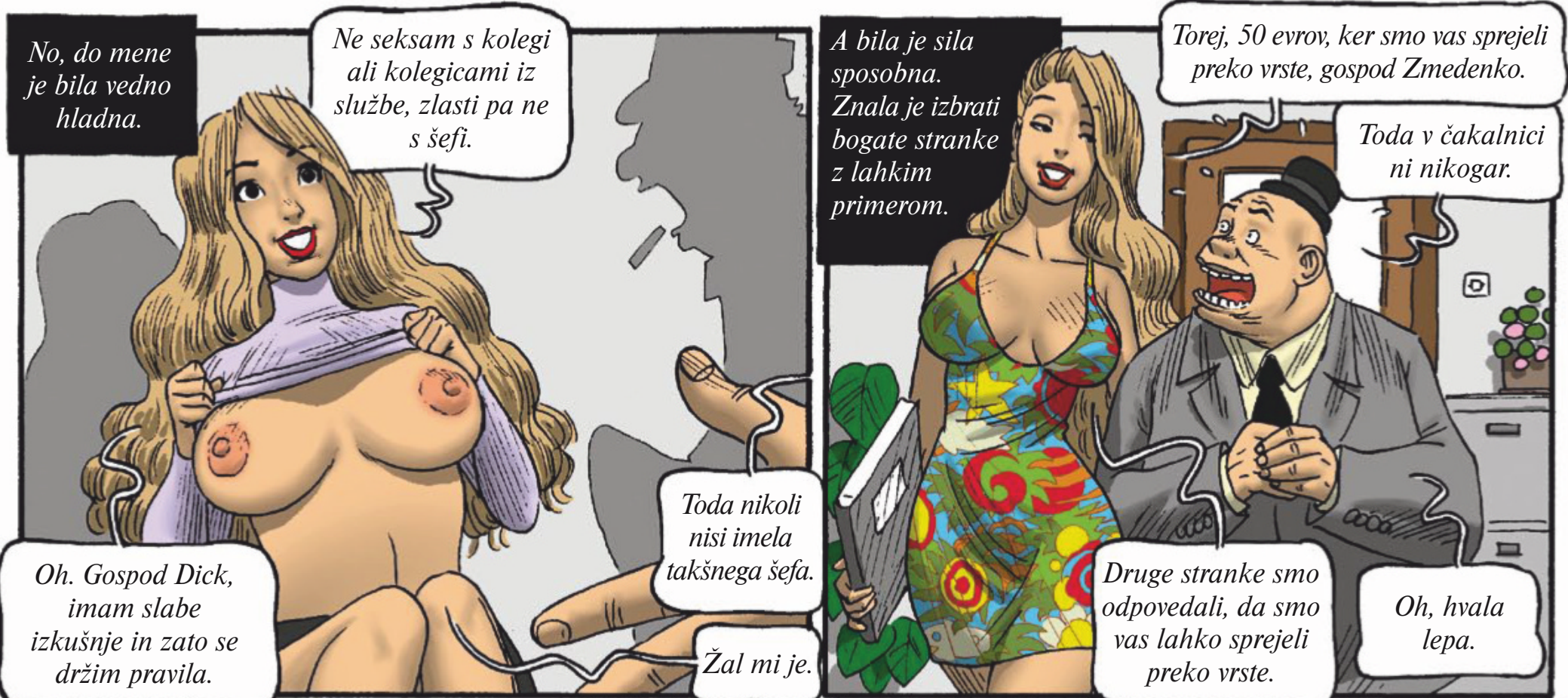
ča eksplozivno spreminjanje smeri gibanja, medtem ko struktura prepletene preje AGILITYKNIT 2.0 zagotavlja mehak dotik žoge in občutek lahkosti.

Ne nazadnje, a nikakor ne zadnje so tu še oceansko modre predatorice, ki s sistemom brez vezalk PURECUT LACELESS zagotavljajo kar največjo površino za nadzor žoge. Za medialno in stransko stabilnost poskrbi vgrajena podporna struktura v obliki pletenine FORGED KNIT, povratek energije pri vsakem koraku pa zagotavlja neprekosljiva tehnologija BOOST™.

Vsi modeli kopačk Exhibit, razen COPA 19.1, so na voljo tudi v različici za dvoranski in ulični nogomet ter tako zagotavljajo učinkovito gibanje na vsakem terenu.

DICK LONG: SKRUPULOZNA TAJNICA LILI

No, do mene je bila vedno hladna.

Ne seksam s kolegi ali kolegicami iz službe, zlasti pa ne s šefi.

A bila je sila sposobna. Znala je izbrati bogate stranke z lahkim primerom.

Torej, 50 evrov, ker smo vas sprejeli preko vrste, gospod Zmedenko.

Toda v čakalnici ni nikogar.

Oh. Gospod Dick, imam slabe izkušnje in zato se držim pravila.

Toda nikoli nisi imela takšnega šefa.

Žal mi je.

Druge stranke smo odpovedali, da smo vas lahko sprejeli preko vrste.

Oh, hvala lepa.

Plaval sem v denarju, delal pa nisem skoraj nič.

Gospod Dick, pomagajte! Izgubil sem svoj priljubljeni klobuk.

Kaj pa imate to na glavi?

Nisem vedel, kam bi s toliko denarja.

Oh, našli ste ga! Hvala vam!

To je 5 evrov za rešitev primera ...

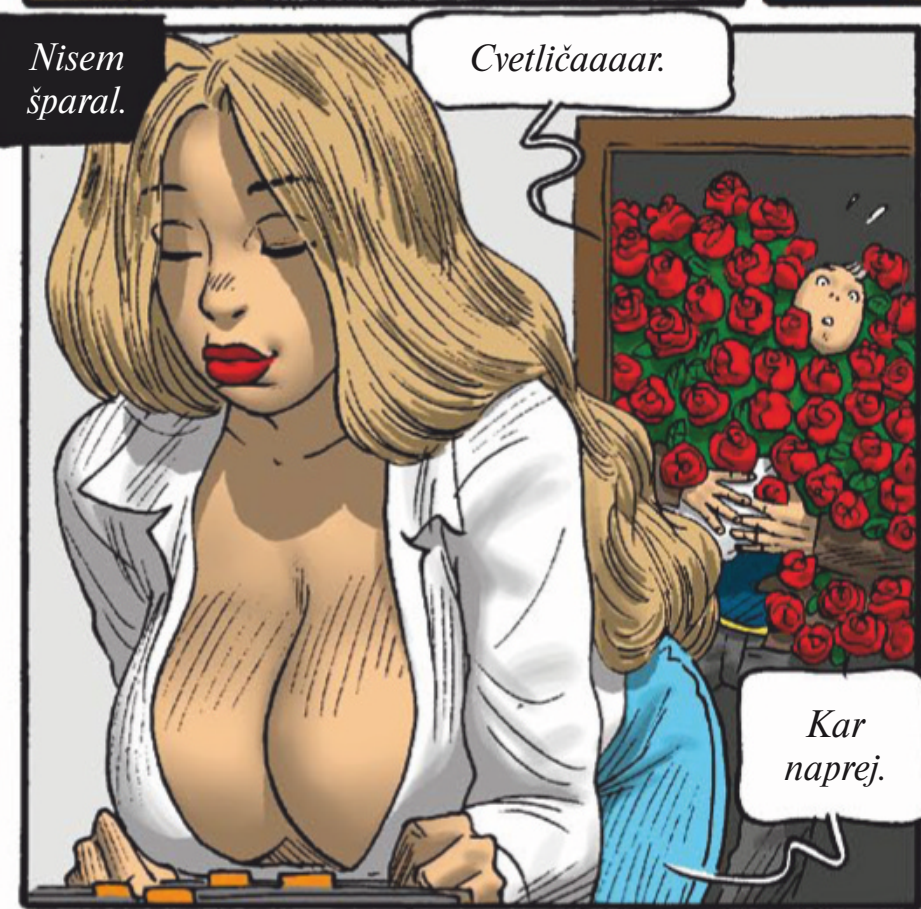
... in še 100 evrov za stroške preiskave.

... pa sem jih trošil za Lili, samo da bi ji nekako prišel v hlačke.

Zdaj vem, zakaj jih nisi nikoli trošil zame.

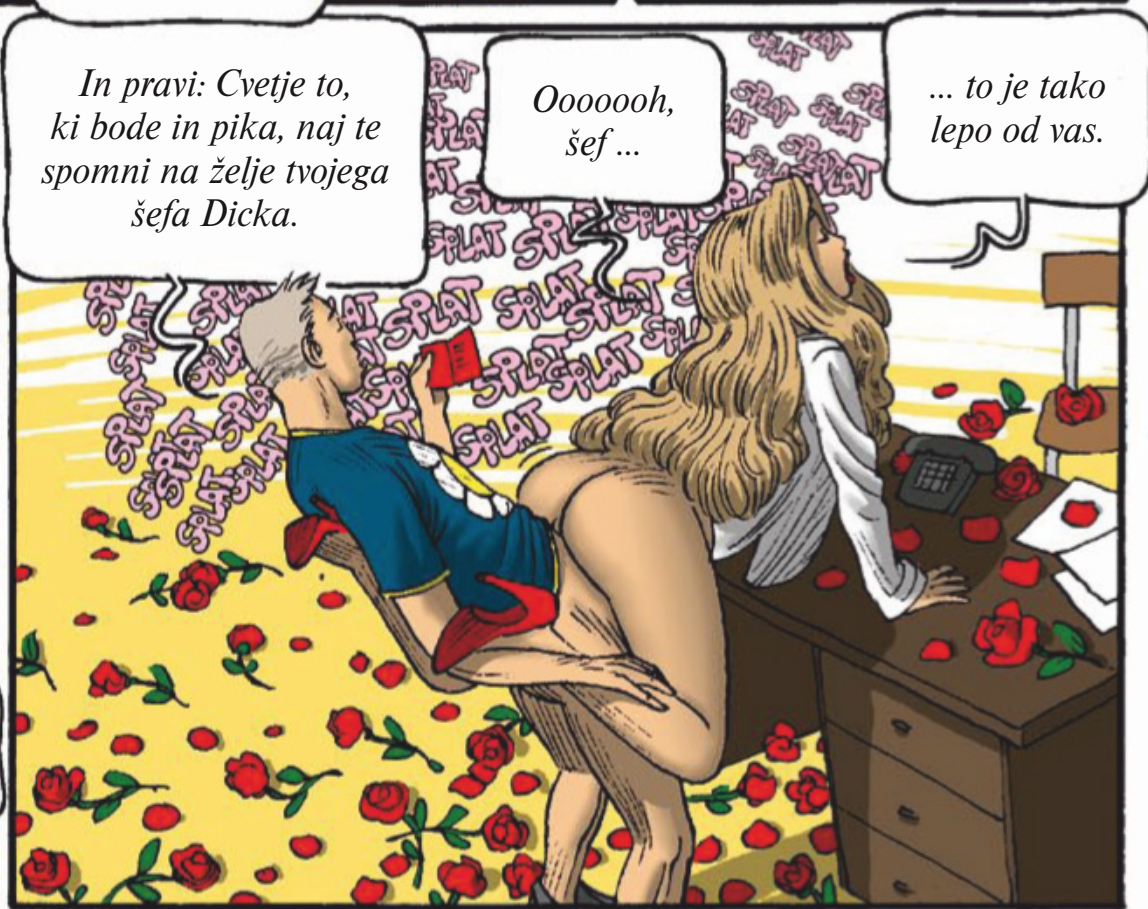
Molči, Deps.

Nisem šparal.

Cvetličaaaar.

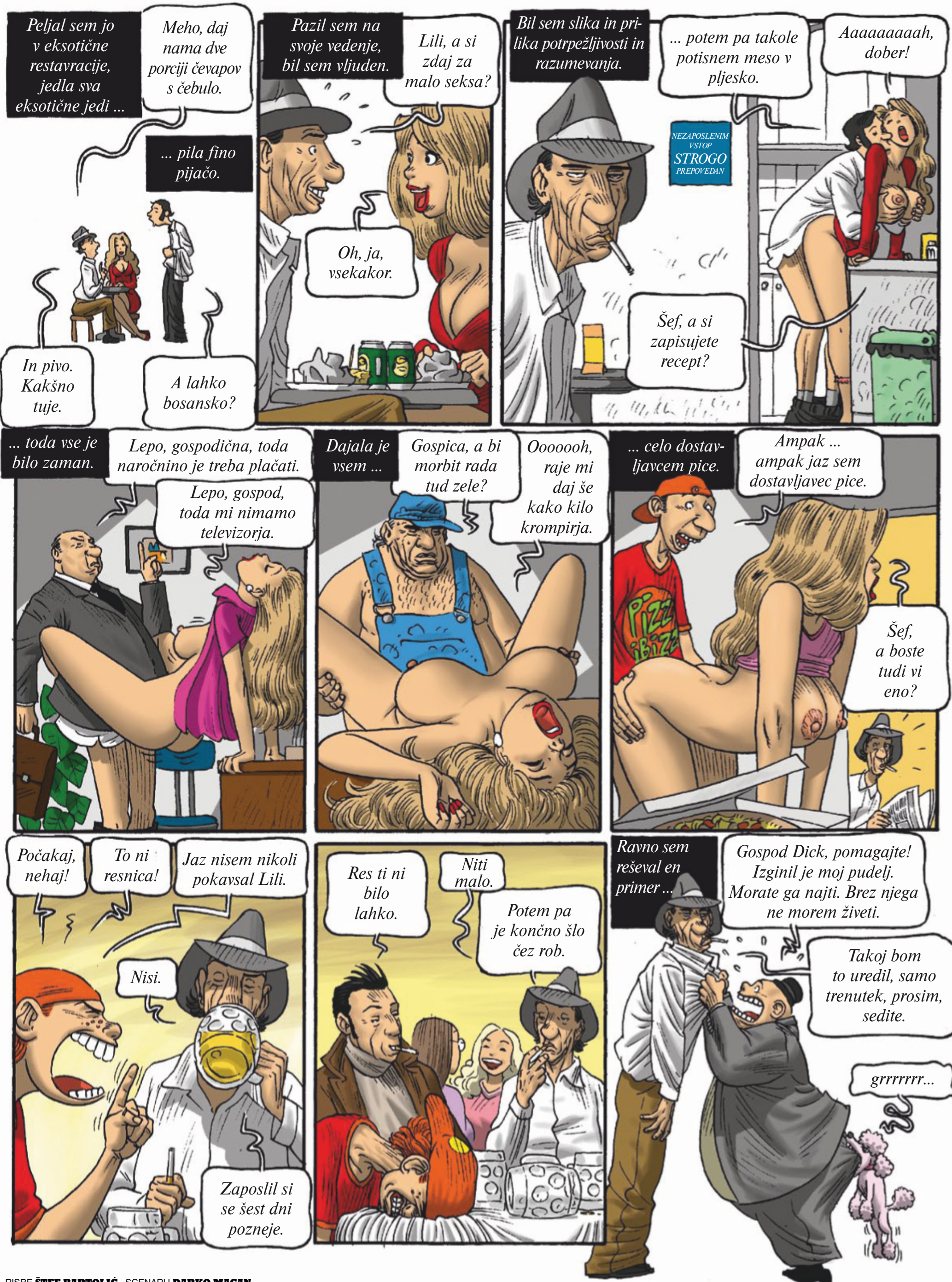
Kar naprej.

In pravi: Cvetje to, ki bode in pika, naj te spomni na želje tvojega šefa Dicka.

Ooooooh, šef ...

... to je tako lepo od vas.

... toda nisem več
mogel vzdržati.

Lili ...

Trenutek, šef, da se
dogovorim s fanti.

Lili, mislim,
da je najbolje,
da te odpustim.

Odpoved?

Dajete mi
odpoved?

Si pa
prasec.

Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa,
zdaj se mi končno lahko
vdaš, Lili!

Kako ...

Kako ste mi
lahko dali
odpoved?

Zbežala je v
joku, še hlačk
ni vzela.

In od takrat
nikoli več nisem
imel tajnice.

In Lili?

Kaj je bilo
z Lili?

Še naprej se daje dol
z mojstri, le da zdaj
ona izdaja račune.

Pa dobro,
kakšno zvezo ima
to z Jamesom
Bandom?

Molči,
Deps.

SIHH 2019, ŽENEVA

ŠAMPANJEC V ŽIVO

ure na spletu

Salon visokega urarstva (SIHH) v Ženevi je tradicionalno prvi velik dogodek v letu, na katerem zaznamo utrip urarske panoge. Proizvajalci, prodajalci in ljubitelji ur komentirajo novosti, si izmenjujejo mnenja, modrujejo in napovedujejo. Svet luksuza pa se vrti po svoje in nihče ne ve, kam ga bo zaneslo.

Prihajajo nove generacije z drugačnimi vrednotami, predvsem pa z drugačnimi načini komunikacije in s spremenjenimi nakupovalnimi navadami. Tem se je SIHH prilagodil z okrepljenimi aktivnostmi na družbenih omrežjih. Pritegnili so tudi nov krog povablencev: novinarjev, blogerjev in tako presneto modernih 'vplivnežev'. SIHH je letos obiskalo 23 tisoč gostov, to je 15 odstotkov več kot lani, kot pa je rekel zapriseženi urarski novinar, se zdi, da je bilo več predvsem takih, ki so na Salonu raje slikali sebe kot ure.

Številne urarske znamke se pridružujejo trendu internetne prodaje, nekatere pa vidijo rešitev v neposredni prodaji skozi

TEKST **BOJAN LEVIČ**

mrežo lastnih butikov, da bi se tako ognili pooblaščenim trgovcem in neposredno nadzirali maloprodajne cene in količine. Dve med njimi, Audemars Piguet in Richard Mille, sta že odpovedali udeležbo na naslednjem SIHH-u, saj bosta ure prodajali zgolj sami, torej ne bo več potrebe za srečevanje s trgovci. Tovrstne spremembe bodo prizadele predvsem urarske prodajalne, vendar tudi kupce in ljubitelje, ki bodo njihove ure lahko videli ali kupovali na neprimerno manj prodajnih mestih po svetu. Da je ta korak zelo drzen in tudi negotov, pove to, da se obe trenutno najuspešnejši urarski znamki, Rolex in Patek Philippe, močno opirata na svoje pooblašcene trgovce in pri tem vztrajata.

Kaj pa ure? Ja, tudi zaradi njih je bil ta Salon. Letos smo videli veliko cenovno zanimivih novosti, saj so proizvajalci ugotovili, da so pregrešno drage ure, kot so tiste s tourbilloni in z minutno repeticio, res dobre za podobo znamke, hkrati pa prodajno vprašljive v trenutkih gospodarske in politične negotovosti. Na drugi strani so ure s praktičnimi lastnostmi, dostopne širšemu krogu ljubiteljev, ki se za nakupe ne odločajo glede na izid borznega boja med bikom in medvedom, ampak ure kupujejo iz veselja in iz lastnih prihrankov.

Nadaljuje se še trend manjšanja velikosti urnih ohišij, katerih premer se je v povprečju zmanjšal za kakšen milimeter ali dva, s čimer potrjujejo, da so zlati časi zapetstnih plinomerov dokončno mimo. ■

TEKST **BOJAN LEVIČ** FOTO **SIHH, PROIZVAJALCI**

SIHH 2019, ŽENEVA

AUDEMARS PIGUET: **CODE 11.59**

Ni je bilo ure, pravzaprav kolekcije, ki bi v Ženevi sprožila toliko pogovorov kot nova code 11.59, ki jo je AP-jev direktor Bennahmias napovedal kot največjo hišno novost po letu 1972. Na žalost je bilo slišati več negodovanja kot navdušenja, posebej še, ker gre za dolgo pričakovano elegantno uro, kakršno smo pri Audemars Piguetu pogrešali – brez pretiravanja – že desetletja in ki naj bi nasledila dosedanje kolekcije Jules Audemars.

Za code 11.59 so vzeli prepoznavne elemente slavnega royal oaka, kot so osmerokotna oblika (da, dobro je skrita pod okroglim pokrivalom), šesterkotni vijaki in izmenjujoče se brušene in polirane ploskve. Vse so oplemenitili še z nekaj novimi prijemi: kompleksnim večdelnim ohišjem, skeletnimi držali pasu in steklom, ki je hkrati napihnjeno in ukrivljeno.

V kronografsko verzijo code 11.59 (tudi ime je po mnenju mnogih grozno) so vgradili svoj prvi integrirani kronografski mehanizem s samodejnim navijanjem, kaliber 4302, a se je ta ob viharju zaradi oblike ure po krivici izgubil v ozadju. Ne glede na vse negativne kritike na eni strani in na vrhunske mehanizme, brezhibno obdelana in tehnično zapletena ohišja, posebno steklo in dragocene komponente na drugi bodo o uspehu ure odločili izključno kupci. Če ste med njimi, boste lahko izbirali med verzijami iz rdečega ali belega zlata s tremi kazalci, kronografom, večnim koledarjem in tourbillonom.

IWC:

PILOT'S WATCH SPITFIRE

Letalske ure oziroma *Fliegeruhren*, kakor jim od vedno pravijo v Schaffhausnu, so v devetdesetih letih 20. stoletja pripomogle k razcvetu IWC-jeve prodaje. Zadržane, tehnično usmerjene ure so se v novem tisočletju pod novim lastnikom nekoliko uklonile bleščavi in v mnogih novih podobah do danes našle številne kupce. Zdaj se IWC vrača h koreninam (marketinški trik ali golo dejstvo, to je zdaj vprašanje), zato je svoji kolekciji Spitfire vrnil nekaj vojaške zadržanosti izpred dveh desetletij, kar uram dobro dene. Odzivanje je odlično ne le zaradi podobe, ampak tudi zaradi cen, ki bodo na čisto spodnjem delu IWC-jeve palete, kar še vedno pomeni kakšnih štiri ali pet tisoč evrov.

Bržčas najbolj zaželeni bosta verziji s tremi kazalci in datumom ter kronograf. Obema so namenili lastne mehanizme, ki zamenjujejo tiste na osnovi Etinih (kronografski konstrukcijsko temelji na valjouxu 7750, a je toliko spremenjen, da mu pripada naziv hišnega IWC-jevega), in manjša ohišja, kar je danes splošen trend. To pomeni nosljivih 39 mm premera za trikazalčno uro in 41 milimetrov za kronograf. Še češnja na torti ali patina na zapestju, če hočete: obe verziji bosta ne samo iz jekla, ampak tudi iz danes tako zaželenega bronca.

SIHH 2019, ŽENEVA

VACHERON CONSTANTIN: **OVERSEAS PERPETUAL CALENDAR**

Kolo urarske zgodovine se obrača, igralci prihajajo in odhajajo, a na vrhu ostajajo tri imena. Najprestižnejša, najbolj zaželeni in najbolj občudovana. Sveta trojica tradicionalnega urarstva: Audemars Piguet, Patek Philippe in Vacheron Constantin. Pravzaprav, imen v njih je šest, a znamke so le tri. Če se vprašate po najbolj zaželenih luksuznih športnih urah sveta, je tu njihova trojica royal oak, nautilus in overseas. Pod slednjim imenom je Vacheron Constantin predstavil novost iz rdečega zlata z večnim koledarjem in modro številčnico. Ta daje povsem novo podobo uri z že znano tehniko (osnovni kaliber 1120 poznamo že od šestdesetih let 20. stoletja). Športno, drzno, mladostno, kakor želite. K rdečemu zlatu in modrini številčnice se podata modra pasova iz aligatorjevega usnja in kavčuka, ki ju dobite v kompletu, zamenjate pa ju lahko hitro in preprosto kar sami, saj ima ura poseben sistem pripenjanja pasov na ohišje. Občudovanja vreden kos, če imate skoraj 80 tisočakov zanj, zavidanja vreden, če jih nimate.

JAEGER-LECOULTRE: **MASTER ULTRA THIN PERPETUAL ENAMEL**

Nekoč so bile številčnice ur bele ali srebrne, skozi čas so se jim pridružile črne, danes pa lahko govorimo o klasičnem kvartetu barv: beli, srebrni, črni in modri. Manufakture po modri marsikdaj posežejo, ko hočejo poudariti ekskluzivnost določenega modela, njegove posebne materiale in lastnosti. Našteto velja tudi za novost iz Jaeger-LeCoultre kulture linije Master. Klasične lepote in vrhun-

skih mehanizmov, vključno z večnim koledarjem, smo pri JLC-ju že vajeni, master ultra thin perpetual enamel pa izstopa s polnočno modro emajlirano številčnico, narejeno s tehniko flinqué, pri kateri plasti tekočega emajla nanesejo na površino, gravirano z metodo guilloché, po vsakem nanosu pa številčnico žgejo v peči in to ponavljajo, dokler ne dosežejo zelenega odtenka. Gravirani sončni žarki na koncu sijajo skozi prosojne plasti emajla ter dajejo številčnici vtis globine. Če bi se radi zazrli vanjo, cena ne bo edina ovira – naredili bodo le 100 primerkov z ohišji iz belega zlata.

CARTIER: **SANTOS-DUMONT**

Morajo biti luksuzne ure vedno mehanske? Ženske bodo to zanikale, moški pa ... Bodo morda spremenili mnenje ob novem santos-dumontu. Njegova kulturna oblika navdušuje že od začetka 20. stoletja, za zadnjo verzijo so dodelali podrobnosti številčnice – kazalci in rimske številke so elegantno tanki, značilna kvadratasta luneta je zdaj rahlo stožčasta namesto ravna. Največje presenečenje se skriva v notranjosti: santos-dumonta poganjajo izključno kvarčni mehanizmi, sicer ne čisto navadni, ampak takšni, ki ob veliki natančnosti tečejo brez menjave baterije dolgih šest let. Za to so, kakor pravijo v Cartierju, poskrbeli s tehnično dodelavo mehanizmov pod lastno streho. Morda idealna ura za ljubitelje lepega, ki se jim ne da ukvarjati z nastavljanjem časa vsakič, ko si po nekaj dneh mirovanja pripnejo svojo zapestno dragocenost? Čisto mogoče! Santos-dumonta bodo izdelovali v dveh velikostih, konfekcijsko bi ju označili z M in L, obe pa z ohišji iz jekla, 18-karatnega zlata in iz njune kombinacije (jekleno ohišje, zlata luneta). Pas je vedno iz aligatorjevega usnja. Če bodo kdaj k šesterici dodali še verzije s kovinskimi zapestnicami, bo ponudba popolna.

SIHH 2019, ŽENEVA

PANERAI: **SUBMERSIBLE 42 mm**

Manufaktura z italijanskimi koreninami je še vedno sinonim za velike vojaške ure, vendar se novim smernicam prilagaja tudi z manjšimi ohišji. Čeprav uri s premerom 42 milimetrov še vedno ne moremo reči majhna, bo lepo sedla na zapestje marsikaterega lastnika, ki udobje nošenja postavlja pred tranzicijsko postavljanje zaplestnih plinomerov. Novi submersible 42 mm, ki odslej ni več del kolekcije Luminor, je uporabna, pregledna in lepa ura, če vam je le všeč Paneraijev oblikovalski slog. Tudi tehnično ima vse odlike svojih sester s širšimi boki: jekleno ohišje, keramično luneto, harmonikast pas iz kavčuka in plemenit mehanizem, tokrat kaliber OPXXXIV, ki temelji na tistem iz koncernskega partnerja ValFleurierja.

Tesnjenje do 300 m bo dovolj za prave potapljače, verjetno pa tudi za pisarniške, ki so navadno zahtevnejši. Seveda, razen v črni barvi z modrimi napisi si lahko submersible 42 za 9500 evrov omislite tudi z zajetno dozo modrine okrog zrnaste sive številčnice.

HERMES: **ARCEAU L'HEURE DE LA LUNE**

Malo je znamk, ki so se iz sveta mode ali modnih dodatkov, če hočete, zavihtele med prave, občudovanja vredne igralce v urarski panogi. Ena takih redkih je Hermes, ki zadnja leta s svojimi urami žanje pohvale najbolj zahtevnih, navadno precej nergavih urarskih poznavalcev. Seveda so Hermesove mojstrovine plod dela znamenitih konstruktorjev mehanizmov in vrhunskih oblikovalcev, po katerih ta kulturna znamka slovi že ves čas obstoja. L'heure de la lune izstopa z dvema številčnicama, eno za čas in drugo za datum, ki se vrtita nad velikim diskom z dvema lunama ter kažeta mene tega Zemljinega satelita, kakor ga v določenem trenutku vidimo s severne in južne poloble. Za še več astronomskega duha poskrbita dve možni verziji diska, ena iz kosa meteorita, druga iz aventurina, obe pa spravljeni v ohišje premera 43 milimetrov, narejeno iz belega zlata. Vsako od verzij, ki ju poganja avtomatski Hermesov mehanizem H1837, bodo naredili v 100 primerkih. Bi jo imeli? Stane približno toliko kot dobro opremljen turbodizelski golf.

TAMARA JANČIČ

Nazaj k naravi

FOTO **ALEŠ BRAVNIČAR/**
WWW.BRAVNICAR.COM/SKYCREW.ORG

Prva stvar, ki jo opaziš pri eterični Tamari Jančič, so njene čudovite modre oči. Devetin-dvajsetletno dekle iz Celja vedno deluje umirjeno, nasmejeno in sila prijazno, zraven pa jo po navadi kar razganja od absolutno pozitivne energije. Njena neusahljiva ljubezen do življenja in dobrih vibracij jo je združila z možem Jako Jančičem, s katerim skupaj vodita nadvse uspešno slovensko družinsko podjetje Wood Stock Eyewear. Če zadnjih nekaj let niste živeli kje pod skalo, zagotovo veste,

da woodstockovci izdelujejo verjetno najboljša in najbolj cenjena lesena sončna in korekcijska očala ne samo v Sloveniji, ampak tudi onstran meja naše podalpske domovine, kamor se jih obilno število izvozi. Z Jako sta podjetje ustanovila leta 2013 s poslanstvom, da se pri izbiri in izdelavi očal stoodstotno posvetita stranki in da je les v celoti fair trade certificiran in nikoli posekan na črno. Tamara je Jakova desna roka pri snovanju

idej, načrtovanju in oblikovanju novih kolekcij očal, izbiri lesa in kakopak tudi optike – to je namreč njen primarni poklic. Sama rada prizna, da v tem delu nadvse uživa. »Če nekaj delaš s srcem, potem sploh nimaš občutka, da hodiš v službo,« nam navdušeno zaupava postavna Štajerka. Njena največja strast je bosonog sprehod po gozdu in poslušanje njegovih zvokov. V tej naravni idili, v kateri si je ustvarila tudi svoj dom – z Jako živita in delata

dobesedno sredi gozda – najde inspiracijo za življenje. Največkrat jo srečate brez ličil, ko hiti po sestankih s kovčkom vzorčnih očal, opremljena z nasmehom na obrazu in Michaelom Jacksonom v slušalkah. Njegov *Man in the mirror* je bil tudi navdih za letošnjo kampanjo ozaveščanja o našem pravem bistvu, ki se je že loteva s pomočjo obilice znanih Slovenk in Slovencev, prepoznavnih obrazov in prijateljev njune blagovne znamke, ki ji je usojen svetovni uspeh.

Tamara je bila že v mladosti glavna na dvorišču pod blokom pri povezovanju otrok med seboj. Ta dar je prenesla tudi v filozofijo podjetja. »Nedvomno mora našo kampanjo v objektiv ujeti pravi fotograf, tak, ki zna s svojim izostrenim očesom ujeti srčiko naše blagovne znamke,« razloži Tamara. Z našim Alešem sodelujeta že vrsto let, saj sta

posnela že kar nekaj kampanj za očala Wood Stock. Aleš je sicer zvesti oboževalec njunih izdelkov in ima doma v osebni zbirki nekaj čudovitih primerkov, ki sta jih Jaka in Tamara unikatno izdelala prav zanj, prav po tipu njegovega obraza. Tako je bilo zgolj vprašanje časa, kdaj se bo končno zgodilo sodelovanje Wood Stock x Playboy.

Letos so prve dni novega leta spakirali kovčke in jo pred večjo pošiljko snega in mraza popihali na jug Mehike, v provinco Chiapas, kjer so v srcu divje narave, z jaguarji naseljene džungle in zapuščenih majevskih templjev v tropskem pragozdu posneli čudovite, nežne fotografije zbliževanja naše lepote z naravo. Podjetna

Tamara, ki je 1500 kilometrov dolgo popotovanje ob meji z Gvatemalo izkoristila tudi za snemanje kataloga nove kolekcije očal, je pod tolmoni in slapovi, samotnimi kraškimi jamami brez dna in divjim vrvežem džungle stoodstotno uživala. Tudi nas je zamikalo, da bi v senci njenih sončnih očal videli Mehiko skozi mavrične oči.

STILIRANJE: Inja Savski. Ročno izdelana sončna očala Made in Slovenia iz kolekcije **Wood Stock Eyewear**, klobuk last stilistke, majica, hlače in čevlji H&M. Potovanje so omogočili izdelovalci vrhunskih lesenih očal **Wood Stock Eyewear** (woodstockeyewear.com). Za pomoč pri izvedbi se zahvaljujemo ljubljanskim foto specialistom Foto Beseničar (besenicar.si) in njihovemu naboru fotografskih izdelkov Olympus ter Panasonic Micro 4/3, ki smo jih uporabili pri fotografiranju. Grip in odbojniki www.amirarent.com. Posneto v Mehiki januarja 2019 za Playboy Slovenija.

**PLAYBOYEV
INTERVJU:**

ALEŠ ŠTEGER

Ptujčan, ki živi v Ljubljani. Letnik 1973. Pesnik, pisatelj, prevajalec, generator številnih knjižnih in kulturnih pobud. Med letoma 1995 in 1997 je bil urednik za kulturo študentske Tribune, leta 2012 je bil vodja programskega sklopa Terminal 12 pri EPK Maribor. Je sopobudnik in soustanovitelj založbe Beletrina, ki se z bogatim založniškim in nasploh ustvarjalnim programom uvršča med najaktivnejše kulturne subjekte v državi. V okviru Beletrine danes deluje kot programski direktor, odgovorni urednik zbirke Koda in umetniški vodja festivala Dnevi poezije in vina. Med drugim je član berlinske Akademije umetnosti, Nemške akademije za jezik in slovstvo ter Bavarske akademije lepih umetnosti. Njegovi posamezni teksti so bili že večkrat del slovenskega šolskega programa. Ljubi potovanja in popotovanja, tako v duhu kot v telesu, je moderni nomad, ki se brez posebnih težav preliva med najrazličnejšimi svetovi.

Za svoje prvo knjižno delo, pesniško zbirko *Šahovnice ur*, katere prva naklada je bila razprodana še pred tiskovno konferenco, je leta 1995 prejel nagrado Slovenskega knjižnega sejma za najboljši prvenec. Poleg tega je avtor še petih pesniških zbirk, *Kašmir* (1997), *Protuberance* (2002), *Knjiga reči* (2005), *Knjiga teles* (2010), *Nad nebom in*

zemljo (2015), potopisnega romana po Peruju *Včasih je januar sredi poletja* (1999), knjige kratke proze *Berlin* (2007) in knjige esejev *S prsti in peto* (2009). Leta 2013 izšel izbor njegove poezije *Arhiv*. Leta 2014 je prišel na svetlo roman *Odpusti* in leta 2015 povest za otroke in odrasle *Kurent*.

TEKST

KATJA GOLOB

Dejaven je kot prevajalec iz nemškega in španskega jezika (prevodi izborov pesmi Pabla Nerude, Ingeborg Bachmann, Bottfrieda Benna, Petra Huchla, Olge Orozco, Césarja Valleja).

Je prejemnik številnih slovenskih in mednarodnih nagrad in štipendij: Veronikine

»Haloze so z estetskega gledišča z modernizacijo arhitekturno postale grše. Stare viničarije so bile sicer sila skromne bajte, ampak so bile narejene estetsko skladno.«

»V današnjem življenjskem ritmu pravi luksuz ni petzvezdična hotelska soba, ampak obilje časa, v katerem si napram sebi lahko dovoliš prav vse, da si poveš vse v obraz.«

»Žal v Sloveniji dostikrat primanjkuje politikov s suvereno, premišljeno in avtoreflektirano držo, kar nas kot narod prepogosto uvršča v drugi plan.«

FOTO **HELENA KERMELJ**

PLAYBOYEV INTERVJU

nagrade za najboljšo pesniško zbirko leta (1999) in Rožančeve nagrade za najboljšo knjigo esejev (2007), nagrade makedonskega društva pisateljev za evropsko poezijo književno žezlo (2006), štipendije fundacije Abraham Woursell (2000), štipendije DAAD Künstlerprogramm (2005), nagrade za najboljšo prevodno knjigo leta (BTBA), ki jo podeljujejo v ZDA (2011). Je nosilec naslova *Chevalier dans le ordre des Arts et des Lettres*, ki ga podeljuje Republika Francija.

Skupaj s slikarjem Dušanom Fišerjem je pripravil vrsto umetniških akcij in razstav. Z avstrijskim kontrabasistom Petrom N.

Gruberjem je posnel CD

Kamen (2005). Je avtor libreta k skladbi z naslovom *Cum grano salis*, ki je nastala v sodelovanju s skladateljem Urošem Rojkom in izšla na CD (2005). Njegove pesmi je uglasbilo več popularnih glasbenikov, med drugimi tudi Godalika. Oktobra 2010 je bil v koprodukciji Lutkovnega gledališča Maribor in Mestnega gledališča Ptuj krstno uprizorjen njegov muzikal za otroke *Kurent*.

Je tudi avtor številnih umetniških projektov, idej in performansov. Od leta 2012 enkrat na leto izvede pisateljski performans

Na kraju zapisano. Pravila 'igre', ki si jo je izmislil,

so nadvse preprosta: vnaprej določi kraj, kjer bo pisal vsem na oči, in čas. Prvi kraj je bil ljubljanski Trg republike 21. decembra 2012, dan, ko je bil napovedan domnevni konec sveta in so na Trgu republike potekale vsesplošne demonstracije proti političnim elitam. Ta prva knjiga je bila napisana in stiskana v okroglih 24 urah, izšla je 22. decembra 2012. Nadaljeval je 16. junija 2013 v japonski Fukušimi, 26. novembra 2014 v mehiškem Ciudadu de Mexico, 2. avgusta 2015 v srbskem Beogradu, 23. marca 2016 v indijskem Kochiju, 19. julija 2017 v ruskih Solovkah in nazadnje 29. maja 2018 v kitajskem Šanghaju. Tega, kje bo pisal naslednjič, nam skrivnostno ni hotel izdati.

Sodi med najbolj prevajane slovenske avtorje. Njegovo poezijo so prevedli in objavili

v več kot 200 mednarodnih literarnih revijah in časopisih, knjige pa predstavili v slovaščino, češčino, hrvaščino, bolgarščino in nemščino. Na začetku letošnjega leta je prišla novica, da so prevodi njegovih pesmi izšli v eni najbolj uglednih in branih literarnih revij na Kitajskem, Poetry Periodical, s čimer se je še enkrat potrdila priljubljenost njegovih del po svetu.

Dobila sva se ob izidu nekласične monografije fotografa Stojana Kerblerja *Kar sem videl na Ptuj in drugod*, ki jo je sooblikoval s svojimi besedili, z očarljivo mešanico razmišljanja o umetnosti fotografije, osebnih spominov in intimnega poznanstva

dvorišča ... To me je resnično očaralo in sem ga prosil, naj mi da čim več materiala, več kot 200 slik. Nekega jutra sem fotografije razpostavil po tleh in jih začel razporejati po svojem notranjem nareku. Ko je bilo končano, sem videl, da imam štiri skorajda enakovredne serije in eno daljšo. Ko sem jih vse preštel, sem videl, da gre za karte tarota. Takoj sem poklical Stojana in ga vprašal: »Se ukvarjaš s tarotom?« Pa je rekel: »Misliš tarok?« [smeh] Fotografij v knjigi je torej 78 kot pri tarotu. Vemo, tarot karte odkrivajo zgodbo naše usode, lahko se jih razume kot neke vrste mandalo, kjer so možna različna branja,

so ogledalo naše duše in njenih labirintov. Razporeditev teh fotografij po knjigi sledi igri tarota. Tudi poimenovanje posameznih slik je dvojno – Kerblerjevo in moje, glede na tarot.

PLAYBOY: Kakšne so danes Haloze v primerjavi s podobo, ki jo kažejo Stojanove slike?

ŠTEGER: Če vprašate Stojana, bo rekel, da je nehal fotografirati Haložane, ker so njegovi Haložani nehali obstajati, ker takih ljudi enostavno več ni. Pri tem ne gre zgolj za posledico urbanizacije in razvoja, ampak za intimen odnos ljudi do lastnega kraja. Dandanes poljubno izbiramo kraj prebivališča,

naselimo se tam, kjer se nam zdi najbolj ugodno, in se enako zlahka tudi preselimo, če nam okolje več ne ustreza. Človeške usode, ki jih je v objektiv svoje kamere ujel Stojan, pa so bile globoko notranje zakoreninjene v lokalni prostor. Haložani ga večina ne bi zapustili, tudi če bi imeli možnost za ekonomsko boljše življenje. Stojanov pogled postavlja pod vprašaj naše današnje razumevanje boljšega ali slabšega življenja. Pozabljamo, da smo s prihodom asfalta, kanalizacije in mobilne telefonije nujno morali nekaj tudi izgubiti, neko obliko skupnosti, pripadnosti, tudi vedenja. Tudi zato fotografij propadlih ptujskih dvorišč ne razumem kot dokumentov socialne bede, ampak kot pričevanje nečesa v procesu živega izginjanja. Haloze so z estetskega gledišča z moderni-

Pozabljamo, da smo s prihodom asfalta, kanalizacije in mobilne telefonije nujno morali nekaj tudi izgubiti.

s Stojanom. To je bila najina iztočnica, najino izhodišče iz Halož, od koder sva potovala naokoli in se na koncu poti vrnila na Štajersko.

PLAYBOY: Fotografije za knjigo *Kar sem videl na Ptuj in drugod* ste izbrali sami. Po kakšnem ključu?

ŠTEGER: Po napol mističnem ključu. Vedno so me fascinirale fotografije Stojana Kerblerja, ki je 40 let delal vrhunske, svetovno znane portrete, potem pa je na videz čez noč prenehal fotografirati ljudi, kar je s stališča prepoznavnosti nekega opusa seveda samomor. Za povrh so na kasnejših fotografijah, ki jim Stojan pravi slike, zapuščena dvorišča, stavbe, ki se sesuvajo vase, prazne šolske učilnice, žalostne jedilnice,

PLAYBOYEV INTERVJU

zacijo arhitekturno postale grše. Stare viničarije so bile sicer sila skromne bajte, ampak so bile narejene estetsko skladno, zelo premišljeno in enotno. Zdaj namesto njih pogosto stojijo v šest barv prepleskane slabe imitacije cenenih avstrijskih novogradenj.

PLAYBOY: Sami fotografirate?

ŠTEGER: Ja, ampak zelo amatersko.

Ko sem pred 12 leti napisal knjigo *Berlin*, sem imel občutek, da ta knjiga znotraj sebe potrebuje dodaten prostor. Potem sem dva meseca z analognim fotoaparatom intenzivno fotografiral po Berlinu. V bistvu gre za povsem drugo obliko zavesti, ki te vodi pri analognem fotografiranju, saj si prisiljen varčevati s filmom in tudi ne moreš takoj preveriti, kaj si slikal. Na koncu sem imel še srečo pri razvijanju, saj so nekaj filmov v studiu, kamor sem jih nesel, po nesreči delno osvetlili, in so fotografije z napako stopile v krasno sozvočje s teksti, ki govori o mestu Berlin kot mestu razpok, šivov, ran in prelomov. Tedaj sem prvič zares izkusil, da je za fotografijo potrebna čisto druga pozornost kot za pisanje. Kot fotograf si nekakšen predator, na preži si. In imaš vmesnik, ki ga moraš čim bolj obvladati, iz njega čim bolje narediti protezo, podaljšek lastnega telesa, da čim bolj avtomatiziraš postopek. Tudi v literaturi nastajajo pred našimi očmi slike, le da pod povsem drugačnimi zakonitostmi in ob bistveno večji vlogi bralca.

PLAYBOY: Potovati je seksi. To ste napisali v *Na kraju zapisano* v Beogradu, medtem ko ste opazovali begunce. Pravzaprav ste opisali svojevrsten paradoks.

ŠTEGER: To, kar danes razumemo pod besedo potovanje, je del modernega migracijskega vsakdana, ki je osvojil že ves svet, razen kriznih žarišč in zadnjih zakotij pragozdov. Moderna potovanja nimajo več nič skupnega s tem, kar je bilo popotništvo do pred kratkim, ko je v jedru nosilo željo duhovnega popotništva in osebne transformacije. Ljudje so potovali, da bi se vrnili s potovanja kot drugi ljudje. Do soočanja s samim sabo je nujno prišlo, s tem ko si šel iz svoje cone udobja na drugačna območja, kjer nisi mogel ohraniti svojih ustaljenih ritualov in načinov preživetja ter si moral biti zato odprt za to, kar te je tam doletelo. Danes pa lahko gremo v Peking, na Haiti ali v Buenos Aires, ampak to večinoma nima nobene zveze s popotovanjem kot takim, saj smo vsepovsod v variacijah istega, v varnem turističnem mehurčku.

PLAYBOY: Ko ste pred nekaj leti 35 dni potovali po Sloveniji, vas je to menda predrugačilo. Je bilo to pravo popotovanje?

ŠTEGER: To je bilo zame pravo popotovanje, čeprav nespektakularno, nežno, varno, saj bi se lahko vsak trenutek spravil na avtobus in šel domov. Na pot sem šel precej naivno. Mislim sem, da bom med hojo razrešil neka vprašanja v glavi, ampak na taki poti, ki je predvsem fizično zahtevna, saj na dan prepešačiš od 40 do 50 kilometrov, se na ravni jezika pojavi samo to, da neprestano žlobudraš iste brezvezne stavke, telo se po enem tednu utrdi in je potem odporno in ima svoj program. Šele čez kakšno leto sem uvidel, kako sem se osebno predrugačil, utrdil, si pridobil globoko speč občutek za prostor, ki so ga naši predniki, ki še niso potovali s stroji, imeli, mi pa, ki smo se navadili na avtomobile in letala, smo to zgubili. To, da pogledaš hrib v daljavi in da veš, da boš za pot do tja potreboval dva dni. Seveda je tudi krasno biti čisto tiho en mesec. Znam biti sam s sabo, pa ne zato, ker sem krasen. V današnjem življenjskem ritmu pravi luksuz ni petzvezdična hotelska soba, ampak obilje časa, v katerem si napram sebi lahko dovoliš prav vse, da si poveš vse v obraz, se tudi do konca spreš s sabo. Iz tega nekaj nastane, ker veš, da drugače ne more dolgo trajati, da brez globokega samoizpraševanja lahko greš samo še v samoprevaro in samouničenje.

PLAYBOY: Videli ste kar nekaj sveta.

Katera dežela vas je najbolj fascinirala?

ŠTEGER: Imam prijatelja, Alana McFarlana, ki je pred upokojitvijo poučeval na Univerzi v Cambridgeu in je deset let raziskoval Japonsko ter napisal tudi nekaj knjig o tem. Postavil je zanimivo trditev, da so zanj Japonci edini, pri katerih tradicionalno mišljenje ne temelji na opozicijah. Ves preostali svet, celo aborigini in Bušmani, pozna delitve na dobro in slabo, belo in črno. Alan meni, da japonska misel v svoji tradicionalni izvedbi te opozicije nima. Sicer ima modernizirano povrhnjico ameriške kulture, ki je bila po drugi svetovni vojni poveznjena čez tradicionalno mišljenje, ampak od spodaj je mišljenje brez nasprotij ostalo intaktno. Seveda me kot pesnika ta Alanova misel zelo privlači. Poezija zmeraj sanja neko izgubljeno celovitost, to je ena velikih matric našega načina razmišljanja o samih sebi. Obenem me fascinirajo japonska estetika, minimalizem, premišljena jasnost linij.

Ure bi lahko v parku opazoval vrtnarje, medtem ko z velikimi pincetami odstranjujejo iglice z borovcev, da bi vse preostale rasle le navzgor, v eno smer. Tudi če ne razumem, občudujem. Potem je tukaj tudi japonski sistem izjemne družbene hierarhije, kjer je posameznik bistveno manj vreden od svoje vloge v družbi in kjer se vsak že od začetka zaveda te svoje podrejenosti in kolektivne vpetosti. Z našega, slovenskega, balkanskega, srednjeevropskega stališča je taka podrejenost individualnosti družbeni vlogi nepredstavljiva. Dan začenjamo z ritualnim jutranjim godrnjanjem nad šefom in gnilobo sistema, vsi smo najpametnejša opozicija in bi bili boljši predsedniki vlade kot katerikoli od njih, ki smo jih še včeraj izvolili. Kaj takega je na Japonskem nepredstavljivo. Ko vidiš, recimo, japonske pisarniške delavce, ki gredo v petek zvečer skupaj popivat in se potem okajeni pred gostilno poslavljajo po dve uri drug od drugega, pri čemer ne sme nobeden od podrejenih oditi domov, preden gre šef, pa drugi nadrejeni in nato tretji ... Kjer je iz globine in oblike priklona razvidno, kdo je komu nadrejen. Hierarhizacije vodijo do absurdov, da država leto, dve po katastrofi razglasi, da v Fukušimi ni več radiacije, in je potem pač več ni in se ljudje potihoma samoorganizirajo, zbirajo donacije za nakup opreme za čiščenje radioaktivno kontaminiranih območij.

PLAYBOY: Ni radiacije?

ŠTEGER: Ni. Ni več. [nasmeh] Se pa spomnim origamija, povezanega s tem. Ko je bil v Fukušimi cunami, obala uničena, mladi so se odselili, stari ribiči so ostali brez hiš in brez vsega. Obiskal sem eno od tamkajšnjih kontejnerskih naselij, kjer so naseljeni stari ljudje. Zdelo se je, da so spravljeni sami s sabo. Vedeli so, da nikoli več ne bodo ribarili, njihovih vasi ne bo nikoli več. Sedeli so v kontejnerjih med nekim cestnim križem in delali drobne papirnate ptičke in čakali na smrt.

PLAYBOY: Morda na paradiž ... Kaj se zgane v vas ob tej besedi?

ŠTEGER: Spomin na mojo babico, očetovo mamo, s katero si nisva bila tako blizu kot z mamino, ki me je pazila in vzgajala in razvajala. Šele na zrela leta sem spoznal, da je imela izjemno težko življenje, da se ni poročila iz ljubezni in da je na neki način ves čas ta trn nosila s sabo. Bistra ženska in dobra pevka, doma iz vasi Paradiž na meji s Hrvaško. Ime je res krasno, ampak realnost

PLAYBOYEV INTERVJU

življenja tam pa ni bila takšna. Dvomim, da je kdaj to za koga bil zares paradiž. To so bila majhna, razkrojena naselja, viničarije bogatih vinskih trgovcev s Ptuja. Trpkost simbolike imena najbrž govori nekaj o nas, saj ne moremo ne upati, da v še tako hudem zakotju najdemo delček raja. **PLAYBOY:** Ob smrti Tomaža Šalamuna se vam je zapisalo »ali EU ali smrt«. Še menite tako?

ŠTEGER: Ta izjava ni povezana s Tomažem, enim največjih ustvarjalcev, kar smo jih Slovenci imeli. Seveda tudi ni edina alternativa EU ali smrt. Verjetno obstajajo še tretje poti, čeprav jaz EU izrazito vidim kot napredno politično formo in to, kar se nam v Evropi dogaja v zadnjih petih, šestih letih, kot izjemno regresijo. Proevropskost zame ne pomeni, da mi, državljani EU, opustimo vsako kritiko institucij EU, ravno obratno. Birokracija, tako kot večina drugih vrst pajkov, teži k nenehnemu zapredanju in hitremu razmnoževanju. Zato jih morajo državljani, nevladne organizacije in poslednji še preostali kritični mediji nekako nenehno kontrolirati, ne gre drugače. Po drugi strani pa je EU vseeno kot še ne realizirana utopija povezave enakovrednih kultur, ki živijo na zahodnem privesku azijskega kontinenta, najmanjše zlo glede na ostale zgodovinsko znane in preverjene opcije. Moramo se zavedati, da Slovenci znotraj EU lahko smo nekdo, kar pa si največkrat ne drznemo biti ... Lahko smo avtonomen in suveren sogovornik v nekem diskurzu, ki ga radi prezentiramo kot diskurz zgolj velikih, s tem pa sebe pomanjšujemo. Žal v Sloveniji dostikrat primanjkuje politikov s suvereno, premišljeno in avtorefleksirano držo, kar nas kot narod prepogosto uvršča v drugi plan. Slovenska politika pričakuje, da ji bodo veliki liderji pripisali neko ugodnejšo vlogo od te, ki si jo bo določila sama, kar je iluzija. Le sami si jo lahko, a za to moramo vedeti, kdo smo in kaj hočemo. Hočemo še naprej financirati vzgojo in izobraževanje visoko kvalificiranih kadrov za nemške, angleške firme? Izvažati zdravnike in bolniške sestre? Biti notranja kolonija evropskih ekonomskih centrov? Pa ne, da so nam to vsilili. Ker se sami nismo odločili drugače, nam ni preostalo nič drugega kot vzeti ostanke z mize. Razumeti samega sebe zgolj kot obrobne igralca v neki veliki igri, kot neko nepomembno figuro na veliki šahovnici, v igri težkih interesov je kratkovidno. Pragmatično gledano gre za vnaprej pripravljen izgovor naših politikov za lastno nesposobnost.

PLAYBOY: Ko sva že na mednarodnem parketu, kako gre Sloveniji danes v literarnem pogledu?

ŠTEGER: Mislim, da so bili narejeni kvantni skoki. Saj vidite, da na neki način nismo več, kar smo bili pred desetimi in več leti, neka tabula rasa, vse bolj obstajamo kot jasno prepoznavna kulturna entiteta. Občutek frustracije nad lastnim neobstojem v mednarodnem kontekstu in želja po kompenzaciji tega niso bili le travmatični, ampak tudi produktivni za našo umetniško produkcijo, saj se je bila prisiljena odpreti svetu. Dandanes smo glede na velikost dostikrat nad-reprezentirani v mednarodnem literarnem kontekstu. Poezija je lep pokazatelj tega. Zdi se mi, da tudi slovenski teater, klasična glasba, občasno film. Glede na sredstva, ki se tu vrtijo, pogosto z mizernimi produkcijskimi in finančnimi možnostmi, ki jih tu imamo ustvarjalci, smo nadpovprečno postavljeni. Največkrat po zaslugi norih genialnih posameznikov, ne pa vzpostavljenega nacionalnega sistema. Ta se počasi sicer nekako nastavlja, pa se nikoli do konca ne zrealizira. Za to je doslej manjkalo vizionarstva. Kultura je še zmeraj prepogosto razumljena kot nedeljska obleka, nujno zlo ali nepotreben luksuz. Kulturniki politiki pridejo prav, ko želijo mobilizirati upor ulic ali gonjo po časopisih. NUK 2, Drama itd. pa še zmeraj ne stojijo. Pa ne gre zgolj udrihati po oblasti. Posebno katastrofalna je plast slovenskih novopečenih milijonarjev, z nekaj častnimi izjemami. Te dame in ti gospodje so prepogosto primer nerazumevanja umetnosti in neokusa, skoposti do kreativnega okolja in cenenege snobizma. Komaj čakam, da jim njihovi otroci vrnejo milo za drago, da vsi po vrsti postanejo romanopiske, baletniki in videoartisti. Na področju knjige je zagotovo ena velikih zgodb to, da bomo v Frankfurtu na knjižnem sejmu leta 2022 osrednji gostje, o čemer smo pred 20 leti samo sanjali. To so res veliki premiki. Mislim, da vedno več avtorjev ne piše zgolj za dva milijona slovenskih govorcev, ampak se vse bolj zaveda, da obstajajo tam zunaj še drugi bralci. Je pa res, da to seveda pogojuje tudi neko drugačno mišljenje in pogosto tudi drugačno pisanje. Moraš poskušati razmišljati, kako razumejo svet drugi zunaj, kaj je tam. Sam vem, da jaz nisem pisal za kakšen trg, ampak vedno zase, ker me je zanimalo, po drugi strani pa, če govoriš nekaj jezikov, hkrati v glavi prebereš, kako kakšen verz

zveni v drugem jeziku. Če bereš veliko tuje literature, ko pišeš roman, avtomatično razmišljaš, kako zdaj gleda na ta ljubljanski lik bralec v Madridu.

PLAYBOY: Glede na dogodke okoli nas in po svetu, vas je strah vojne?

ŠTEGER: Mir razumemo kot nekaj samoumevnega, ker smo v to rojeni in vojne nismo nikoli izkusili. No, mogoče nekoliko manj Slovenci, ker nas je oplazilo leta 1991, ampak Evropejci pa zagotovo. Skozi devetdeseta smo bili nenehno v pasivnem stiku z vojnami na Balkanu, pri nas je to pustilo v zavesti ljudi globoke posledice, tudi hvalenost, saj vemo, da vojna lahko izbruhne kjerkoli kadarkoli, da vojna na Balkanu ni bila posledica nerazvitosti ali civilizacijske zaostalosti. To je namreč bila vrsto let priročna instantna razlaga, ki sem jo zmeraj znova slišal tudi v najbolj omikanih intelektualnih krogih na Zahodu.

Kot avtor imam možnost komuniciranja z bralci, in ker je možnost konfliktov z nepredvidljivimi posledicami v zraku, ker je nekaj, kar dobesedno voham naokrog, potem čutim izziv s tem nekaj narediti. Na svoj način, seveda. Tako, da je mogoče vsakomur, ki prebere kakšen moj roman, recimo roman *Neverend*, ob katerem se, tako upam, bralec konfrontira z lastnim strahom, sooči z grozo tega, kaj pomeni vojna. V tem smislu se imam za angažiranega pisca, za idealista, ki upa, da literatura v ljudeh lahko aktivira samoohranitveni mehanizem, naredi iz pasivnih ljudi aktivne. Zakaj? Ker moramo v vsakem trenutku nekako ohranjati, kar se nam zdi dano, v tem primeru mir. Civilizacija teče po le na videz predvidljivih mehanizmih, ki pa še zdaleč niso samoumevni. Če jih pogledamo od blizu, so ti mehanizmi zelo krhki, plod nenehnega iskanja ravnovesja in kompromisov. Da je vsako jutro svež kruh v trgovini, da banke ne zaprejo in da se ne zamenja jezika, v katerem občujemo in sanjamo. Če se nekaj v družbi zlomi, lahko hitro pride do situacij, ki so nepovratne. Bomo jutri odvolili populističnega voditelja, ki smo mu iz kakršnegakoli vzgiba ali frustracije včeraj dali naš glas? Poglejte okoliške države, Madžarsko, Hrvaško, Srbijo, Italijo. Populističen voditelj bo prevzel medije, državno premoženje bo razdelil med svoje prijatelje in družino, če ne bo šlo drugače, bo vzpostavil izredno stanje in razpustil parlament in demokratične institucije, da le ostane na oblasti. Aktivni moramo

PLAYBOYEV INTERVJU

biti tedaj, ko stvari še niso šle predaleč. Umetnost in vsak od nas kot posameznik lahko nekaj naredi za to, da ne podležemo drogam populizma.

PLAYBOY: Se vam kdaj zazdi, da ima človeštvo devet življenj tako kot mačke?

ŠTEGER: Civilizacija ima sposobnost preživetja, ki je osupljiva. Če na primer pogledam moderno zgodovino Kitajske, kulturno revolucijo, lakoto, na stotine milijonov mrtvih, čez nekaj desetletij pa so čez noč rekonstruirali lastno zgodovino. Človeštvo je sposobno izjemnih stvari. Po drugi strani vemo, da je tudi človeška okrutnost, zaslepljenost in neumnost ne poznajo meja. Po zmožnosti

uničevanja smo kot vrsta onkraj vsakega primerjalnika. Zanikanje sprememb v ekološkem ustroju planeta in samouničevalnost našega načina življenja je jasen pokazatelj naše brezsrčne egoistične izprijenosti. Ne zavedamo se, da ne potrebujemo nove oboroževalne tekme. Za samouničenje zadostuje, da pobijemo še preostale insekte.

PLAYBOY: Minilo je sto let od smrti Ivana Cankarja, pri založbi Beletrina je izšla biografija ddr. Igorja Grdine *Igor Cankar: portret genija*. Kakšen je vaš odnos do njega?

ŠTEGER: Grdinova biografija je fenomenalna, Cankarjeve notranje dileme, čas njegovega življenja in njegov lik osvetljuje zelo plastično, kompleksno, brez cinizma, živo in z veliko digniteto. Sicer pa smo leta 2018 zelo uspešno obeležili Cankarjevo leto, ne le s predvidljivim patosom in proslavami. Na razstavi v Mestnem muzeju imate zelo lepo opisano, kako si Cankar zavezuje kravato, malce dandijevsko, gizdalinsko, daleč je od stereotipne podobe pisatelja v oguljenem suknjiču. Mi, ko mislimo o Cankarju, mislimo o teku za vozom, mokrenju postelje, skodelici kave ... Razmišljamo o vseh teh zgodbah, ne vidimo pa drugega Cankarja. Ne vidimo, recimo, kako spreten je bil v javnih polemikah. Kakšen svetovljan, na ravni tedanjega časa, kakšen mojster brezpogojnega pogrezanja v prepad

lastne psihe in prek nje psihe širše skupnosti je bil. Tudi prepogosto pozabljamo, da je Cankar pravzaprav dunajski avtor, pišoč v slovenskem jeziku, saj je večino stvari napisal na Dunaju, v enem tedanjih kulturnih centrov sveta. Pri njem nekako še zmeraj gojimo stereotipno sliko genialnega reveža, nesposobnega socialne interakcije, infantilnega in infertilnega, ampak na ta način ga tudi želimo imeti, varno anesteziiranega, ker nam taka predstava o ustvarjalcu ustreza v našem kulturnem kodu, nas ne vznemiri preveč, vsaj ne toliko, da bi ga šli ponovno prebirat. Kaj tudi bi, ko pa itak vse vemo iz osnovne šole ...

Pa ne gre zgolj udrihati po oblasti. Posebno katastrofalna je plast slovenskih novopečenih milijonarjev ...

PLAYBOY: Posmehujemo se tudi okoliščinam, v katerih je umrl.

ŠTEGER: Šel je z večerje v stavbi, kjer je danes City Hotel, kjer je bil na hrani, in je padel na stopnišču ter utrpel hudo poškodbo glave. Še nekaj dni je doma ležal z možganskimi krvavitvami, ni šel k zdravniku, tako da je bilo vse skupaj precej tragično. Zdi se, da je slutil bližnji konec. Tako berem njegovo pozno prozo. Ko je naš namen in usoda izpolnjena, nastopi nepovraten proces. O tem procesu pričajo Cankarjeve zadnje fotografije. Obenem je dogajanje neposredno po Cankarjevi smrti vzorčen primer vzpostavitve nacionalnega mita, za katerega so bili v prvi vrsti zaslužni njegovi prijatelji. Oni, ne pa tedanji mediji ali politična oblast,

so se zavedali daljnosežne teže in dometa Cankarjevega opusa.

PLAYBOY: Vsako besedilo se da popraviti, pa ne izgubi smisla in estetske vrednosti, ste nekoč izjavili. Koliko časa traja, da za vas vaše besedilo pride do točke, ko ga nima smisla več popravljati?

ŠTEGER: Seveda te žene neskončen trud, da bi stvar izboljšal, in popravljaš do onemoglosti, do izčrpanosti, do tega, da več teksta ne moreš videti in ti gre na bruhanje ob pogledu na računalnik. Ampak kljub temu potem mine deset let in bereš neko stvar in se ti ne zdi tako slaba, čeprav jasno vidiš, kaj bi danes napisal drugače. Octavio

Paz, eden meni ljubih avtorjev, je pesmi popravljal vse življenje. Izdajalci izbranega dela obupavajo, ker imajo posamezne pesmi po 15 različic v obdobju 30, 40 let in ne vejo, za katero bi se odločili. Obstaja bosanski pesnik Ilija Ladin, krasen pesnik, ki je napisal eno najbolj pretresljivih pesniških knjig o vojni z naslovom *Gospodin Mo*. Znan je bil po tem, da se je zelo težko ločil od svojih rokopisov, ampak potem, ko so mu prijatelji končno iztrgali rokopis in je zanj že dobil honorar, je pogosto ves denar uporabil za podkupnino tiskarju, da mu je kakšno besedo zamenjal še v tiskarni.

PLAYBOY: Torej ste

suženj nedokočljivosti, nedokončanosti?

ŠTEGER: Ta nedokončnost je nekaj, s čimer se moramo sprijazniti, ker je nekako del našega vsakdana. To, kar kot umetnik zahtevaš od sebe, je seveda čista norost in idealizem, a ne moreš ne zahtevati tega, ker sicer tudi rezultatov ni. Jaz moram zahtevati svežih pomaranč od jablane. Jablana mora roditi pomaranče, po drugi strani pa si pač moraš zmeraj znova priznati, da je narava reči, da zgrešijo popolnost. Kot pravi Beckett, *fail better*, zgrešiti bolje.

PLAYBOY: Ali ste zagovornik tega, da je treba vsako začeto knjigo prebrati do konca?

ŠTEGER: Včasih je kar vredno, čeprav pogosto na začetku ne obeta. [smeh] Je pa res, da z leti to postaja vedno težje, sem postal kar izbirčen. Prozi namenim vsaj 20,

PLAYBOYEV INTERVJU

30 strani, pri pesmih pa zelo hitro vidiš, kam stvari peljejo, čeprav so to samo krhki kratki verzi, saj ne sežejo niti do konca strani, a je iz njih nekako jasno razvidna celotna duhovna konstitucija pesnika, in po nekaj pesmih točno vidiš logiko in horizont ustvarjalca.

PLAYBOY: Ste član treh nemških akademij: berlinske Akademije umetnosti, Nemške akademije za jezik in slovstvo in Bavarske akademije lepih umetnosti. Kaj mora vendar Slovenec narediti za to?

ŠTEGER: Mislim, da imajo drug sistem. Akademije imajo po Evropi druge principe delovanja, mogoče drug namen.

Pri nas je akademija vseeno bolj častitljivo združenje večinoma starejših zaslužnih članov. Tam so pa akademije drugačne, mogoče s tem tudi bistveno bolj proaktivne v družbi, mogoče pa tudi bolj mednarodno usmerjene. Berlinska je tretja najstarejša akademija v Evropi in je izrazito mednarodna, ima ogromno tujih članov, tudi takih, ki se tam bolj poredko pojavijo, na primer Bob Dylan ali lord Norman Foster, ter čudovito zgradbo ob Brandenburških vratih. V resnici je glede lokacije in poslanstva postavljena v samo osrčje Nemčije kot zagotovo demokratičnih vrednot. Nekakšen proaktiven motor v nemški družbi, ki ne obravnava samo nemške, ampak tudi mednarodne teme, krize in izzive, se z njimi sooča, poskuša pokazati, kako bi se stvari dalo izpeljati. Nemška akademija za jezik in slovstvo je v Darmstadtu in dejansko je to najvišja državna institucija za jezik in literaturo, ki podeljuje med drugim Büchnerjevo nagrado in nagrado Sigmunda Freuda.

PLAYBOY: Prebrala sem, da za nemško televizijo trenutno pišete libreto.

ŠTEGER: Ni čisto tako. Kot libretist skupaj s skladateljem Vitom Žurajem piševa za filharmonijo in zbor zahodnonemške televizijske postaje WDR 25-minutno skladbo o Böttigerju, ki je bil lažni

alkimist. Böttiger je trdil, da zna delati iz neplemenite kovine zlato. Bil je na begu pred kralji, ki so ga hoteli zase. Na koncu je bil ujet na Saškem, zaprt v dresdenskem gradu z grožnjo smrti, če ne bo našel recepture za zlato. Na razpolago je imel laboratorij in pomočnike in v roku nekaj let je iznašel recepturo za porcelan. Do takrat so ga znali narediti samo na Kitajskem, porcelanu pa so v tistem času pravili belo zlato, ker je imel vrednost zlata. Saški kralj Avgust Močni, recimo, je za večjo zbirko porcelana zamenjal celo konjenico s konji, vojaki in opremo, do te mere je bil obseden s porcelanom. Manufaktura por-

Slovenija kot razvita družba potrebuje več kot eno mesto. Ljubljana je krasna, toda sama ni dovolj.

celana v Meissnu je utemeljena na Böttigerjevem delu. Mene osebno je fascinirala ta misel, da obstaja neka laž s prikritim jedrom resnice. Mogoče je laž prehuda beseda, nekaj neresničnega, kar ne drži samo po sebi, a ima zmožnost radikalne transformacije v resnico. Skupaj z življenjsko zgodbo njega, ki je nosilec laži, se ta laž premakne v območje resnice. Tako pogosto deluje umetnost, ki ne kaže le tega, kar je očitno, marveč instinktivno išče prikrite povezave. Kot umetnik pogosto začneš z nečim, kar se zdi popolnoma utopično in fantastično, na videz obrobno in neuporabno, potem pa to vedno bolj postaja res in pridobiva težo.

PLAYBOY: Ste tudi Štajerec. Kaj vam danes pomeni stavek *Gotof si*?

ŠTEGER: *Gotof je* ni zgolj izraz mariborskih ulic, to ni le fraza, ki se je pol leta pred vstajo pojavila v pouličnem stripu o mariborskem nogometu, ki je bil del evropske prestolnice kulture, ampak je tudi izraz delovanja slovenskih medijev. Maribor je grozljiv primer ekonomskega in duhovnega plenjenja devetdesetih. V bistvu je tisto slovensko mesto, ki je po osamosvojitvi najbolj ekonomsko izgubilo v slovenskem kontekstu. Po drugi strani mi vsi skupaj, Slovenija kot razvita družba, potrebujemo več kot eno mesto. Ljubljana je krasna, živim in delam v njej. Toda Ljubljana sama ni dovolj. Vsi

mi potrebujemo Maribor, pa tudi druga mesta, seveda. Ko so pisatelja Draga Jančarja v sedemdesetih letih preganjali v Mariboru, je prišel v Ljubljano, in obratno. Od tod je tudi kdo pobegnil v Maribor, da se je tja umaknil, ko je bilo v Ljubljani zanj neznosno. Za dihanje vsi potrebujemo levo in desno pljučno krilo. A socialno si ga z veliko mero privoščljivosti in posmeha uničujemo ter tako delamo škodo sebi, tudi če ne živimo v Mariboru. To je tragično. *Gotof je* pa je vseeno povezan tudi z načinom, kako je ulica, kako je vstajniško gibanje spreminjalo svet in bilo

samo zlahka plen lastne privoščljivosti. Da je Kangler dobil 22 tožb pred sodiščem in kasneje, kljub temu da ga je množica dobesedno pregnala iz mestne hiše, 40 odstotkov na volitvah ... To veliko pove o nas. Nekaj je narobe z našim kolektivnim spominom. O tem sem pisal v romanu *Odpusti*. Nekaj je hudo narobe z nami. Obenem je teh 40 odstotkov jasen signal, da so posledice in dediščina vstajniškega gibanja popolnoma zvodeneli na ravni kolektivne zavesti in akcije, kvečjemu so odvzeli upanje za novo množično udejstvovanje na širšem področju, zato ker ljudje mislijo, poglej, koliko je bilo kolektivnega upanja, pa tudi s to dediščino nismo znali nič narediti, bili smo le orodje. ■

»Veliko bolj varno bi se počutil, če bi bilo moje varnostno geslo dolgo vsaj osem znakov
z vsaj eno števkco in eno veliko črko.«

PLAYBOY CLUB
NEW YORK
NOW OPEN

RENAULT SPECIAL

Strast do življenja

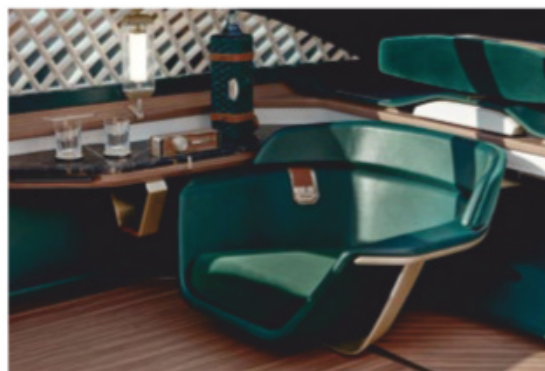

STRAST DO ŽIVLJENJA

ROBOTSKI AVTOMOBIL ZA LAHKO ŽIVLJENJE

Renaultova študija avtonomnega, povezanega in električnega robotskega avtomobila **EZ-Ultimo** je kot ustvarjena za nas, saj kot individualna mobilna loža podaljša premijsko izkušnjo hotela, letovišča ali letalskega poleta.

Renaultova vizija je, da bo avtomobil, ki bo na voljo po naročilu za posamezno vožnjo, uro ali dan, zagotavljal premijsko izkušnjo v potniški kabini, ki jo bo mogoče urediti v skladu s pričakovanji ponudnika storitve. Ker gre za robotsko vozilo, ki bo vozilo povsem avtonomno, bo uporabnik res lahko užival v potovanju, saj bo potniški prostor zasnovan kot zasebna loža, opremljena z udobjem in storitvami za sprostitev ali delo. Pri Renaultu pravijo, da bo študija izpolnila tudi njihovo obljubo 'easy life', saj bodo vstop v vozilo olajšala široka samodejna vrata, sedeži pa se bodo zasukali proti vhodu, da bo olajšano tudi sedanje nanje. Za zasebnost potnikov bo poskrbljeno z rešetko na steklu, za udobje pa z notranjostjo, urejeno v lesu, marmorju in usnju. EZ-Ultimo bo omogočal avtonomno vožnjo četrte stopnje in se bo v povezavi z okoliško infrastrukturo prilagodil mestnemu okolju, avtocestam ali prevoznim dejavnostim po določenih cestah.

TEKST **DUŠAN LUKIČ** FOTO **RENAULT**

STRAST DO ŽIVLJENJA

Legendarna znamka Alpine

Znamka Alpine, ki jo je leta 1955 ustanovil avtomobilsko strastni mladenič Jean Rédélé, je eno od velikih imen iz francoske zakladnice avtomobilizma in že od same ustanovitve je povezana z Renaultom. Med večne legende se je zapisala, ko je njen alpine A110 'berlinette' leta 1971 in 1973 slavil na reliju Monte Carlo.

Danes je znamka Alpine še kako aktualna s športnim avtomobilom **A110**. Gre za pravega malega cestnega dirkača v dveh izvedbah. **A110 pure** je kot nalašč za vse, ki uživajo v hitri vožnji po ovinkastih cestah brez motečih elementov, **A110 légende** pa so ustvarili predvsem za tiste ki si želijo na svojih poteh več udobja in prefinjenosti. Obe različici si delita alumi-

nijasto karoserijo, 252-'konjski' sredinsko vgrajen turbobencinski štirivaljnik z delovno prostornino 1,8 litra, sedem-stopenjski menjalnik z dvojno sklopko in posamične obese z dvojnimi trikotnimi vodili spredaj in zadaj.

Alpine A110 GT4 (zgoraj) pa je dirkalna različica, ki jo je razvil in naredil Alpinin motošportni partner **Signatech**. Vgra-

jene ima Brembove tekmovalne zavore, sekvenčni menjalnik, povsem dodelan 1,8-litrski štirivaljni turbobencinar, ki zmore okrog 312 'konj' na tono mase, kolikor največ dovoljujejo pravila za tekmovalanje v kategoriji GT4. Prve ekipe so dirkalnik lahko kupile v drugi polovici prejšnjega leta, polna proizvodnja pa se je začela s sezono 2019.

Ljubitelji znamke nujno skočite v **Alpine boutique** (boutique.alpinecars.com), kjer sta na voljo kolekciji Elegance, ki je ukrojena za džentelmski vozniki slog, in Racing, katere z dirkanjem navdihnjeni izdelki so pisani na kožo vsem, ki ljubite hitrost in tekmovalnost.

STRAST DO ŽIVLJENJA

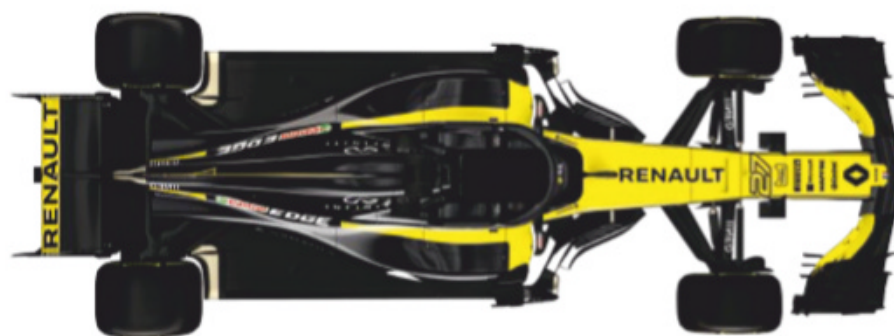
Izjemni časomeri v *RENAULTOVI* ikonični črno-rumeni barvi

Francoska znamka **Bell & Ross** se ponaša s prestižnimi mehanskimi časomeri, ki sodijo v sam vrh svetovnega visokega urarstva. Zaznamujejo jih brezkompromisen dizajn, uporaba vrhunskih materialov in trpežnih komponent, vrhunska tehnologija, natančnost prikaza informacij in doseganje najboljših rezultatov v ekstremnih okoliščinah. Vsi ti strogi kriteriji so značilni tudi za elitni razred avtomobilističnega športa, Formulo 1. Tako je kar naravno, da se je leta 2016 steklo sodelovanje s prav tako francoskim Renaultom, z njegovo ekipo **Renault Sport Formula One**.

Zadnji rezultat partnerstva inženirjev in oblikovalcev iz obeh svetov, ki ga združuje cilj po izboljšanju delovanja mehanskega stroja do samih meja možnega, je serija časomerov **R.S. 18**. S tremi inovativnimi

avantgardnimi kronografi **R.S.18 – BR03-94**, **BR-X1 chronograph R.S.1** in **BR-X1 tourbillon chronograph** – jim je uspelo doseči vrhunec v težnji po mehanski dovršenosti in natančnosti, njihovo športno podobo pa je navdihnila šasija Renaultovega dirkalnika.

Šasija dirkalnika je namreč to, kar je za uro njeno ohišje. Šasija podpira vse elemente sofisticiranega dirkalnika, od motorja do karoserije, poleg tega mora biti ekstremno lahka in izjemno trdna, njena kompleksna

arhitektura pa je skrbno varovana skrivnost. Vse to znanje so inženirji obeh znamk domiselno uporabili pri izdelavi urnih ohišij, tako da v njih motorji (mehanski mehanizmi) in karoserija (številčnica s svojimi elementi) brezhibno delujejo in imajo vse prepoznavne športne prvine. Ohišja so

narejena iz mikropeskanega titana, tako da so lahka in trdna ter imajo modern mat videz. Kronografske funkcije se upravljajo z gumboma, ki po videzu spominjata na dirkaške prestavne obvolanske ročice. Vsem trem uram dajejo dirkaški pridih tako barve (prepoznavna Renaultova rumena in našpičena rdeča) kot postavitev posameznih

elementov na številčnicah. Črne gumijaste pasove so naredili posebej za te kronografe. So premišljeno naluknjani, tako da koža lepo diha, in so izjemno ergonomski, da jih je užitek nositi tudi pri različnih športih.

TEKST **BORUT OMERZEL** FOTO **RENAULT, BELL & ROSS, XPB/JAMES MOY**

STRAST DO ŽIVLJENJA

BR 03-94 R.S.18

Izjemna športna ura s številčnico iz ogljikovih vlaken, ki dajo v kombinaciji z nič manj trdoživim in lahkim titanom zmagovalno kombinacijo, izjemno čislano v svetu elitnega motošporta.

Mehanizem: kaliber BR-CAL.301, avtomatski mehanski.

Steklo: safirno s premazom proti bleščanju.

Funkcije: ure, minute, male sekunde pri 3. uri, datum; kronograf: 30-minutni števec pri 9. uri, centralne sekunde; tahimetrška skala na obodu številčnice.

Vodotesnost: 100 metrov.

Ohišje: premer 42 mm, mikropeskan titan, rdeča elektrolitsko oksidirana gumba.

Številnica: ogljikova vlakna, nanesene kovinske številke, zapolnjene s superluminovo, skeletonizirana kovinska urni in minutni kazalec, zapolnjena s superluminovo.

Zaponka: mikropeskan titan.

Omejena serija: 999 kosov.

Cena: 5900 evrov.

BR-X1 R.S.18

Tale skeletonizirani lepoteč z urarsko komplikacijo, na katero je ponosna vsaka znamka, ki jo premore, je prvovrsten instrument za merjenje kratkih časovnih intervalov. Športno našpičenost časomera še poudari rumena guma na obeh kronografskih gumbih s podobo dirkaških prestavnih obvolanskih ročic.

Mehanizem: kaliber BR-CAL.313, avtomatski mehanski, gornji mostiček oblike X, 56 kamnov, 28.800 polnihajev na uro, skeletoniziran kronograf.

Steklo: safirno s premazom proti bleščanju.

Funkcije: ure, minute, male sekunde pri 3. uri, skeletoniziran datum pri 6. uri; kronograf: 30-minutni števec pri 9. uri, centralne sekunde; tahimetrška skala na obodu številčnice.

Vodotesnost: 100 metrov.

Ohišje: premer 45 mm, mikropeskan titan z gumijastimi vstavki; na hrbtni strani ure safirno steklo s premazom proti bleščanju.

Številčnica: skeletonizirana, nanesene kovinske številke, zapolnjene s superluminovo, skeletonizirana kovinska urni in minutni kazalec, zapolnjena s superluminovo.

Zaponka: mikropeskan titan.

Omejena serija: 250 kosov.

Cena: 18.900 evrov.

BR-X1 TOURBILLON R.S.18

Komplikacija tega časomera sodi v sam vrh visokega urarstva. To je seveda gospod leteči tourbillon, katerega funkcija je zmanjšanje vpliva Zemljine gravitacije na delovanje mehanskega mehanizma, kar zelo vpliva na natančnost delovanja.

Mehanizem: kaliber BR-CAL.283, leteči tourbillon z ročnim navijanjem, 282 sestavnih delov, 35 kamnov, 21.600 polnihajev na uro, štiridnevna rezerva navitja.

Steklo: safirno s premazom proti bleščanju.

Funkcije: ure in minute; kronograf: 30-minutni števec pri 11. uri, 60-sekundni števec pri 1. uri; kazalnik rezerve navitja pri 9. uri; leteči tourbillon pri 6. uri.

Vodotesnost: 100 metrov.

Ohišje: premer 45 mm, mikropeskan titan z gumijastimi vstavki; na hrbtni strani ure safirno steklo s premazom proti bleščanju.

Številčnica: skeletonizirana, nanesene kovinske številke, zapolnjene s superluminovo, skeletonizirana kovinska urni in minutni kazalec, zapolnjena s superluminovo.

Zaponka: mikropeskan titan.

Omejena serija: 20 kosov.

Cena: 165.000 evrov.

STRAST DO ŽIVLJENJA

STRAST DO ŽIVLJENJA

PRESTIŽNO UDOBJE V VSEH RAZMERAH

Tudi ko se zima bohota v vsej svoji veličini, nas Renaultov koleos neutrudno dostavi do pravljičnega cilja.

Na cestah velja pravilo, da vsakršne okoliščine, ki ne odražajo čudovito sončnega spomladanskega dne, neizogibno vodijo do prometnega kolapsa. Pozimi, ko se glede na zimsko radodarnost sivi asfalt tu in tam prelevi v zasnežen poligon, pa voznike pograbi še dodatna panika. Deloma zato, ker ne zaupamo svojim sposobnostim, deloma pa zato, ker ne zaupamo sposobnostim avtomobila, v katerem sedimo. Zato verjetno ne poznate veliko ljudi, ki pozimi radi vozijo.

Ko smo na tisti že kar malce neudobno hladen zimski dan stali pred Renaultovim koleosom, luksuznim jeklenim žrebcom, zunaj in znotraj opremljenim za čisto vsako cestno pustolovščino, ki si jo lahko zamislite, pa je bilo ob vprašanju, kdo bo vozil, v zraku več rok, kot bi jih pričakovali ob tako tipičnih zimskih razmerah.

Koleosu smo preprosto zaupali. Ko je še ponosno stal na parkirišču, kjer smo se zbrali, je drzno strmel v jutranjo meglico in rahle snežinke, ki so napovedovale našo prihajajočo avanturo. Moderna forma Renaultove elegancije s panoramsko streho se je lesketala, ko se je nanjo prijemala mrzla meglica, mogočna konstrukcija nas je vse navdajala s prepričanjem, da smo v družbi fenomenalne

avtomobilistične dovršenosti, veličastna kolesa so kar klicala, da se zavrtijo, v notranjosti pa nas je pozdravil tehnološki luksuz jutrišnjega dne – prednja prijetno ogrevana sedeža sta recimo obenem tudi masažna.

S tako prelestnim vozilom bi se lahko brez težav podali proti monaškemu

soncu in se kot podalpski zapeljivci

TEKST **DARJO HRIB**

parkirali pred kakšen dragocen hotel na Azurni obali, a tisti dan smo s koleosom želeli doživeti tisto pravo zimsko idilo. Morda edino, ki nam jo letošnja zima lahko ponudi. Zato smo v navigacijo vpisali vsem znano Kranjsko Goro.

Koleos je elegantno zabrnul in v mehkem premiku se je začela naša pot. Prostora je bilo dovolj. Za vse. Za smučarsko opremo, ki je bila skorajda nujni del prtljage, glede na to, kam smo se odpravljali, za potrebščine, ki so nujne zanj in zanj, za vse, kar omogoči, da je takšen izlet udoben od začetka do konca. Koleos s prostorom ne skopari, po potrebi pa se z eno preprosto potezo lahko sedeži tudi podrejo v enotno ravno dno s prtljažnikom. In tako enostavno, kot gre notri, gre tudi ven, ker za odpiranje ni treba brskati za ključem, saj se prtljažnik s siste-

FOTO **SAŠA KAPETANOVIČ**

**KOLEOSU SMO
V ZIMSKIH
RAZMERAH
PREPROSTO
ZAUPALI. BILI
SMO V DRUŽBI
TEHNOLOŠKE
DOVRŠENOSTI
IN PRISTNE
ELEGANCE.**

STILIRANJE: Petra Windschnurer

Blaž nosi: srajca, 49,99 €; pulover, 59,99 €; hlače, 49,99 €; suknjič, 99,99 €, vse Esprit; šal Nama, 25 €. Manja nosi: pulover puli, 39,95 €; pulover, 49,95 €; hlače, 49,95 €; plašč, 129 €, vse Benetton; torba Camomilla, 89 €.

Oblačila smo si izposodili v veleblagovnici Nama. Med razprodajami so določena oblačila znižana v skladu s popusti.

Za sodelovanje se zahvaljujemo Elanu in njegovima smučarskima demonstratorjema Blažu Pečuhu in Manji Pernek. Za lokaciji smo hvaležni kranjskogorskima brunarici Kosobrin pod smučiščem Brsnina (www.kosobrin.eu) in Skipass Hotelu (www.skipasstravel.si/hotel).

mom 'EasyBreak' odpira z gibom noge pod zadnjim odbijačem.

Koleosov multimedijški sistem R-Link 2 z 22-centimetrskim zaslonom na dotik se je med potjo vsem ponujal kot futuristična igrača – seveda bi se s tem vsemogočnim računalnikov vsi radi igrali, a kot se spodobi za malce daljše izlete, je na koncu obveljala voznikova komanda, da se posluša prijetna rokarska glasba. No, vsaj do prvega izvoza, ko je luštna gospodična na sovoznikovem sedehu predlagala

bolj elektronske ritme. In na Playboyu vedno radi uslišimo željam lepih deklet. En dotik na zaslonu in kabina koleosa se je prek kar 12 zvočnikov v sistemu BOSE® Surround System napolnila s plesnim razpoloženjem, ki nas je držal v uživaškem duhu vse do končne destinacije.

V zasneženi Kranjski Gori nas je mogočni koleos s štirikolesnim pogonom ALL MODE 4x4-i (ki ohranja idealno razmerje navora med prednjimi in zadnjimi kolesi za odličen oprijem vozišča v vseh

razmerah) brez težav pripeljal naravnost do brunarice Kosobrin pod smučiščem Brsnina, od tam pa še na razvajanje z vrhunsko kulinariko v Skipass Hotel. Kot da bi ga poganjali vsi kraljevi vranci, je naš varni orjak zagrebel v zasneženo pot in nas brez težav dostavil do smučarskih užitkov. Izstopili smo, vdihnili božansko svež gorski zrak in vsi brez besed pogledali zdaj mirujočega koleosa. Navdušil nas je. Ker kolikokrat lahko rečete, da ste po vožnji po zimskih razmerah iz avtomobila stopili spočiti? ■

TEINSLETTA
SKIFLYGERFORENING

Skriti **BITI**

STRAST DO ŽIVLJENJA

Na prvi pogled bi morda mislili, da je nov bencinski motor, ki je na voljo v kadjarju, veliko pomembnejša novost od novega infozabavnega sistema. A za večino je mobilni telefon postal središče njihovega digitalnega okolja in funkcije, ki avtomobilu omogočajo boljšo povezljivost – torej to, da ima nova različica infozabavnega sistema R Link 2 tudi funkciji AndroidAuto in Apple CarPlay – s pametnimi mobilniki.

TEKST **DUŠAN LUKIČ**

Kako pomembna je postala digitalizacija v avtomobilskem svetu, še bolje kot novi kadjar dokazuje primer Formule 1. Na prvi pogled je največja sprememba v primerjavi s Formulo 1, kakršne se spomnimo iz (bližnje) zgodovine, uvedba hibridne pogonske tehnologije, a v ozadju se skriva veliko veliko več. Brez povezljivosti in računalniške podpore sodoben dirkalnik Formule 1 domala ne deluje več. Biti in bajti, ki potujejo med dirkalnikom in inženirji so morda skriti, a so tudi nenadomestljivi.

Zgodba se je začela tam nekje (tako kot pri cestnih avtomobilih) konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ko so pri McLarnu v ameriški dirkaški seriji Indy uvedli prve računalnike, ki so v dirkalniku beležili podatke s 14 senzorji, ki so jih mehaniki ob postankih v boksu lahko naložili v računalnik in pregledali delovanje. Kmalu zatem so avtomobili in dirkalniki množično dobili računalnike, ki so krmilili delo motorja, zato je bilo teh podatkov vedno več in ni trajalo prav dolgo, da so se inženirji domislili, kako jih prenašati v bokse, ne da bi se moral dirkalnik ustaviti. Najprej le omejeno količino podatkov vsakič, ko je dirkač zapeljal mimo boksov, nato pa ves čas.

Seveda je bila Renaultova ekipa v Formuli 1 med tehnično najnaprednejšimi. Konec koncev je prav Renault v Formulo 1 pripeljal turbo motorje, torej tehnologijo, ki jo dirkalniki formule 1 uporabljajo tudi danes. Ker so bili njihovi motorji toliko bolj napredni in zapleteni, je bila uporaba telemetrije zanje še toliko pomembnejša.

In danes? Danes Renaultov dirkalnik v bokse v vsakem krogu, ko je na stezi, pošlje za okoli dva gigabajta podatkov, ki jih nabere iz več kot stotih senzorjev, ki so vanj nameščeni. Med prostimi treningi zna biti teh senzorjev še več, saj smejo inženirji v dirkalnik namestiti dodatne senzorje.

Tega, da so avtomobili vse bolj digitalizirani, smo čedalje bolj vajeni. Prenovljeni kadjar, na primer, je dobil poleg velikega števila izboljšav tudi zmogljivejši infozabavni sistem.

FOTO **RENAULT, RENAULT SPORT FORMULA ONE TEAM/XPB/JAMES MOY**

STRAST DO ŽIVLJENJA

Najbolj priljubljene so 'grablje', mreža senzorjev, ki zbira aerodinamične podatke, kadar moštvo preizkuša nove aerodinamične dele, na primer prednja krilca.

Tako se med dirkaškim vikendom nabere za okoli tri terabajte (tri tisoč gigabajtov) podatkov iz vsakega dirkalnika. In kaj inženirji počnejo z njimi? Osnovne podatke analizirajo že v boksih na dirkališču, prava podatkovna dirka pa poteka na sedežu moštva v Enstonu v Veliki Britaniji. Prav vsi podatki so namreč takoj, torej v realnem času, na voljo desetina inženirjev, ki so vsak dirkaški konec tedna na svojih delovnih mestih v nadzorni sobi na sedežu moštva. Med treningi ali dirko tako zagotavljajo podporo moštvu na dirkališču – a ne le oni, temveč tudi zapleten računalniški sistem, ki ga uporabljajo. Njegova umetna inteligenca sproti obdeluje vse te gigabajte podatkov, jih primerja

s podatki, pridobljenimi na prejšnjih dirkah, testiranjih, pa tudi v simulatorju, k temu doda podatke, ki so na voljo iz časomerilnega sistema, vremenske spremeljive in na koncu pomaga pri taktičnih odločitvah. Kdaj zapeljati v bokse? Katere gume namestiti? Napasti ali braniti mesto? Pri vseh teh odločitvah moštvo na stezi pomaga ta zapleteni človeško-računalniški sistem, ki ga večina gledalcev ob stezi in pred TV-sprejemniki niti ne pozna.

Proizvajalci avtomobilov v Formuli 1 sodelujejo tudi zato, da izkušnje, pridobljene v njej, prenesejo tudi v svoje serij-

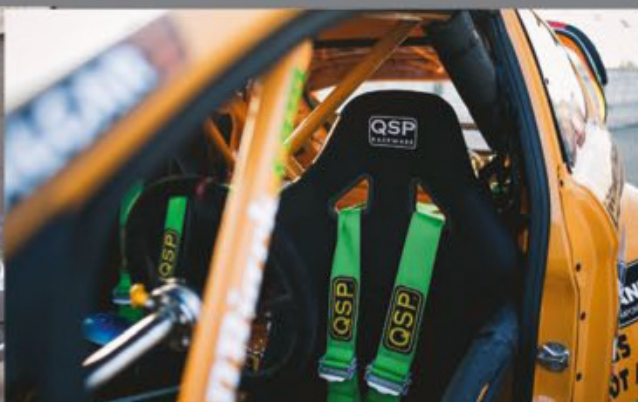

ske avtomobile. To kakopak velja tudi za Renault: izkušnje, ki jih dobijo pri simulacijah delovanja dirkalnika, so neprecenljive tudi za simulacije, potrebne pri raz-

voju novega serijskega avtomobila. Enako velja za njegovo povezljivost in seveda zaščito podatkov, ki se prenašajo med avtomobilom in 'domom'. Zato je povezava med novim kadjarjem in Renaultovim dirkanjem v Formuli 1 morda na prvi pogled malo opazna, toda v resnici je močna. Povezljivost s pametnimi mobilniki, navigacija in prometne informacije, digitalizacije servisnih postopkov, samodejni klic v sili in še kopica drugih sistemov, ki jih Renaultovi avtomobili premorejo, le prvi korak. ■

POVEZAVA MED NOVIM KADJARJEM IN RENAULTOVIM DIRKANJEM V FORMULI 1 JE MORDA NA PRVI POGLED MALO OPAZNA, TODA V RESNICI JE MOČNA.

BRZINA.si - pravo mesto za vse, ki nam
avto pomeni **več kot prevozno sredstvo**

www.brzina.si | **041/236-831** | **info@brzina.si**

AST, Linea Corse, Moton, Motul, Rota, Rundfahren, QSP

VISOKA KAKOVOST PO KONKURENČNIH CENAH!

Dobrodošli v svetu visokih hitrosti!

ANARA TANASKOVIČ

V objemu

GORA

FOTO **URŠKA KOŠIR ZA**
STUDIO ŽELEZNA/
WWW.URSHIKA.COM
& WWW.ZELEZNA.SI

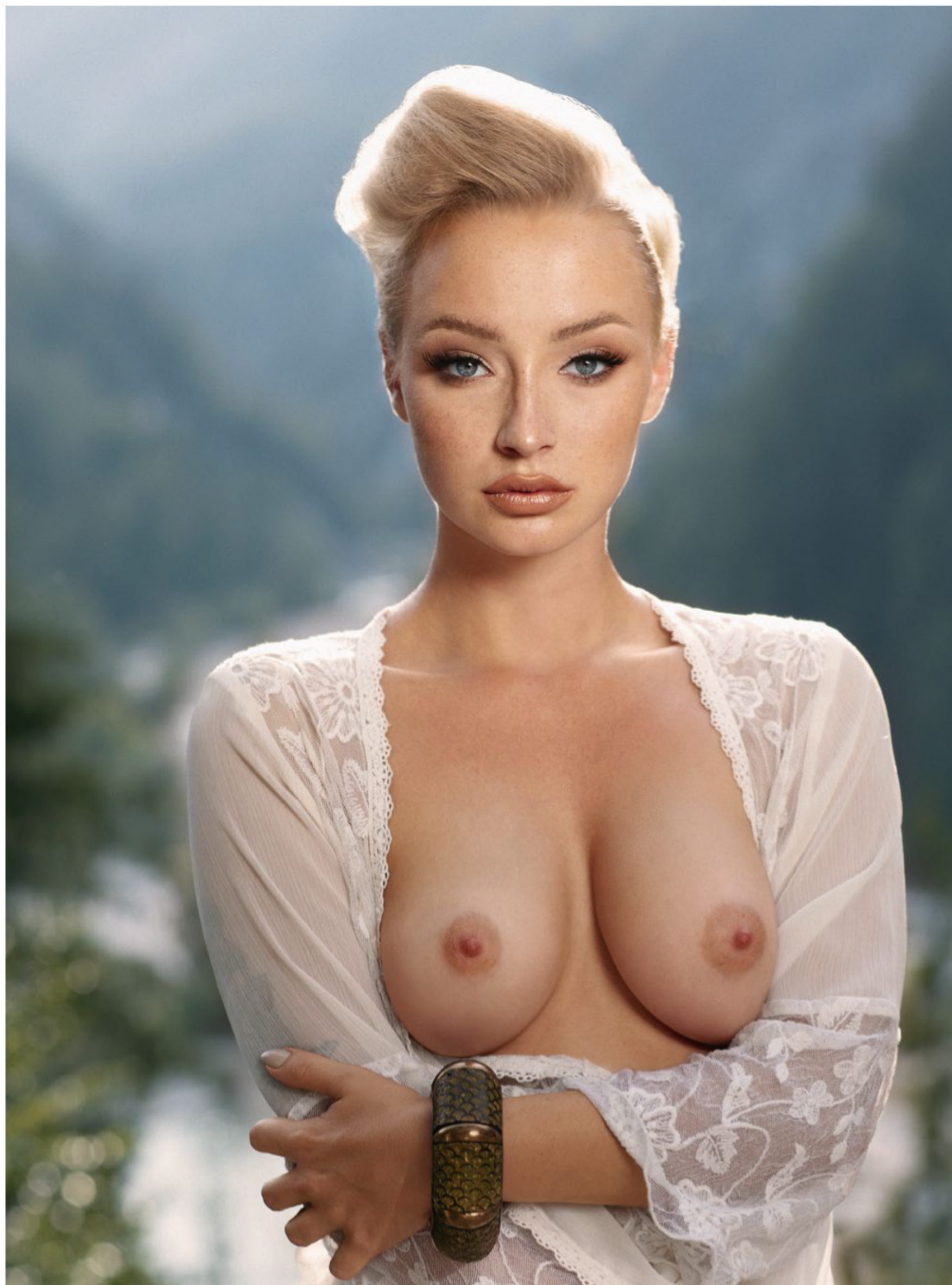

✧ ANARA TANASKOVIĆ

GOLA DEJSTVA

Skočite na Instagram in sledite lepotici, ki se v medmrežju podpisuje kot @anarrrra. Črke R so štiri nemara zato, ker boste predli takoj, ko boste videli njene fotografije. In ker objektiv mlado, 23-letno umetnico ličenja Anaro Tanaskovič obožuje, se je sodelovanje s fotografkinjo Urško Košir iz

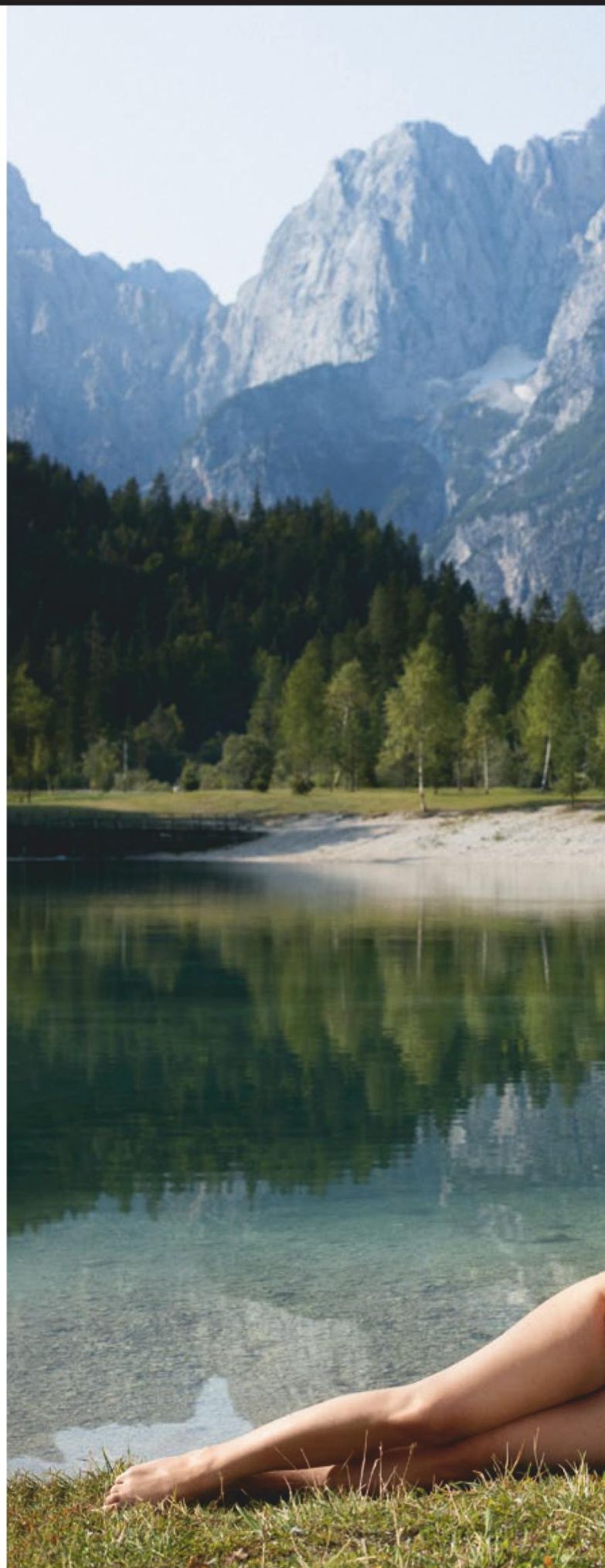
TEKST **DARJO HRIB**

Studia Železna zdelo popolnoma organsko. Skorajda nujno. Fotografije potrjujejo, da se je ta fotografska zgodba preprosto morala zgoditi. »Z Urško sva imeli na začetku v mislih nekaj popolnoma drugega, nekaj bolj urbanega. Potem pa sva se nekega dne med pogovorom po telefonu soglas-

no odločili, da bi bilo pravzaprav čudovito delati v naravi,« pravi Anara, ki je v objemu narave videla neizmerno priložnost za nepozabne fotografije. Na prelep dan se je tako ustvarjalna ekipa podala na raziskovanje prekrasnega slovenskega bisera, jezera Jasna pri Kranjski Gori, kjer so se razodele pravljичne podobe slovenske narave.

Asistent: Jaka Jaklič. Ličenje: Anara Tanaskovič (@anarrrra). Pričeska: Jurij Kesser. Stajling: Jerneja Podbevšek Zhembrovskyy Musič za The Lie by JPZ (www.jpz.si). Asistentka stilistke: Lena Petrovič Lukič. Foto zakulisja: Erik Šifrer. Video zakulisja: Alfred Ruge (www.alf-ruge.de).

Zahvaljujemo se podjetju Mides Design (www.mides-design.si) za izposajo luksuzne vile nad jezerom Jasna in ustvarjalni ekipi Studia Železna (www.zelezna.si).

VICI

PLAYBOY SE ŠALI

Po nedeljski maši žena doma klofne moža.
»Zakaj pa to?«
»Med molitvijo si pri 'reši nas vsega
hudega' pogledal mene!«

Moški stopi ves nakresan iz gostilne in
se takoj zaleti v mimoidočo žensko, ki mu
primaže eno okoli ušes.
On: »Madonca, tako hitro pa nisem še nikol'
domov prišel!«

Vpraša mož ženo: »A si si kdaj zaželela
biti moški?«
Ona: »Ne. Kaj pa ti?«

Vse je šlo v kurac. Ta grde nočejo na
plastično operacijo, ker mislijo, da so lepe,
ta lepe pa gredo in se iznakazijo,
da postanejo grde.

Oglas: Prodam moža. Ugodno. Lahko
zamenjam za motokultivator. Ali za meter
drv. Ali panj. Šalim se! Podarim.

Zuporabo lažnega profila se dopisujem
s svojim možem. Pravi, da mu je žena
umrla pred tremi leti. Odgovorim mu:
»Ne žaluj preveč, saj se ji boš kmalu
pridružil.«

Čas med »jaz ne morem brez tebe« in
»ko te jebe« se imenuje zakon.

Pravi sinko očetu: »Očka, ko si danes
odšel v službo, je mamico obiskal ekolog.«
Oče: »Kako pa veš, da je bil ekolog?«
»Mamico je najprej vprašal, ali je zrak čist.«

»Mami, misim, da sem noseča.«
»Kaj, zanosila si!?« se mama zdere na
najstnico. »Pa kje si imela glavo?!?«
»Na havbi, mama!«

Punca se je razšla s fantom iz bogate
družine. Mamo so morali tolažiti še tri
mesece.

»Oprostitute, navedite mi en razlog,
zakaj moram plačevati TV-naročnino,
če pa nimam televizorja.«
»Imate pa računalnik.«
»Toda z računalnikom ne gledam televizijskega
programa in ne poslušam radia.«
»Da, toda računalnik je instrument,
s katerim bi to lahko počeli.«
»V redu. Dajte mi potem otroški dodatek za
tri otroke.«
»Toda tukaj piše, da nimate otrok.«
»Saj jih nimam, imam pa instrument,
s katerim bi jih lahko naredil.«

»Zakaj si mi kupil vse tangice v isti
barvi? Zdaj bodo vsi mislili, da sem vedno
v istih.«
»Vsi!?«

Franci gre na delo v Nemčijo,
Mici ga pospremi na postajo,
Franci pa se, ko vlak že krene, spomni,
da ji mora še nekaj reči in zakliče
skozi okno:
»Pazi na otroke!«
»Kaaaj?«
»Pazi na otroke!!!«
»Kaaaaaaj???«
»Ma jebi se!«
»Bom, bom!«

30V IRENA MORO

SLOVENIJO JE OZAVESTILA O POMEMBNOСТИ ZLATA

Želite investirati v plemenite kovine, zlato, platino, paladij, rodij ali srebro? Potem se je na Slovenskem za to modro obrniti na gospo Ireno Moro oziroma na njeno podjetje Moro, katerega lastnica in direktorica je. Gospa je pri nas na začetku tretjega tisočletja prva začela trgovati z investicijskim zlatom, veliko je prispevala k vzpostavitvi visokih standardov na tem področju in izobrazila je številne ljudi – zdaj tudi nas.

TEKST **BORUT OMERZEL**

FOTO **ALEKSANDRA SAŠA PRELESNIK (PORTRET), MORO (KOVANCI)**

Družba Moro, danes mednarodno priznan trgovec z zlatom in drugimi plemenitimi kovinami, obstaja od leta 1993, od leta 2005 pa trguje z investicijskim zlatom tako v Sloveniji kot tudi na območju preostale Evrope. V Sloveniji in na Hrvaškem zastopa največje svetovne kovnice, med njimi več 825 let staro avstrijsko kovnico Austrian Mint in švicarsko kovnico Argor Heraeus SA. Podjetje trguje po standardih London Bullion Market Association (LBMA), člana londonske borze zlata, in World Gold Council (WGC), organizacije za razvoj svetovnega trga zlata.

1. Gospa Moro, kdaj in zakaj vas je zlato pritegnilo s podjetniškega vidika?

Preden sem se na začetku tega tisočletja vrnila v Slovenijo, sem se v glavnem šolala v Nemčiji in Švici. Podjetje Moro je obstajalo že prej, in sicer sem se ukvarjala predvsem z naložbami v umetnine. A pri slikah je več težavnih dejavnikov. Na trgu vedno ne dosežeš želene cene in zlasti v času krize jih je težje prodati, zato je priporočati umetnine kot naložbo zelo specifično. Poleg tega se pri njih rade pojavijo tudi težave z ugotavljanjem pristnosti, izvora. Zaradi vsega tega sem se leta 2001 usmerila v zlato, ker je to dolgoročna naložba, lahko tudi za več generacij, in ker se je po napadu na WTC v New Yorku

pokazalo, da bo njegova cena na svetovnem trgu narasla. Takrat sem bila v Švici z več strokovnjaki, največ jih je bilo iz banke UBS, in so me priporočili. Švicarski ekonomist in poslovnež Marc Faber, svetovni finančni guru, pa je bil tisti, ki je vplival name. Dejal mi je, da je za poslovno žensko bolje, da priporoča naložbe v zlato, ker so delnice preveč tvegane, ljudem pa z zlatom dejansko daješ nekaj dobrega. Zato naše podjetje tudi slepo ne stremi k dobičku, ampak k temu, da je med nami in naložbenikom win-win situacija. Tako da nismo klasično podjetje, ki si na trgu na vsak način prizadeva po čim večjem dobičku in tovrstni velikanski uspešnosti. Meni je zelo pomembno, da stranka za razumno ceno vedno dobi dobro naložbo. No, saj je pomembno tudi to, da bo čim prej zaslužila, čeprav to pravzaprav ni namen zlata.

2. Kaj pa je namen zlata?

Zlato je zadnjih nekaj tisoč letih plačilno sredstvo po vsem svetu in skozi zgodovino se je pokazalo, da gre za eno najpomembnejših plemenitih kovin na tem planetu. Zelo iskano je za naložbe, zlasti za čase, ko nastopijo težke ekonomske razmere. Povrhu tega je investicijsko zlato otipljiva oblika denarja, ni ga težko prenašati – no, če bi imeli sto kilogramov ali več, potem že –, ima veliko vrednost in pomeni

vrhunec denarne likvidnosti. Lastniku omogoča finančno varnost in pa, kar je najpomembneje, pri njem povsem odpade tveganje izgube glavnice. Naložbenikom ga priporočamo kot sredstvo diverzifikacije, s čimer se zmanjša skupno tveganje naložbenikovega portfelja. Več študij je dokazalo, da alokacija od 10 do 15 odstotkov finančnega imetja v fizično zlato daje boljši dolgoročni rezultat rasti vrednosti naložbenega portfelja posameznega vlagatelja. Skratka, namen investicijskega zlata je, da ga imaš za varnost. Na primer, v življenju se lahko zgodi, da v nekem trenutku hitro potrebuješ denarna sredstva, del svojih sredstev pa si v preteklosti vložil v investicijsko zlato, ki je hitro likvidno. To pomeni, da ga lahko zamenjaš za denarna sredstva za poplačilo drugih obveznosti ali pa za nakup nečesa, kar si želiš ali potrebuješ. Poleg tega Slovenci radi potujemo in številni se, zadnja leta žal v kar velikem številu, tudi izselijo, in če s seboj vzamejo investicijsko zlato v države EU, ZDA, Kanado, Avstralijo ali na Novo Zelandijo, je tam enako likvidno kot pri nas in prav tako neobdavčeno. S seboj morajo vzeti račun in dokazilo o izvoru zlata. Zlato je neobdavčena naložba tudi zato, da se tako prepreči črna trgovina z njim. World Gold Council spremlja vse tokove zlata, tudi med centralnimi bankami, tako da so med-

M O R O

46 Pd 106,4	47 Ag 107,9
78 Pt 195,1	79 Au 197,0

narodne zaloge zlata znane, spremlja pa se tudi, koliko gospodarske družbe uvozimo in izvozimo zlata v državo oziroma iz nje. To vse je regulirano.

3. Na vaši spletni strani www.moro.si sem zasledil spletne povezave do številnih svetovnih institucij.

Seveda, saj je zelo pomembno, da smo kot firma pridruženi verodostojnim mednarodnim institucijam, kot je tudi neodvisno združenje LBMA (London Bullion Market As.), ki deluje v okviru londonske borze in je globalna avtoriteta za plemenite kovine. Združuje vse večje rudnike, vse večje banke in vse večje trgovce iz sveta – iz Slovenije smo kot kredibilni trgovci vabljeni na pomembna srečanja samo mi. Tako dobimo vse pomembne informacije iz prve roke. Tudi zato se veliko ljudi za informacije obrača na nas. V medijih pa zasledimo tudi veliko neverodostojnih informacij o zlatu, mi pa smo na tekočem z vsem, kar naložbenik potrebuje za varno in zanesljivo naložbo. Veste, lahko je naložbo prodati – mi že takrat, ko jo prodamo, vemo, da jo bomo nekoč dobili nazaj. Zlato pač kroži. Ko k nam prinesete zlato, večinoma dobite zanj denar isti dan, sicer pa v roku od treh do petih dni. Tesno sodelujemo s kovnico Austrian Mint, ki nas tudi finančno podpira. To je dunajska kovnica, ki je kovala denar v času Avstro-Ogrske, torej je bil ta denar plačilno sredstvo tudi na območju Slovenije. A veste, zakaj se še najdejo stari kovanci na slovenskih poljih?

4. Ne, ne vem.

V Sloveniji smo bili v preteklosti večinoma kmetje in kmetje so pred božičem za naslednje leto groše pa krajcarje za srečo metali v svinjak. Za bogastvo v naslednjem letu. In potem so skupaj z gnojem po poljih raztrosili tudi te kovance. Zato jih ljudje danes z detektorji kovin iščejo na prostem.

5. Leto 2019 je po luninem horoskopu leto pujsa. Videl sem, da imate zlatnike z njihovo podobo.

Avstralska državna kovnica The Perth Mint vsako leto kuje zlate in srebrne kovance luninega koledarja. Letos je leto pujsa, zato je na teh kovancih upodobljen pujs, na drugi, državni strani kovanca pa tradicionalno britanska kraljica, saj gre za kovnico iz države Commonwealtha. Kovance kujejo v omejenih serijah, zato niso samo lepo darilo, ampak tudi dobra naložba. Z leti namreč pridobivajo vrednost, saj je kovanje omejeno na nekaj tisoč kovancev.

6. Zdijo se mi zelo primerni za darilo.

Drži, zelo primerni so na primer kot darilo za srečo, na primer ženi ali dekletu zdaj spomladi ob 8. marcu. Manjše zlatnike ljudje kupujejo tudi za birmo, prvo obhajilo, rojstni dan, ob rojstvu. Ob rojstvu največ kupujejo tradicionalne dukate kovnice Austrian Mint, avstralske zlatnike s podobami luninega koledarja ali pa manjše s podobo pande, ker je na vsakem zlatniku letnica. In če ga bo obdarjenec oziroma obdarjenka nekoč prodal oziroma prodala, ga bo po borzni ceni zlata. Poleg tega imajo ti kovanci sprva ob nakupu samo naložbeno vrednost, kar pomeni, da so takoj likvidni, pozneje pa lahko pridobijo še numizmatično vrednost. Moram pa poudariti, da je lepo in vredno darilo tudi srebrnik, še posebej, če je redek. Srebrnik, mase pol unče [15,5 grama], stane slabih 20 evrov, kilogramski pa dobrih 600 evrov.

7. Moraš pa res imeti rad ženo, da ji ga kupiš.

Rad! No, najbolje je, da človek tako zelo obremeni predvsem samega sebe, je najbolj sigurno. [smeh]

8. Kje pa naj človek takšno naložbo shrani?

Ljudje hranijo svoje dragocenosti in investicijsko zlato predvsem v bančnih sefih.

V Sloveniji je pomanjkanje sefov, saj se določene banke, predvsem tuje, s tem pri nas sploh ne ukvarjajo, sefov ne ponujajo. Na drugi strani pa je Nova NLB ponudbo sefov povečala, tako da večinoma priporočamo hrambo v tej naši banki, no, če je še naša, saj je tam dobro poskrbljeno za varnost.

9. Kolikšen pa je strošek najema sefa?

Strošek je minimalen, glede na vrednosti, ki jih hranimo. Letno nekje do 100 evrov, seveda odvisno od velikosti sefa. Naj dodam, da je pri nas mogoče naročiti sefe Nolimal in Stockinger, ki so podrobno predstavljeni na naši spletni strani.

10. Zasledil sem, da pogosto poudarjate likvidnost investicijskega zlata.

Saj za to gre. Če imate naložbo, na primer, v nepremičnini, je za to, da to svoje nedenarno premoženje spremenite v denar, pomemben čas. To vam lahko uspe takoj, lahko pa šele v enem ali dveh letih, saj je pomembno tudi to, za kakšno ceno vam nepremičnino uspe prodati. Za investicijsko zlato je merilo svetovna borzna cena in na osnovi te cene je investicijsko zlato takoj likvidno. Zato je pomembno govoriti o različnih oblikah vlaganja in ozaveščati, izobraževati ljudi o pomembnosti odgovornega pristopa k temu, saj se s tem ukvarja veliko ljudi na zelo različne načine, tudi zelo špekulativne. Zato je treba za naložbo zelo paziti, kaj in kje kupuješ, da si hitro likviden. Torej, uradni trgovci s plemenitimi kovinami smo pravi naslov. Dogaja se namreč, da kdo na ulici nevede kupi ponaredek. Na primer, dukate, ki jih imajo denimo na Hrvaškem in v Bosni tradicionalno na nošah. In zdaj, ko nimajo denarja, iz njih delajo odlitke in jih nosijo prodajat. Zato je treba paziti, če kupujete kje na Balkanu, kjer je lahko tudi zato ceneje.

11. Pa smo Slovenci o tem ozaveščeni?

Danes so ljudje v Sloveniji glede vlaganja tudi v zlato že zelo izobraženi. Ko sem se vrnila v Slovenijo leta 2005, smo bili tukaj prvi, ki smo začeli trgovati z investicijskim zlatom, in domala nihče ni nič vedel o tovrstni naložbi. Skoraj nihče ni vedel o obstoju naložbenih kovancev, o zlatih ploščicah pa so mogoče že slišali, imelo pa jih je zelo malo ljudi. Ljudje tudi tega niso vedeli, da so zlati kovanci in palice oproščeni plačila DDV. Leta 2005 pa so bile ravno v vzponu blue chip delnice [delnice znanih in uveljavljenih delniških družb na najpomembnejših svetovnih borzah] in številni so jih kupovali ter se pri tem premalo zavedali, da lahko pride tudi od padca njihove vrednosti. V Sloveniji je bilo takrat zelo veliko borzoposredniških hiš in sama sem takrat apelirala nanje, pa tudi na banke, naj ljudem priporočijo manjši del naložbe v zlato. Edino v zasebnem bančništvu Nove NLB so v tistem času, leta 2006 in 2007, prepoznali pomen zlata in so ljudem priporočali tudi varno naložbo v investicijsko zlato. Za tisto obdobje je bilo zelo pomembno, da so imeli bančniki toliko poguma pa tudi znanja, danes je o tem lahko govoriti. Takrat smo mi zelo veliko izobraževali in v to vložili veliko finančnih sredstev.

12. Kako ste pristopili k izobraževanju?

Med drugim smo se povezali tudi s fakultetami, recimo v Mariboru, kjer so na temo investicijskega zlata nastale tudi diplomske naloge. V Sloveniji je dejansko bil problem, da tovrstnega znanja v šolah ni bilo ne na ekonomskih srednjih šolah ne na fakultetah. Po drugi svetovni vojni je bilo v Sloveniji namreč prepovedano imeti zlato, pred drugo vojno pa ga je bilo na našem območju kar veliko, sploh med tovarnarji. Še danes ga kdo najde v kakšnem starem poslopju. Ljudje, ki kupijo

staro hišo, bi jo morali najprej preiskati, ali se kje skriva zlat zaklad. [smeh] Ljudje so ga pač tako hranili, saj ni bilo sefov. No, mi še vedno stremimo za tem, da naložbenike izobražujemo. To je na tem področju pomembno, saj se potem vsakdo sam odloči, ali gre v to naložbo ali ne. Poleg tega je pomembno, da smo verodostojen partner investitorju. Tudi zato se trudimo, da je naši spletni strani poleg vse naše ponudbe tudi čim več verodostojnih podatkov, tako da naložba posameznika ali podjetja ostane kar se da diskretna. Se pravi, da imata tako bodoči kot obstoječi investitor ažurno na voljo vse potrebne osnovne podatke.

13. Kaj pa, če med vašo ponudbo na spletni strani izberem zgolj manjši zlat kovanec za darilo, ne ravno kilogramske zlate palice? Se moram prej najaviti, kakšen protokol imate?

Delujemo zelo odprto. To pomeni, da so naša vrata vedno odprta za ljudi, tudi brez predhodne najave. Za zahtevnejše svetovanje priporočam predhodni dogovor. Tudi sama si z veseljem vzamem čas za katerokoli stranko, ne glede na vrednost nakupa. Zdi se mi pomembno, da ljudje kupujejo tudi za darila manjše naložbene zlatnike ali srebrnike, saj je obdarjenec vedno likviden in točno ve, kaj pričakuje, ko bo tovrsten kovanec prodal. Mi ga odkupimo po trenutni borzni ceni zlata ali srebra, brez odbitkov. Tako tudi niso potrebna dodatna preverjanja pristnosti kovanca. Na osnovi oznak na kovancu se ve, kakšna je čistina kovanca, masa in letnica izdelave. Poleg tega gre pri zlatih kovancih tudi za neobdavčen donos, ker je investicijsko zlato popolnoma neobdavčena naložba v okviru Evropske unije. To pomeni, da ni DDV-ja in drugih davščin. Zlatniki in palice so namreč zamenjava za denar.

14. Dejali ste, da je vaše podjetje uradni zastopnik tujih kovnic.

Tako je. Smo glavni zastopnik že omenjene dunajske kovnice zlata Austrian Mint, ki je v lasti avstrijske centralne banke. Njeni glavni in na svetu, sploh pa v Evropi najbolj znani zlatniki, naložbeni kovanci, so Dunajski filharmoniki. Poleg tega kujejo tudi srebrne in platinaste Dunajske filharmonike in pa za zbiratelje še posebne izdaje, ki so tudi zelo zanimive, ker jih kujejo v zelo majhnih nakladah. Znane zbirke so takšni zlatniki s podoba mi Mozarta, Beethovna, Haydna in Gustava Klimta. Poleg slavnih umetnikov upodabljajo še zdravnike. Obstaja tudi srebrnik z odtisnjeno slovensko besedo, Koroška. V Avstriji je ob izidu zanetil kar nekaj polemik, zakaj je na kovancu slovenska beseda. Poleg tega smo tudi glavni zastopnik svetovno priznanih švicarskih kovnice Argor Heraeus in PAMP, ki kujeta zlate in srebrne naložbene palice po mednarodnem standardu kakovosti Good Delivery. Ta mednarodni standard kakovosti kovnicam plemenitih kovin ob zadostitvi visokih standardov podeli neodvisno združenje LBMA. Gre torej za palice najvišje kakovosti, ki jih je mogoče menjati v katerokoli valuto kjerkoli na svetu. Zastopamo pa tudi druge svetovno pomembne kovnice: iz Kanade (Royal Canadian Mint), Avstralije (The Perth Mint), ZDA (U.S. Mint), Velike Britanije (The Royal Mint), Južne Afrike (South African Mint) in Kitajske (China Gold Coin Incorporation). Vse kujejo zlatnike in srebrnike ter denar za državo izdajateljico. Kitajska, na primer, kuje zlate kovance s podobo pande – to so edini kitajski kovanci, ki jih zunaj Kitajske sploh lahko kupite, zato ker Kitajska ne želi izvažati zlata, velja prepoved izvoza zlatih palic. Seveda trgujemo tudi z zlatniki in srebrniki Republike Slovenije. Republika Slovenija prek Banke Slovenije izdaja zlate in srebrne priložnostne kovance, ki so zaradi nizke naklade lahko tudi dobra naložba ali lepo darilo.

30V IRENA MORO

15. Kje pa jih Slovenija kuje?

Zanjo jih kuje slovaška kovnica Kremnica, ki neprekinjeno deluje skoraj 700 let. Vsi so predstavljeni na naši spletni strani, kjer piše tudi to, ob kateri priložnosti so bili izdani in kdo je na njih upodobljen. Pri slovenskih kovancih je z namenom pridobivanja numizmatične vrednosti predvsem pomembna naklada le-teh. Večina Slovencev pravzaprav sploh ne ve, da izdajamo uradne zlatnike, ki niso obdavčeni. Kajti, če se ne motim, tako lepo zbranega seznama ni nikjer drugje. Moram pa tudi reči, da je zbirateljev vse manj, saj nekatere slovenske kovance po tem, ko je skovana količina prodana, dokujejo. V svetu te navade ni, zato zanimanja za slovensko numizmatiko ni oziroma je v zadnjih letih usahnilo. Prej pa je bilo zanjo prav zaradi manjših omejenih naklad zanimanje veliko tudi v Evropski uniji. Na primer, prvi kov zlatnika iz leta 2004, ki je bil izdan ob prvi pisni omembi Bleda z nominalo 25.000 tolarjev, dosega visoko vrednost, nekje okoli 1200 evrov. No, saj jih je izšlo samo 300 in jih ni na trgu.

16. Kaj pa, če že imam slovenski kovanec, recimo zlatnik izpred desetih let?

Vedno ima vrednost zlata. Ker ti zlatniki so vedno najprej investicijski oziroma naložbeni, potem zaradi nizke naklade lahko dosežejo še dodatno numizmatično vrednost. Je pa vprašanje, ali vam bo kdo na trgu plačal numizmatično vrednost. To je pač odvisno od zanimanja, povpraševanja. Določeni slovenski kovanci pa vsekakor imajo to dodatno vrednost. Na primer, ob stoti obletnici Aljaževega stolpa je Republika Slovenija leta 1995 izdala zlati kovanec, ki je danes numizmatično vreden okrog dva tisoč evrov, po ceni zlata pa njegova vrednost znaša nekaj več kot 200 evrov. Zato, ker jih danes ni na trgu. Izdanih jih je bilo tisoč, torej zelo

malo. No, saj tudi naklada nazadnje izdanega slovenskega priložnostnega zlatnika, novembra 2018 ob stoti obletnici prve svetovne vojne, je majhna, znaša samo 750 zlatnikov. To je tako nizka naklada, kot jo imata San Marino ali Vatikan. Uradna cena zlatnika ob izdaji je 320 evrov in po vseh pravilih bi ti kovanci morali sčasoma dosegati višjo numizmatično vrednost.

17. Ali je v investicijskem zlatu smiselno varčevati tudi za pokojnino?

Smotrno je, seveda, kot dodatek k pokojnini. Poleg tega se zlato lahko hrani tudi za naslednjo generacijo, za potomce, saj ga je ne nazadnje tudi enostavno razdeliti, ker je na voljo v večjih in manjših enotah. Večje so zlate palice, manjše pa zlati kovanci, ki so bili kovani po letu 1800. Imeti morajo čistino več kot 900 delov zlata, morajo biti zakonito plačilno sredstvo ali pa so bili zakonito plačilno sredstvo v eni od držav izdajateljic. Tako se glasi definicija naložbenega zlata v kovancih. V Sloveniji se zakonsko ne trguje s kovanci, ki so bili izdani pred letom 1800. Veliko ljudi tudi ne ve, da imajo investicijski zlati kovanci, izdani po letu 1800, najnižjo maržo na borzno ceno in so najcenejši za nakup, saj jih je še veliko na trgu. Gre za zlatnike, ki jih je kovala avstrijska kovnica po letu 1800. Take kovance zasledimo tudi v Italiji, Švici, Belgiji, Franciji. To je bila tako imenovana Latinska denarna unija, katere nominala je bila 20, pač odvisno od tega, v kateri državi se je kovalo. Naj je bilo 20 belgijskih, francoskih, švicarskih frankov ali 20 italijanskih lir, vsi kovanci so imeli enako maso zlata in enako nominalo. Torej so že takrat imeli v obtoku enoten, zlat denar oziroma enotno maso zlatih kovancev. Ti kovanci so še danes po uredbi Evropske unije naložbeno zlato.

18. Kaj konkretno pomeni danes, če imam nekaj zlatnikov, izdanih enkrat po letu 1800?

Na osnovi borzne cene jih lahko prodate. Lahko pa jih na isti osnovi seveda tudi kupite. Preveriti pa je treba, ali morda imajo numizmatično vrednost in so torej lahko vredni več.

19. Kaj pa, če imam zlatnik, ki je bil skovan pred letom 1800?

Moro trguje samo s kovanci, izdanimi po letu 1800, imamo pa tudi numizmatični kotiček, če temu lahko tako rečem. Stran-ki povemo, da ga lahko damo, če se ji ne mudi – pri takšnem kovancu se ti ne sme muditi –, na našo spletno stran in potem iščemo kupca v evropskem prostoru, saj sodelujemo z numizmatičnimi hišami v Evropi, in moram reči, da se kupce tudi najde. Iz Francije, Nemčije, Švedske ... Kdor pa želi v tujino prodati kovanec, skovan pred letom 1800, mora za to po zakonu pridobiti dovoljenje ministrstva za kulturo. Glede kovancev, starejših od leta 1800, pa se pri nas srečujemo s perečo temo. Najprej naj poudarim, da se pri Moru izrecno zavzemamo za spoštovanje zakonov, smo pa v precepu, ker v Sloveniji obstajajo nekatere dragocene zbirke, ki pa jih zaradi strahu zasebnikov ni mogoče pokazati. Starejši gospodje imajo čudovite zbirke kovancev od Kristusa naprej. Res čudovite! Vem pa, da je v Sloveniji veliko teh zbirk, za katere lastniki lahko dokažejo, da so posamezne kovance kupili v evropskih državah, da jih niso iskali sami, ker je to prepovedano, a zakon zdaj nekako pravi, da so te zbirke last države. To je dokaj problematično. Tudi zato, ker lahko v EU pri uradno registriranih trgovcih, numizmatičnih hišah, tudi na svetovnem spletu, kupiš stare kovance. Menim, da je to izredna škoda za vse nas, saj ti ljudje zdaj ne upajo pokazati svojih zbirk.

30V IRENA MORO

20. Denimo na kakšni takšni razstavi kovancev, kot ste jo vi priredili decembra v svojih prostorih?

Tako je. Pripravili smo že kar nekaj razstav in zadnja je bila ta retrospektivna razstava kovancev na slovenskem ozemlju od konca 15. stoletja do konca vladavine Habsburžanov. Na njej smo prikazali uvajanje in razvoj nove denarne enote na ozemlju vojvodin Koroške, Kranjske in Štajerske ter kovanje tolarjev v njihovih kovnicah. Rdeča nit razstave je bil en tolar. Kovali so ga vsi cesarji in nadvojvode, ki so upravljali vojvodine. Predstavljeni so bili tolarji 18 cesarjev in osmih nadvojvod. Poleg tolarjev je bilo na ogled tudi nekaj manjših denarnih enot, da se je videla razlika med tolarji in drobižem. Razstavljeni so bili tudi prvi bakreni kovanci nove dobe, ki jih je za promet na našem ozemlju skoval cesar Karl VI. na Goriškem. Od večjih denarnih enot je bilo predstavljenih tudi nekaj zanimivih zlatnikov, kovanih v času vladavine Habsburžanov, med vladanjem predzadnjega cesarja Franca Jožefa I. Razstava je bila enkratna priložnost za vse ljubitelje zgodovine, zbiratelje in vse, ki so želeli dobiti vpogled v ta del naše preteklosti. Res je bila to enkratna priložnost, saj so bili razstavljeni kovanci del zasebnih zbirk zbirateljev in tudi neprecenljive vrednosti. Eden od srebrnikov je bil recimo v avkcijski hiši Hess-Divo v Zürichu prodan celo v vrednosti 30 tisoč frankov.

21. Ste bili z odzivom na razstavo zadovoljni?

Žal ne. Vabila smo poslali na fakultete v pričakovanju, da se bodo odzvali in pripeljali študente, pa se žal niso. Očitno razstave nikogar več ne zanimajo. Še profesorjev ne. Pa bi se morali zavedati, da je eno, če nekaj vidiš samo v knjigi ali na spletu, drugo pa, če vidiš v živo. Menim, da se da zgodovino krasno učiti tudi skozi

kovance, kajti vladarji so se ne nazadnje dali na njih upodobiti.

22. Na polici za vami vidim kar nekaj knjig o numizmatiki in drugih temah, katerih avtor je Zmagaj Jelinčič Plemeniti. Sodelujete z njim?

Z Zmagajem Jelinčičem Plemenitim sodelujemo na strokovni ravni, saj ima izredno znanje o numizmatiki. Lahko rečem, da je eden redkih ljudi v Sloveniji, ki toliko ve o tem področju. Kot vidite, je izdal monografije o tolarju, o potnih listinah ... Večkrat ga pokličemo tudi za kakšno numizmatično mnenje, za kakšen nasvet. Tesno sodelujemo z Narodnim muzejem, z Numizmatičnim kabinetom, ki ga vodi dr. Andrej Šemrov, ki se prav tako ponaša z neprecenljivim znanjem o kovancih. Vsekakor pa je pri numizmatiki treba pridobiti več strokovnih mnenj, zato so nam v neprecenljivo pomoč tudi renomirane avkcijske hiše po Evropi. Mi kot Moro ne bi bili to, kar smo, če ne bi sodelovali tudi s temi vrhunskimi strokovnjaki, ki nam pomagajo organizirati razstave in pri cenitvah.

23. Kako pa je z zlatim nakitom? Je primerno samo za darilo ali tudi kot naložba?

Zlati nakit ni izdelan iz čistih plemenitih kovin, zato ga v Sloveniji zlatarji odkupujejo za predelavo. Družba Moro se s tem ne ukvarja. Je pa zlati nakit vsekakor zelo lep, vredno, darilo, še posebej, če je delo priznanega umetnika ali izdelano iz dragih kamnov. Sicer pa imamo v Sloveniji renomirano hišo Malalan, kjer se prav gotovo da pridobiti verodostojne informacije o cenah in vrednostih.

24. Torej k vam v odkup ne morem prinesiti nakita?

Ne, z nakitom se ne ukvarjamo, saj ne nazadnje tudi nismo zlatarji. Mi gledamo na zlato samo kot na finančno naložbo,

ki je v evropskem prostoru opredeljena z zakoni, ki definirajo investicijsko zlato. Na eni strani imamo zlate kovance, ki jih izdajajo posamezne države, na njih so oznake države izdajateljice, čistina zlata, masa in nominalna vrednost. Nominalna vrednost kovanca ni realna vrednost kovanca, kar pomeni, da ga je izdala država, je plačilno sredstvo v državi izdajateljici, zato je tudi neobdavčen. Nakupna in prodajna cena se tem kovancem oblikuje na svetovni borzi, glede na trenutno ceno zlata. Drugo so zlate medalje, ki jih izdajajo zasebna podjetja, na njih ni označene nominalne vrednosti. Če boste za darilo kupili medaljo Franceta Prešerna Zlatarne Celje, boste plačali tudi davek na dodano vrednost. Torej medalje niso predmet mednarodnega trgovanja.

25. Kako pa vidite svetovni trend prodaje po principih fair trade oziroma pravične trgovine?

Ko sem se odločala, katero kovnico zastopati v Sloveniji, sem pregledala vse parametre, kako kakšna kovnica deluje. Za Argor-Heraeus, ki ima rudnike v Južni Ameriki, pa to sploh ni trend, od samega začetka socialno dela s tamkajšnjim okoljem. Bila sem pri teh rudnikih v Južni Ameriki in sem si vse to ogledala, zlasti v Peruju. Vemo pa, da so tudi drugačne prakse, ki jih je treba sankcionirati. Takšen problem je Afrika. V Kongu, na primer, zlato pridobivajo za nakup orožja in zato je Kongo na rdeči listi OECD. Je pa pred dvema letoma na mednarodnem sestanku LBMA, na katerem je bilo tudi vodstvo OECD-ja, ki skrbi za trgovanje z zlatom po svetu, neki gospod dejal, da se moramo odločiti, ali bomo v določenih državah dovolili, da tamkajšnji ljudje, med njimi tudi otroci, vsemu navkljub še naprej na tradicionalen način pridobivajo majhne količine zlata, da se s tem preživijo. Ker OECD je skušal tudi to

30V IRENA MORO

prakso prepovedati. Zdaj smo tam tam. OECD pravzaprav predpisuje mednarodne prakse, kako se zlato pridobiva, na kakšen način se z njim trguje, na kakšen način smo ne nazadnje tudi mi kot firma pozicionirani, kako moramo pristopiti k stranki. Kar veliko je ponudb, da bi mi neposredno kupovali od kakšnih rudnikov, toda mi kot trgovec z zlatom imamo prepoved pogajanj s posameznimi rudniki in tudi nimamo vseh mehanizmov, da bi lahko preverili izvor zlata.

26. Ali se ve, koliko zlata se pridobi na leto?

Po podatkih World Gold Council okoli 2500 ton, povpraševanja pa je za okoli 4000 ton. To pomeni, da se preostala količina pridobi z reciklažo.

27. Kako pa je s ceno zlata?

Če gledamo zgodovinsko, je bila cena zlata domala vedno vezana na ameriški dolar, kar pomeni, da je imel denar podlago v zlatu, vse do 15. avgusta 1971, ko je predsednik ZDA Richard Nixon razglasil enostranski sklep, da ameriški dolarji,

cija, Rusija, Kitajska. Slovenija je med stotimi na 86. mestu s 3,2 tone. Velikokrat v pogovoru s predstavniki centralnih bank večjih držav zasledim novico, da dejanske količine pridobljenega zlata ne javljajo mednarodnim institucijam IMF ali World Gold Councilu. Gre predvsem za države, ki tudi same pridobivajo zlato.

29. Zasledil sem, da v nekaterih državah plemenite kovine niso namenjene samo za državne rezerve.

Poznano mi je, da jih kupujejo v Rusiji tudi za pokojninske sklade, predvsem zlato in paladij. Po najnovejših podatkih je Rusija ena od vodilnih držav po pridobivanju paladija. V Moro že od leta 2008 priporočamo naložbo v paladij, saj je že kar nekaj poznano, da bo cena na svetovnih borzah narasla, kar se sedaj tudi dogaja. Srebra fizičnim osebam ne priporočamo kot posebno dobro naložbo, sploh pa v fizični obliki ne, saj je problem shranjevanja, po podatkih nekaterih glavnih rudnikov je namreč srebra še dovolj. So pa srebro, platina, paladij in rodij plemenite

šoli Danile Kumar. Le-ta izvaja program International Baccalaureate (IB), ki je priznan povsod po svetu, sedež IB pa je v Švici, kjer je tudi kovnica zlata Argor Heraeus. Vsi zaposleni v družbi Moro brezplačno sodelujemo pri različnih aktivnostih fundacije, zato so zbrana sredstva donirana v celoti. Šolski mednarodni oddelek smo opremili s sodobnim računalniškim sistemom. Podprli smo ustanovitev in omogočili delovanje nogometne šole za otroke, Juventus Academy, italijanskega nogometnega velikana. Sofinancirali smo obnovitev šolskega nogometnega igrišča. Otroci, ki se pridejo v Slovenijo šolat iz 42 držav, so najboljši ambasadorji Slovenije, saj se v otroštvu na državo navežeš, zato v maju že tradicionalno soorganiziramo tudi mednarodni dan v prelepi naravi Šobca, ki združi več kot 300 otrok, staršev in učiteljev. Lepo je videti, ko se tudi pozneje v Slovenijo vračajo.

Drugi projekt, na katerega sem posebej ponosna, je inštitut EkoSEMENA, ki smo ga ustanovili skupaj z drugimi kolegi. Pomagamo predvsem s finančnimi sredstvi,

Z AKTIVNIM PRISTOPOM K DRUŽBENI ODGOVORNOSTI SOUSTVARJAMO RAZVOJ TAKO POSAMEZNIKOV KOT TUDI CELOTNE DRUŽBE, ZATO VSAKO LETO DONIRAMO.

ki jih ima v lasti tujina, niso več konvertibilni z zlatom. Z zlatom se sicer največ trguje na newyorški borzi, in sicer z vrednostnimi papirji, s fizičnim zlatom pa na londonski. Pred tem se je s fizičnim zlatom trgovalo v Švici, Zürichu, potem pa je Švica uvedla določene davščine in takrat se je borza prestavila v London. Sicer pa je cena zlata v zadnjem desetletju precej zrastle. Na primer, leta 2000 je znašala cena okrog 8200 evrov za kilogram, v začetku letošnjega leta pa smo ga prodajali po 37.200. Na naši spletni strani se cenik v povezavi s svetovno borzo spreminja na pet minut, z grafi pa je objavljena tudi borzna cena za 1 g zlata (čistine 999,9/1000) v zadnjih osmih urah tekočega dne.

28. Zasledil sem, da določene države kot monetarne rezerve vedno več hranijo zlata.

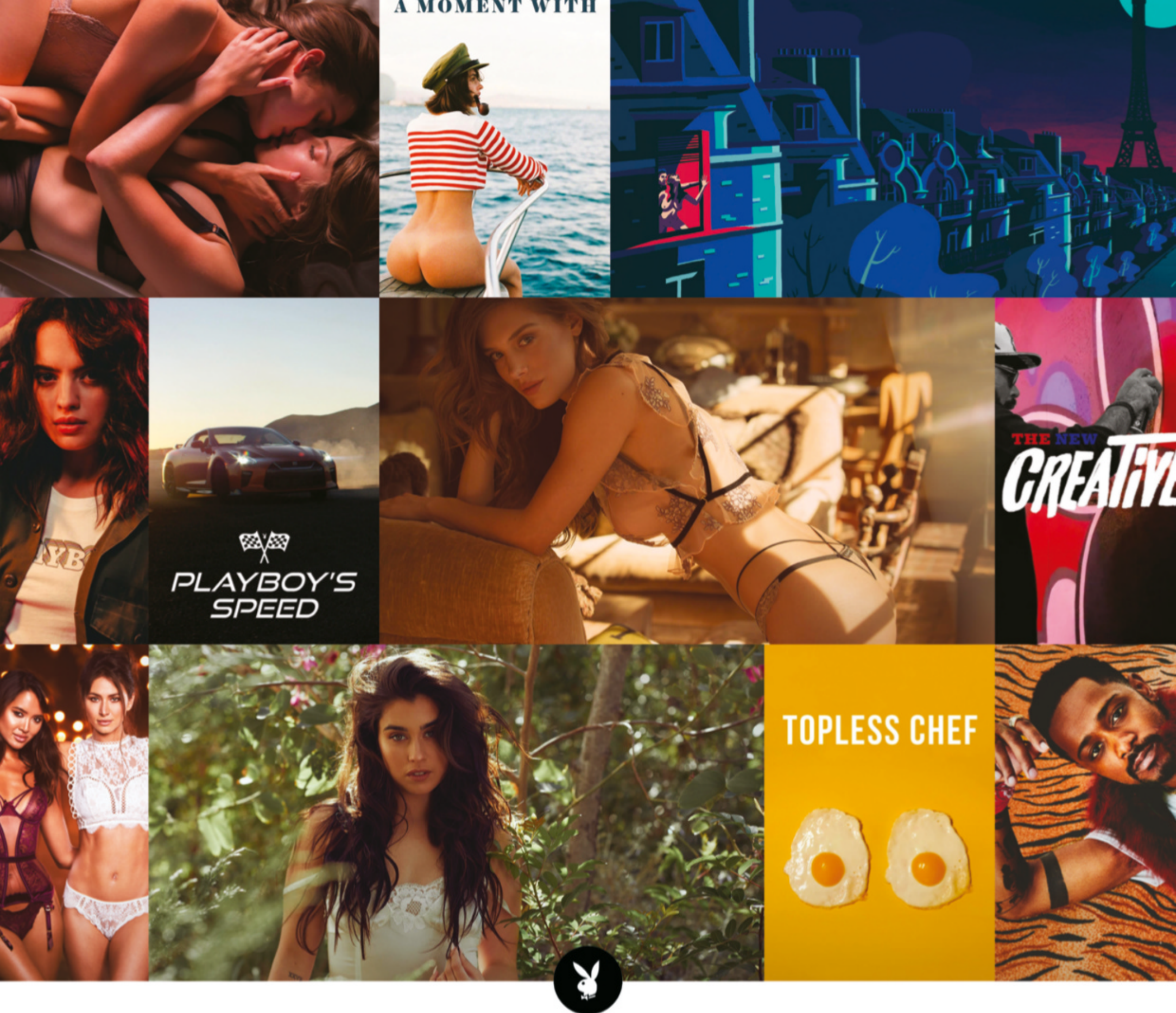
Seznam držav z največjimi državnimi rezervami zlata objavlja IMF, na vrhu seznama so ZDA, Nemčija, Italija, Fran-

kovine, na katere se v Sloveniji obračuna DDV, zato je mogoče bolj smiselno, da ga za naložbo in nadaljnjo prodajo kupujejo podjetja. Vsekakor so naše stranke tudi podjetja, ki tovrstne kovine predeljujejo v končne izdelke.

30. Na začetku najinega pogovora ste dejali, da primarno poslanstvo vašega podjetja ni samo dobiček.

Verjamemo, da z aktivnim pristopom k družbeni odgovornosti soustvarjamo razvoj tako posameznikov kot tudi celotne družbe, zato vsako leto spodbujamo znanje, dobre projekte in aktivnosti. Podpiramo kulturo, na primer Cankarjev dom, Društvo avstrijsko-slovenskega prijateljstva, med projekti pa zelo rada posebej omenim dva. Prvi je Fundacija Moro, v okviru katere vsa denarna sredstva, ki jih zbiramo tudi preko naložbenikov – njim se se ob tej priložnosti za prispevke lepo zahvaljujem – in glede na to, da so kupci plemenitih kovin tudi tujci, ki živijo v Sloveniji, namenjamo mednarodni državni osnovni

in sicer da se z njimi od ekoloških pridelovalcev, ki imajo ekocertifikat, odkupijo ekosemena, vzgojena v Sloveniji. Prav nedavno se je zaključil dvoletni pilotni projekt semenarjenja, v katerem se je nabralo nekaj čez sto kilogramov semen, ki se jih je odkupilo za semensko hranilnico, ki domuje v Čebelarskem centru v Lescah. Delamo po sistemu, da podjetja donirala v hranilnico za semena, tako da ta proces lahko sploh steče. Ekološkim pridelovalcem podarimo seme, oni ga vzgojijo in hranilnica ga odkupi. To, kar je pri odkupljenem semenu presežka, se nato razdeli med ljudi. To pomeni, da podjetje, ki podari določen znesek, za to dobi z darilno pogodbo podarjeno določeno količino semen za sodelavce in poslovne partnerje. Namen je, da vrtničkarji tako pridejo do zdravih semen in posledično pridelajo zdravo hrano. Kajti danes je veliko semen žal obdelanih s pesticidi in herbicidi. Tako bomo v Sloveniji lahko postali bolj samooskrbni. Nekako subtilno tukaj vidim povezavo z vlaganjem v investicijsko zlato. ■

Razsodno uporniški

IZKUSITE SVET PLAYBOYA

Playboy.com objavlja sveže novice in članke o zvezdnicah in zveznikih, Playboyevih dekletih, lepih ženskah, seksu, kulturi, objavlja udarne intervjuje, predstavlja modne trende, dogodke in še več.

OBIŠČITE PLAYBOYPLUS.COM/READER

KORČULA

Šampionka HRVAŠKEGA TURIZMA

*Za šampionski naziv se v naši lepi južni sosedi zagotovo
potegujejo vsaj Rovinj, Dubrovnik in otok Hvar,
toda hrvaški Večernji list ga je lani podelil Korčuli.*

FOTO **DAMIR PAČIĆ, MARJAN LEŠIĆ**

KORČULA

Podeljene titule ta južnodalmatinski otok zagotovo ni dobil zgolj zavoľjo blage, skoraj subtropske klime in istoimenskega mesta, katerega napredni duh izvira iz mestnega statuta iz davnega leta 1214 in skupaj s poletnim vetrcom osvežilno veje po njego-

TEKST **BORUT
OMERZEL**

vih ulicah, oblikovanih v obliki ribjega okostja in zaščiteneh z mestnim obzidjem.

Dobil jo je zagotovo predvsem zaradi odlične ponudbe in zaradi izjemnega medsebojnega povezovanja tamkajšnjih ljudi. Zato je titula tudi provokacija oziroma vzor za preostali (hrvaški) turizem.

Začelo se je leta 2017, ko se je trinajst korčulskih restavracij smelo združilo v želji, da lokalnemu prebivalstvu in obiskovalcem v Korčuli, Lumbardi, Žrnovu in Pupnatu na večdnem festivalu Korčulanske pjatance predstavijo najboljše iz enogastronske ponudbe svojega otoka. Na krilih izjemnega

uspeha so januarja 2018 ustanovili zadrugo Korčulanske pjatance in pomladi v drugo pripravili festival. Na njem so vrli Korčulani in zale Korčulanke spet po sprejemljivih cenah predstavili raznoliko ponudbo hrane in pijače (med drugim svoja podpisna vina pošip, grk in plavac mali), svojo dalmatinsko kuhinjo, ki je spoj tradicionalnega in modernega, kreirana v harmoniji s sezonskimi darovi jadranskih vrtov nad gladino morja in pod njo. Druga izvedba je pritegnila veliko relevantnih gastro in vinskih novinarjev ter blogerjev, s čimer se je festival razvil v eno najpomembnejših gastronomskih manifestacij ne samo na otoku, ampak tudi v celotni Dalmaciji. Jutarnji list je Korčulanske pjatance razglasil za manifestacijo, ki potiska Korčulo naprej, Vedran Gulin, ustanovitelj Cocktail Weeka Zagreb in avtor koncepta Vino & Ino, pa je na gastro portalu

KORČULA

Plava kamnica zapisal, da je to smer, v katero bi se lahko razvijalo inteligentnejše dalmatinsko gostinstvo ter da na Hrvaškem še nikjer ni videl tolikšne energije in skupinskega duha ter da tamkajšnji gostinci in drugi turistični delavci odlično sodelujejo in si pomagajo ne samo na festivalu, ampak čez vse leto.

To, da postaja Korčula čedalje pomembnejša kulinarčna meka, potrjuje tudi to, da so tam ene najboljših restavracij na Hrvaškem, od katerih so si leta 2018 kar tri zaslužile Michelinovo priporočilo – Konoba Mate v Pupnatu (www.konobamate.hr) ter Filippi (www.restaurantfilippi.com) in LD Restaurant (www.ldrestaurant.com) v Korčuli. Zadnja omenjena je sploh pomembna, saj je del elitnega hotela Lešić Dimitri Palace (www.ldpalace.com) in skupaj z njim članica prestižnega združenja Relais & Chateaux ter sodeluje tudi v projektu Food for change, ki je uradna promocijska kampanja gibanja Slow Food. Od skoraj 600 hotelov

KAR TRI KORČULSKE RESTAVRACIJE SO LETA 2018 PREJELE MICHELINOVO PRIPOROČILO.

združenja Relais & Chateaux in samostojnih restavracij po vsem svetu, od katerih jih ima več kot 300 Michelinove zvezdice, večina članstva namreč podpira Slow Food kot edino dolgoročno trajnostno prakso, in ker je to tudi filozofija LD Restaurant in chefa Marka Gajskega, se je sodelovanje v projektu naravno zlilo s ponudbo in delovanjem restavracije. To pomeni, da chef Gajski s svojo ekipo ne samo sledi svetovnim trendom, ampak jih tudi sooblikuje.

Tretje Korčulanske pjatance (www.korculanskepjatance.com) bodo kmalu, od 26. do 30. aprila. Osebo izkusite izjemno ponudbo tega otoka, ki bo takrat zacvete-la, saj se bo večina restavracij po zimskem počitku in temeljitih pripravah na novo sezono odprla prav na začetku festivala. ■

»ŠE ENA TAKA ZMAGA, PA BO PO NAS!«

Grški svet je Pira iz Epira videl kot novega Aleksandra Velikega, zato so ob napadu na nepomembno mesto Rim vsi računali na hitro zmago. Pir pa je kmalu spoznal, da z Rimljani ne bo lahko.

NAJBOLJŠI DETEKTIV DIVJEGA ZAHODA

Pensilvansko rudarsko območje sredi 19. stoletja so vznemirjali irski razbojniki in ustrahovalci. Ker so zaradi vandalizma, ropov in umorov lastniki rudnikov izgubljali denar in delavce, so na pomoč poklicali največjega detektiva tistega časa – Allana Pinkertona.

NAROČITE SE
ALI PODARITE
NAROČNINO
IN PREJMITE
DARILO

Podarite ali se naročite na letno naročnino (12 števil) v vrednosti 54 EUR in se pozabavajte ob sestavljanju lesenega dinosavra T-rex na daljinsko upravljanje.

Zgodovina za vsakogar

Naročite na:

www.revija-history.si | 02 / 23 53 326 | revije@vecer.com

Najbolj obiskano
spletno mesto
za aktivni življenjski slog.

ZIVLJENJE GIBANJE
aktivni.si

foto: Shutterstock

Večer Revije, d.o.o., Ulica slovenske osamosvojitve 2, 2000 Maribor

NAŠPIČČENA BRATA

TEKST **JURE ŠUJICA** FOTO **HYUNDAI**

Hyundaijeva modela i30 N, ki sta se kalila na slavnem Nürburgringu, dirkaške občutke izvrstno preneseta v vsakdanje življenje.

Za i30 N, tako limuzinskim kot kombi-muzinskim, se obračajo glave, a nikakor le zaradi impresivnega zvoka njegovega 2,0-litrskega turbobencinarja, ki razvije do 275 'konj'.

i30 N namreč z agresivnimi oblikovalskimi elementi in spuščeno karoserijo

ne skriva dirkaških ambicij. Agresivno oblikovan prednji odbijač z velikima odprtinama za zrak in markantno kaskadno masko hladilnika jasno naznanja, da gre za čistokrvnega športnika, vtis pa podkrepijo tudi ekskluzivna 19-palčna platišča z logotipom serije N in izjemno

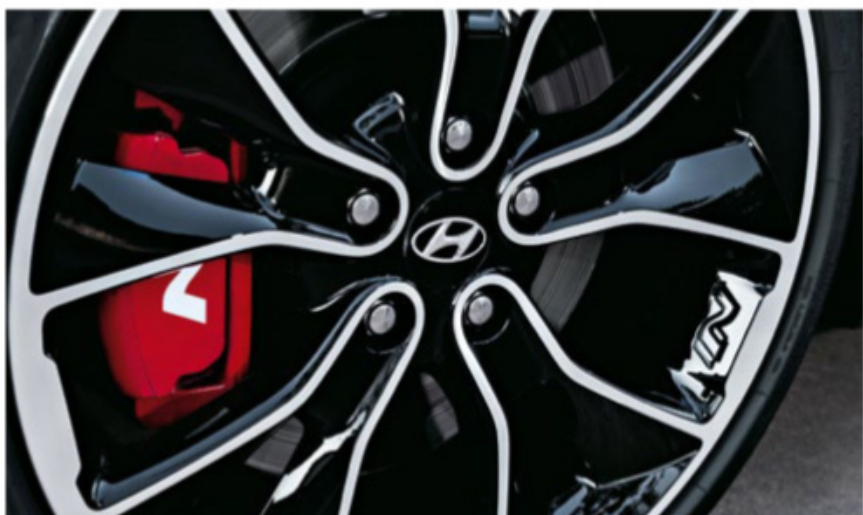

zmogljive zavore z rdečimi čeljustmi. Aerodinamičen spojler z vgrajeno trikotno zavorno lučjo v kombinaciji z agresivno oblikovanim zadnjim odbijačem in dvojno izpušno cevjo izraža moč in športnost.

Notranjost novega i30 N zagotavlja odličen nadzor in prvovrstno udobje. Ambient je povsem podrejen vozniku, kar temu omogoča, da se popolnoma poveže s svojim delovnim prostorom. Športna prednja sedeža poskrbita za izvrstno oporo v vsaki situaciji.

Sistem N Grin Control omogoča, da s pritiskom na gumb izbirate med petimi načini vožnje. Vsak od njih namreč popolnoma spremeni značaj vozila, saj prilagodi delovanje motorja, elektronsko nadzorovano vzmetenje, sistema ESC, zaporo diferenciala, krmilni mehanizem in funkcijo Rev Matching, spremeni pa tudi zvok motorja. Sistem N Traction and Stability control, delo Hyundaijevih inženirjev, pa se med vožnjo aktivira le, ko ga resnično potrebujete. Je kot zvesti pomočnik, ki ne omejuje vaših dirkaških

užitkov, temveč vam omogoča, da ste še hitrejši. Če pa se želite počutiti kot na dirkalni stezi, lahko sistem tudi deaktivirate. Elektronsko nadzorovana delna zapora diferenciala večja oprijem vozila in poskrbi za maksimalen prenos moči na cesto, s čimer omogoča večje hitrosti v zavojih in popoln vozniški užitek. i30 N se ponaša izjemno lego v zavojih, po zavutih cestnih odsekih pa hrepeni prav toliko kot vi. Z njim lahko v občutkih, ki jih zmorejo ponuditi le pravi športni avtomobili, uživate vsak dan.

MORGANA CARNEIRO DA SILVA

HUDIČEVKA

v Pradi

FOTO **ALEŠ BRAVNIČAR/WWW.BRAVNICAR.COM**

LIČENJE: Tina Modlic za barvish.si. STILIRANJE: Inja Savski.
Morgana nosi nogavice Prada. Matična agencija modela: ZTModels (ztmodels.com).

Krasotica Morgana Carneiro da Silva žensko lepoto vidi ne le kot zunanost, ampak predvsem kot način razmišljanja, gibanja, prezence. »Ženska mora vedno biti ženska v polnem pomenu besede,« pravi, »zadovoljna in vesela mora

biti v svojem telesu, kakršnokoli že je. Lepota v tradicionalnem pomenu z leti tako ali tako zbledi, tisto, kar imamo ženske v sebi, tisto, kar smo, pa ostane za vedno.« Krasoti-

TEKST

**DARJO
HRIB**

ca, rojena v Braziliji, danes živi v Ljubljani, kjer je srečno poročena in je, kot pravi, zaljubljena tudi v našo prelepo deželo. »Obožujem naravo, zato sem se v Slovenijo takoj zatreska-

la.« V srcu pa seveda še vedno nosi čudovite spomine na Victorio, svoje rojstno mesto, tako da ima zdaj kar dva kotička na svetu, ki jima z veseljem reče dom. O njej lahko preberete tudi na strani 22, kjer so objavljene fotografije iz zakulisja.

REPORTAŽA

SOCIALISTIČNI EKOPARADIŽ

V enem najbolj odročnih kotičkov Mehike, v celoti obdanem z gvatemalsko džunglo, se skrivajo mogočni slapovi, divji jaguarji, samevajoči majevski templji in fanatični levičarski borci za pravice zatiranih delavcev in kmetov.

V Chiapas smo se odpravili kljub številnim opozorilom, naj bomo še posebej previdni. »Pazite ob mejnih območjih blizu Gvatemale, tam je polno prekupčevalcev droge. Narkotrafikanta lahko zlahka prepoznaš – pred svojo razsuto domačo leseno kolibo ima

TEKST & FOTO **ALEŠ BRAVNIČAR**

najnovejši model sijočega pick-upa,«

so mi pravili domačini. Ko se je pokrajina iz borovcev več kot dva tisoč metrov visoko počasi spremenila v tropski pragozd, je nadzor na cesti od zloglasne *Policie Federal* prevzela blindirana vojska. Kljub zaporam in kontrolnim točkam je pot tekla sila glad-

1

2

3

V CHIAPAS SMO SE ODPRAVILI KLJUB ŠTEVILNIM OPOZORILOM, NAJ BOMO ŠE POSEBEJ PREVIDNI.

ko. Radarjev tam ne poznajo, zato pa se hitrost določa s količino ovir, ki jim pri nas

pravimo ležeči policaji, v Mehiki pa *topes*. Če na katero od njih pripelješ z več kot 15 kilo-

metri na uro, te požene v streho avtomobila in se sleherni obed sočne lokalne hrane, velikodušno začinjene s koriandrom, iz želodca nemudoma dvigne vse do grla.

Mehičani v šali pravijo, da je njihova prehrana precej bogata z vitaminom T – *tamale, taco, tlayuda, tostada, torta, totopos, tortilla* in *tlacoyo* so železni repertoar mehiških gospodinjstev in restavracij, radi pa jih poplaknejo še z enim zelo značilnim T-jem, rahlo zahrbtnim, a čudovito omamnim destilatoma iz agave, tekilo. Ta je v grobem razdelje-

4

1. Odlična aromatična visokogorska kava iz Chiapasa.
2. Ulična hrana je sočna, a včasih nevarna za želodec.
3. Koničasti ležeči policaji (*topes*) so mehiška stalnica – ponekod jih je na sto kilometrih ceste tudi do tristo.
4. Lagunas de Montebello, izjemen narodni park z ducatom jezer.

GLOBOKO V DŽUNGLI SMO FOTOGRAFIRALI EKOLOŠKO OBARVAN PIKTORIAL TE ŠTEVILKE S TAMARO JANČIČ.

na na tri glavne sorte: *blanco* ali *platino*, ki je v sodih le nekaj ur oziroma dni in se uporablja za koktejle (bloody mary, cosmo, margarite), *reposado*, ki je starana od dveh mesecev do tik pod enim letom, ter *aneho*, odležana eno do deset let z najbolj plemenitim okusom in 40 odstotki alkohola.

Tekila in mezcal sta bili odlični dezinfekcijski sredstvi po poteh najbolj fotogeničnih lokacij Chiapasa, kjer smo globoko v džungli fotografirali ekološko obarvan piktorial te številke s **Tamaro Jančič**, ki skupaj z možem **Jako** ustvarja verjetno najboljša, zagotovo pa najbolj prepoznavna slovenska sončna in korekcijska očala **Wood**

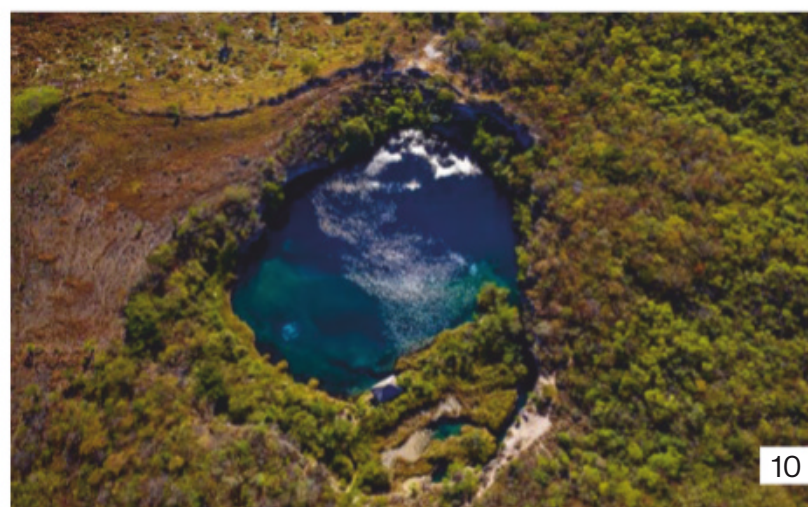
Stock Eyewear. Chiapas je s svojimi sedmimi različnimi klimatskimi pasovi raj za ljubitelje ekoturizma in v zadnjih letih je tu zraslo kar nekaj rezervatov, ki so ekologijo in dejstvo, da se tukajšnja biotska raznovrstnost in pestrost lahko kosa s tisto iz amazonskega pragozda, vzeli sila resno. Za ozaveščanje gostov v teh

ekoresortih, ki presenetljivo niso dragi, skrbijo table in opozorila o uporabi pravih mil in šamponov, reciklaži, varčni porabi energije, ogroženih živalskih vrstah ter skrbi za naravo bližnje in daljne okolice. Po napovedih Svetovne trgovinske organizacije bo tovrstni turizem v desetih letih obsegal polovico vseh popotniških ciljev na planetu. Ko so španski osvajalci in kasneje raziskovalci naleteli na zapuščene ostanke majevskih

REPORTAŽA

mest, si niso znali predstavljati, kako velika in napredna civilizacija je bila navzoča na območju po njihovo 'primitivnih in zabitih' Indijancev. Pod bohotnim rastjem tropske džungle so namreč stoletja ležali skriti ostanki grandiozne majevske civilizacije – piramide, igrišča, templji in velikanski kamni z vklesanimi zapisi o življenju njihovega plemstva. Maji so imeli razvito tako kulturo kot gradbeništvo, ne da bi imeli železno orodje. Imeli so svojo pisavo, obvladali so računanje in do potankosti poznali koledar, orbite planetov, razporeditev zvezd in svojo vlogo v kompleksnem univerzumu. Šele sredi 19. stoletja so pustolovski raziskovalci ugotovili, da prebivalci teh nekoč mogočnih metropol z nekaj deset tisoč prebivalci niso bili biblična bitja in izgub-

ljeni varuhi Atlantide, temveč ljudstvo Majev. Velika lokalna kraljestva Chiapasa Bonampak, Piedras Negras (v Gvatemali), Lacanja in Palenque so zrasla v podobnem slogu znotraj province Usumacinta, ki se imenuje po mogočni vijugasti reki, danes meandrirajoči naravni meji med Mehiko in Gvatemalo. Verjetno najlepša naselbina starih Majev v jugovzhodni Mehiki je gotovo Yaxchilan, ki leži na majhnem rtu na obali te s krokodili okitene

blatne reke. Preraščene ruševine, polne opic vriskačev na drevesih, ki navsezgodaj spuščajo grozljive krike v gosto džunglo, so razcvet doživele med sedmim in devetim stoletjem našega štetja pod vladavino Jaguarja Ščita in Jaguarja Ptiča, ki sta kot oče in sin zaslužna za izjemne arhitekturne dosežke tako stavb kot tudi kamnitih stel z zapisi in štukatur (tipičnih majevskih reliefov iz mavca) ter za vzpostavitev kontrolne točke nad

5. El Chiflon je mogočna struktura petih slapov, ki se izlivajo drug v drugega.
6. Krokodili na obali reke Usumacinta, ki je meja med Gvatemalo in Mehiko.
7. Slogani Zapatistov in EZLN na območjih, ki jih nadzirajo. »Tu govori ljudstvo in oblast uboga.«
8. Predel mesta San Cristobal na nadmorski višini 2200 metrov.
9. Tempelj Jaguarja Ptiča Četrtega, majevskega vladarja, ki je bil sredi osmega stoletja zaslužen za razcvet naselbine Yaxchilan.
10. Plavanje v kraških jamah (cenotes), svetih krajih za Maje, je izvrstna osvežitev v vročih dneh. Cenote Chucumaltik na fotografiji je globok 60 metrov.
11. Zvezna cesta 307 je dolga 467 kilometrov in ob meji z Gvatemalo povezuje Palenque z mestom La Trinitaria. Občasno jo zaprejo vojska ali zapatistični uporniki.
12. Jaguarji prečkajo cesto v tropskem delu lakandonske džungle.
13. Čudovit slap Misol Ha na najnevarnejšem odseku Chiapasa, državni cesti številka 199.

14

14. Comitan je izhodišče za krožno pot okoli džungle, ki od prestolnice Tuxtla Gutierrez do ruševin Palenqueja in nazaj ob gvatemalski meji na števcu naniza pogumnih 1500 kilometrov.
15. Križarjenje po reki Usumacinta je edina pot do peščice najlepših majevskih templjev (Yaxchilan in Piedras Negras).
16. Ekipa v polni zasedbi z obveznimi lesenimi očali Wood Stock. V Mehiki smo posneli tudi nov katalog.
17. Mogočni Palenque, mesto-država sredi pragozda ceder in mahagonijevih dreves.
18. Trenutek za meditacijo na območju Zapatistov – skupek slapov Agua Azul je čudovit kraj za popoldanski izlet.

rečnim prometom, ki je delovala kot carinska postojanka do propada okrog leta 810. Kljub splošni miselnosti pa Maji seveda niso ljudstvo, ki je izumrlo. Danes na zgodovinskih območjih (vzhodna Mehika, Belize, Gvatemala, Salvador in Honduras) živi nekaj več kot šest milijonov pripadnikov majevskih skupnosti in plemen, ki jim do živega niso prišle ne bolezni, vojne ne

nenehno zatiranje. In prav zaradi zatiranja že od časa konkvistadorjev je na sceno po tihem, a intenzivno sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja stopil mlad in ugleden marksistični filozof, ki je s premišljeno uporabo sredstev, med katerimi je bilo ogromno popkulturnega medijskega pompa, na svojo stran izjemno hitro pridobil ne le celotno zatirano srenjo majevskega

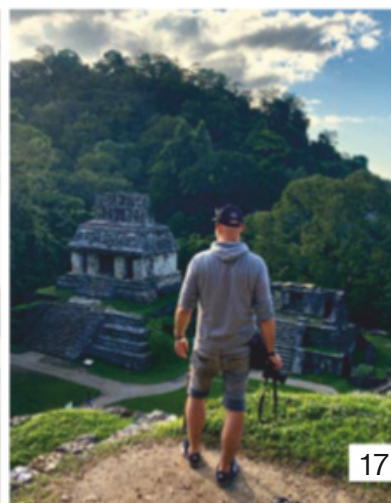
prebivalstva, ampak tudi veliko večino svetovne levice. Tako je Rafael Sebastian Guillen Vicente, samooklicani *Subcomandante Marcos*, boj za pravice mehiških kmetov začel 1. januarja 1994 z Vojsko narodne osvoboditve – na dan pridružitve Mehike k sporazumu NAFTA so se s sloganom *Ya basta!* rodili Zapatisti. EZLN si je svoje ime nadela po revolucionarju Emilianu

15

16

17

18

REPORTAŽA

Zapati, ki se je bojeval za kmečke pravice na začetku prejšnjega stoletja. Marcos je kot govornik in kvazivodja Zapatistov v glorificirani obliki reinkarnacije Cheja Guevare od mehiške vlade zahteval konec zatiranja, poniževanja in izkoriščanja avtohtonega indijanskega prebivalstva, a je bil dialog seveda nemogoč. Vlada je militarizirala pokrajino Chiapas in

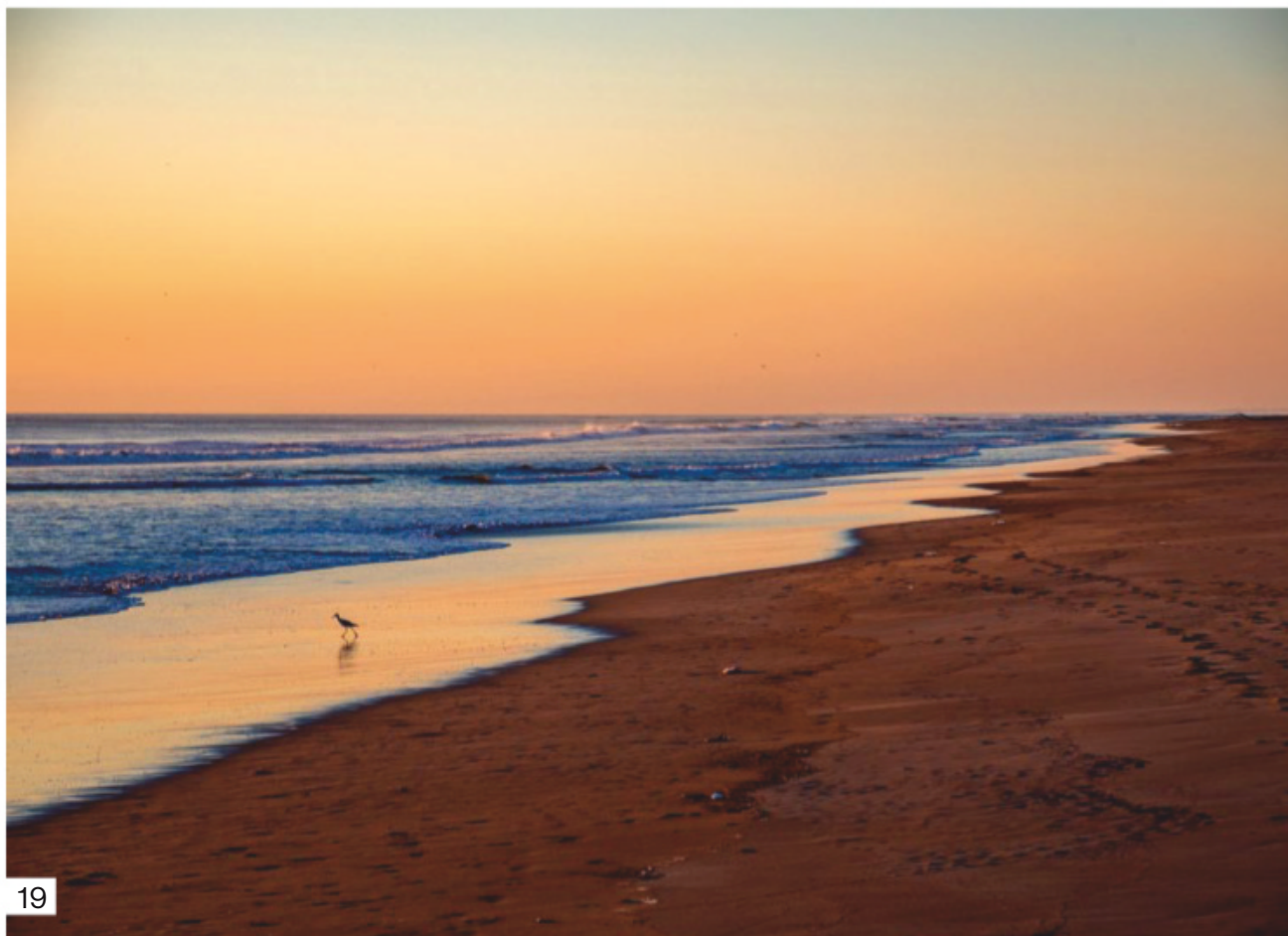
lovila ne le pripadnike in simpatizerje njegovega gibanja (približno 50 tisoč družin), pač pa v obliki paravojaških formacij nasilno obračunavala tudi s civilnim prebivalstvom. Še danes, ko tu vlada krhko premirje, je na cestah mogoče uzreti preteče table, ki opozarjajo: »Ste na ozemlju zapatis-tičnih upornikov. Tu ukazuje ljudstvo in oblast uboga.« Zapatisti so se izoblikovali

v politični kult, ki nasprotuje modernizaciji, globalizmu, neoliberalizmu in vohljanju vlade po njihovi zemlji pod krinko raziskovanja terena za razvoj ekoturizma. Toda prav zaradi mirne revolucije in medijske spretnosti koman-danta Marcosa, ki se za iskanje številnih simpatizerjev poslužuje spleta, televizije in celo pop glasbenikov (Zapatistom je igral tudi Manu Chao), se je

celotno gibanje EZLN izogni-lo genocidu, ki ga je bil svet priča v sosednji Gvatemali, kjer so oblasti med državljan-sko vojno in tihim holokav-stom pomorile več kot 150 tisoč majevskih civilov v stra-hu, da se tja ne bi prikradle tako nevarne levičarske revo-lucionarne ideje.

Klimatski pasovi niso edini mogočni kontrasti pokrajine Chiapas. Neverjetno je sedeti v gorski vasici pod nadzorom Zapatistov in poslušati o tem, da je skupnost samozadostna in da je kolektivizacija del vsakdana, potem pa čez nekaj ur srebati frappuccino v Star-bucksu v mondenem nakupo-valnem središču prestolnice Tuxtla Gutierrez. Biti priča čudoviti in ganljivi katoliški procesiji, nato pa poslušati o veseli spreobrnitvi na stotine Indijancev v islam. Piti majev-ski kakav iz pražene koruze *tascalate*, čez pa rukniti koka-kolo brez sladkorja. Včasih se človek vpraša – smo morda res v matrici? ■

NEVERJETNO JE SEDETI V GORSKI VASICI POD NADZOROM ZAPATISTOV IN POSLUŠATI O SAMOZADOSTNI SKUPNOSTI ...

19

19. Pacifiška obala pokrajine Chiapas je najlepša ob zaselku Puerto Arista. V sosednjo ribiško vasico Boca del Cielo hodijo domačini na izvrstne ribe in škampe.

20. Pisani Oxchuc, kamor noga turistov ne stopi pogosto.

21. San Cristobal de las Casas je nekdanje glavno mesto in sedanja kulturna prestolnica Chiapasa.

22. Mrs. Woodstock Tamara Jančič med fotografiranjem nove kolekcije lesenih očal

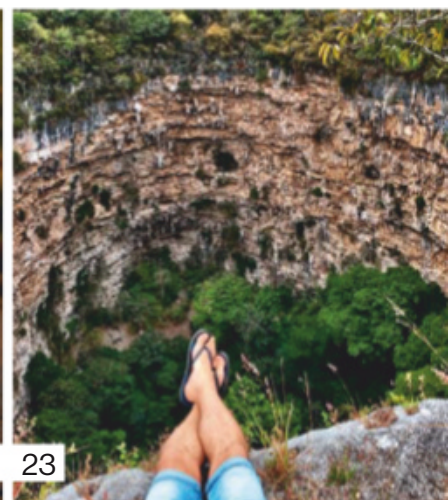
23. Erozijska luknja, ki so jo zaradi njenih vreščečih prebivalcev poimenovali Sima de las cotorras (Jama papagajev).

20 21

22 23

KOLUMNA

Pogovori z EROSOM

Ljubezen je sila in tisto vezno tkivo, ki povezuje atome in jedrna ozvezdja naših galaksij. Je univerzalen jezik vseh ljudi, pogosto nas vrže v čista jezera, kjer moramo s

sebe zmiti prah.

TEKST **LUCIJA MULEJ MLAKAR**

Vse to ljudje

izkušamo in tudi lahko priznamo. Teže pa priznamo, da nas je Eros ukanil. Da nam je nastavil ogledalo, da nam dokazuje, da prepogosto ne znamo ljubiti in se predati. Mnogi ljubezen prodajo za udobje in denar, stvaritev novega življenja pa za epruveto in točnost. A Eros je večten. Pozna nas. Zato vselej zaigra na prave strune.

Jezikov ljubezni je toliko, kot je ljudi, ki jih govorijo. Skupno vsem je, da je ljubezen darežljiva in milostna. Da pozna vse barve in ne sodi po zunanosti. Da se daje in v dajanju prejme tisto, kar potrebuje.

Tej temi sem se posvetila v knjigi Pogovori z Erosom, ki je izšla lanskega aprila. Odzivi nanjo so bili in ostajajo. Knjiga je namreč zbir zgodb, ki so mi jih zaupali klienti; zbir njihovih iskanj lastnega jaza, izvora in izraza. In tedaj, ko so soočeni s krizo v osebnem, najbolj globokem in intimnem, se pokažejo njihove lepote in sence. Ko se zaljubijo, a imajo polno ovir. Ko tvegajo in prekinejo tok sporočil družbe, ki stremi h kontinuiteti ugleda. Res je, ljubiti ni greh. A Eros nas preizkuša. Vsaka ljubezen, vsako partnerstvo je soočeno s testi, ki določajo, koliko Luči, ki je esenca ljubezni, zmoremo prenesti, jo pretočiti skozse in jo dajati naprej. Zato nas Eros neusmiljeno žene k lastnemu izvoru. Nekdo v le njenih očeh najde žar, ki ga drži ob njej do večnosti. Kdo drug v iskanju tisočerih parov oči ne zmore najti utehe. In kdo smo mi, da bi sodili, nas opozarja Eros. Sta pa si jezik ljubezni in jezik moči, ki ga govorimo v materialnem

svetu pozicij, nagrad in dosežkov, pogosto nasprotna, kar radi ponazorimo s prispodobu glasu razuma in občutkov srca.

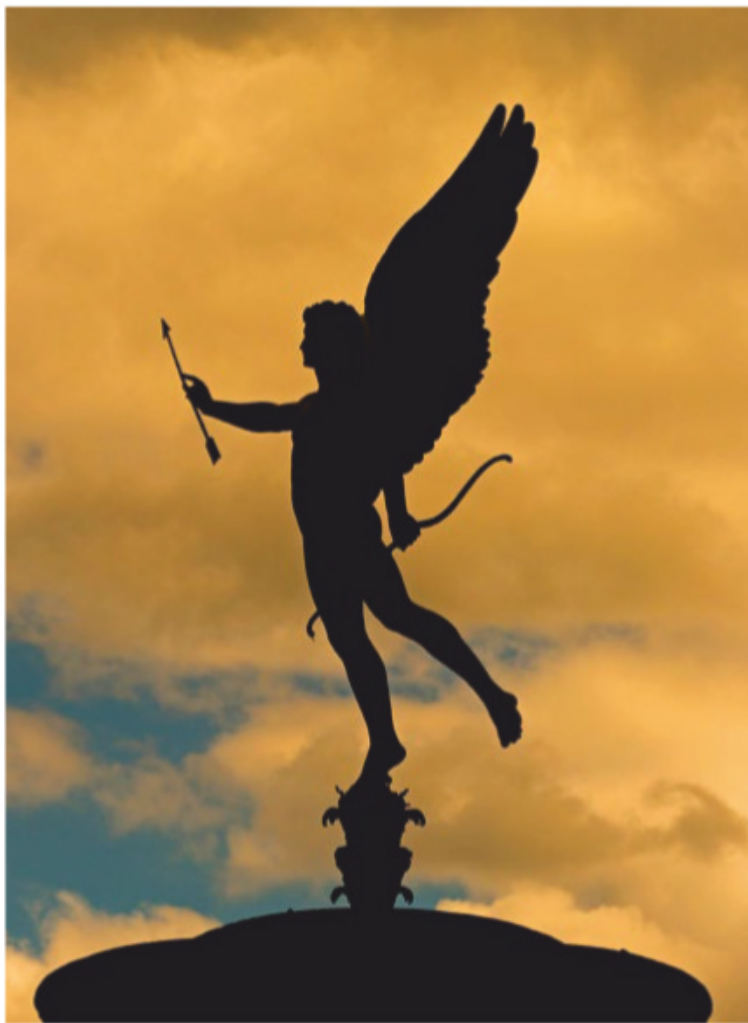
In čemu bomo sledili? Je možno uskladiti

ta nasprotja in naj-

ti pomiritev v sebi?

Možno, pravim

kot avtorica, kar ubesedim v koanah in kratkih pesnitvah ter dialogih med Erosom in iskalkami ljubezni. In se

sprašujem, ali nam je Velika ljubezen zares dana izjemoma? Kot pravi Eros, si moramo Veliko ljubezen prislužiti in zanjo vselej tvegati! In ko se znamo predati v dvoje, smo milostni do potomstva in sveta, ki nas obkroža. Smo zares pripravljeni na daritve sebe tistemu, ki ga Eros izbere za nas? Odločitev je naša. In kot pravi Eros, ljubezen vedno zmaga, saj nas prej ali slej nauči tega, kar je zares vredno.

Vsak narod je močan toliko, kot je sposoben ljubiti. Ne le erotično in telesno, ampak tudi in predvsem srčno in dušno. Najlepše se je predati eni in edini, edinemu in enemu, a vsem ta pot ni dana. In vsak narod je močan toliko, kolikor je sposoben iskrene presoje. In ljubezen, ta plaha ptica, obišče prav vsakogar. In ko lekcije ljubezni ne prepoznamo v učenju partnerske ljubezni, ustvarimo potomstvo, ki nas določa.

Nas definira in nas požene na novo pot iskanja sebe prek slik drugih, ki so biološko del nas. In lekcija ljubezni se šele začne. In tam nas Eros pričaka in sooči z nami sami. Če nam ljubezen njega ali nje ni zadoščala, da bi se predali, če se nismo ničesar naučili, nam ponudi otroke. Tam se bomo pa zagotovo, pravi Eros.

Zato so Pogovori z Erosom namenjeni vsem iskalcem svetlobe in žara v očeh sočloveka. V očeh tistega, ki v nas prebudi željo. Željo, da bi postali boljši ljudje. Trud, da bi se naučili tistega, kar ne znamo. Občutek, da v očeh drugega prepoznamo tiha čustva in želje, sanje in stremljenja, ki so zasidrana nekje v prihodnosti. Mar ni najvišja oblika ljubezni biti tam, kjer je potrebno, da smo. In dati tisto, kar se potrebuje? Mar ni cilj, da nas par oči pogleda na 'tisti' način, ko se zavemo sebe in vse-mirja, ki je znotraj nas?

Res je, Eros nas vodi do vseh, ki v nas vidijo več, kot smo sposob-

ni videti sami, in ni le vladar primarne erotike. Eros je vladar dajanja in obilja. In ko nas dotakne prek roke drugega, oči drugega, telesa in spoja dveh teles ali le bežnega srečanja, v nas prebudi vihar dajanja in predaje. Postanemo mojstri svojega poklica, mojstri sebe. Eros nas najde, da v nas prebudi občutek za večno neminljivost lepote trenutka, dotika, bližine in darežljivosti. ■

FOTO **PROFIMEDIA**

Poglejte vse.

100.000+ FOTOGRAFIJ / 4000+ MODELOV / DNEVNO OSVEŽENO

Želite videti več? Vsak dan uživajte v novih galerijah Playbojevih deklet, zvezd in novink na [PlayboyPlus.com](https://playboyplus.com).

OBIŠČITE [PLAYBOYPLUS.COM/READER](https://playboyplus.com/reader)

PLAYBACK

MANHATTAN, ZGODNJA ŠESTDESETA

Praznovanje kitajskega novega leta v newyorškem Playbojevem klubu.

FOTO **JERRY YULSMAN**

SVET NI SAMO ZAKRIT ALI RAZKRIT

Živimo v času, ki nas tlači v predale. Naš, njihov. Lev, desen. Rdeč, črn. Domoljub, svetovljan. Napreden, konservativen, ekolog, onesnaževalec, dober, slab. A sveta ne sestavljajo nasprotja, temveč neskončni odtenki raznolikosti. Kakovosten časopis vam jih pomaga spoznati in razumeti bolj kot katerikoli drug medij. Ne boste se vedno strinjali z vsem, kar napišemo. In prav je tako. Smisel soočanja mnenj ni apriorno zavračanje stališč drugih in trmasto vztrajanje pri svojem, temveč dialog. In pogovor je možen le, kadar poznamo in ra-

zumemo mnenja drugih. Poslanstvo Dela je preprosto: prepričani smo, da sta vedenje o svetu, v katerem živimo, ter razumevanje dogodkov in okolja nujni za aktivno vlogo posameznika v družbi. Prepričani smo, da lahko samo aktivni državljani pomagajo spreminjati skupnost in državo na bolje. Ni nam vseeno, v kakšni družbi živimo. Naši novinarji in uredniki zato vsak dan pripravljajo pomembne novice, informacije, komentarje in analize, s katerimi si lažje ustvarite sliko sveta in dogajanja v njem. **Naše delo je, da vi veste več.**

Vedeti več pomeni imeti moč.

DELO
60 let